

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" 13.—
za četrt leta	" 6.50
za en mesec	" 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej	K 20.—
za pol leta	" 10.—
za četrt leta	" 5.—
za en mesec	" 1.70

Za pošlj., na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. pettivrsta (72 mm):	
za enkrat	13 h
za dvakrat	11 "
za trikrat	9 "
za več kot trikrat	8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 14 strani.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Smrt „Slovenije“.

Kakor smo napovedali, se je zgodilo! Včerajšnji »Narod« naznanja, da je umrla »Slovenija«. Hribarjeve »Slovenije«, Hrvatoma obljubljeni, ni je več. Škodoželjnost, zavratnost in pritajeno hudomušno veselje zveni iz notice, s katero »Narod« to naznanja:

»Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je sklenil v svoji seji z dne 24. t. m., da začasno opusti izdajanje »Slovenije«, ker namerava stranka kasneje list zopet oživiti kot vseslovensko kmetjsko glasilo; za tak list ne lokalnega značaja in naprednega mišljenja se kaže namreč vedno večja potreba. Ta sklep se je storil dogovorno z lastništvom »Slovenskega Naroda«, ki bo seveda strankinemu vodstvu tudi vnaprej na razpolago.«

Predpusten nagrobnik!

»Vseslovensko kmetjsko glasilo« — »začasna opustitev« — to so pač fraze v zadregi. Ta najnovejši korak liberalne stranke nam pa kaže to stranko zopet v stari, nam že znani luči.

Kakor znano, so se razni člani »Jugoslovanskega kluba« branili stopiti s Hribarjem v zvezo ravno zaradi »Naroda«. Tedaj je Hribar »Narod« zatajil, in med pogoji, vsled katerih so sploh nekateri Jugoslovani hoteli imeti stike z vodjem narodno-napredne stranke, je bil ravno ta, da mora Hribar pokazati, da ni »Narodovec«. Seveda je Hribar takoj zatajil svojega pobratima dr. Tavčarja, z »Narodom« ni bil nikdar v nobeni zvezi — Bog ne daj! — obljubil je Hrvatoma, da ustanovi list proti »Narodu«, podpisal je krščansko-demokratski program! Iz tega je nastala »Slovenija«, uradno glasilo narodno-napredne stranke. Vse to je storil Hribar le, da sebi reši svoje osebno politično stališče — za stranko mu itak nič ni. Tem bolj smo se čudili, da je vsa liberalna stranka sledila tej Hribarjevi neumnosti. Slep in brezmišeln, kakor je sploh običajno v liberalni stranki, so sedli na lim, in še »Narod« je le natihem zarenčal kakor priklenjen pes, a vklonil se je in ubogal. Hribar je pa kot lep ženin mlade »Slovenije« stal v krasni glori med političnimi otročaji. Bilo je lepo, da še nikdar tako. Kak drug bi bil »Slovenijo« še držal, a Hribar je prišel do tiste točke, pri kateri se pri njem sploh vse

neha. Treba je bilo namreč »Slovenijo« plačati, in to je stvar, pri kateri Hribar mine vsa slovanska gorečnost. Računal je, koliko nese »Slovenija« vun in koliko noter, in ko je stal pred strašnim dejstvom, da bi stvar utegnila njega kaj stati, je pozabil na obljube, ki jih je dajal Hrvatoma, pozabil na svojo krščansko podlago in je heroično sklenil, da rajši žrtvuje »Slovenijo« kakor Jejtevo hčer, kakor pa da bi sam le še groš plačal iz svojega žepa.

Tega od liberalcev nismo bili doslej vajeni. Koliko listov izdajajo liberalci s požrtvovalno veliko vnemo, ki jih sili, da globoko segajo v žep! Posamezni liberalni magnatje silno doplačujejo na svoje lokalne liste, pa oni to žrtvujejo za stranko. Celo učitelji žrtvujejo za liberalno stranko in za svoje glasilo. A oficijelno glasilo narodno-napredne stranke je bilo največja sirota v celi številni časnikarski družini slovenski. Od očeta in matere zapuščen je umrlo to nesrečno dete v največji bedi.

Tak zgled je dal Hribar svojim liberalcem. Radovedni smo, ali bodo zdaj liberalci še dalje žrtvovali krvave tisočake za liberalno časopisje, če so ob generalu videli tak zgled. Če se vojskovodju njegova stranka ne zdi vredna nobene žrtve, čemu se pa po deželi tako pehaajo zanjo razni korporali?

Cinično pravi »Narod« v svoji notici, da bo on »seveda strankinemu vodstvu tudi vnaprej na razpolago«. »Tudi vnaprej«? Torej je bila laž, ko je pisal, da on ni glasilo narodno-napredne stranke! Tudi vnaprej, kakor doslej! Tu ni nobene resnosti, nobene značajnosti več. Ti ljudje se norčujejo iz svojih pristašev.

Tako se je zopet razkrinkalo vodstvo liberalne stranke. Dobro došlo nam je to za deželnozborske volitve, ki bodo najbrže koncem februarja. Ali liberalna stranka sploh še obstoji, če njen voditelj tako dela? Ali se bo še kdo podal v boj pod vodstvom takih mož? Smrt »Slovenije« je žalosten predznak smrti narodno-napredne stranke. Nikdar več ne bo gospodavala ta stranka — njen grobokop je njen načelnik!

Učiteljstvo in politične stranke.

K jutrašnjemu zborovanju liberalnega učiteljstva se nam zdi potrebno, da opozorimo na besede, ki jih je govoril na občnem zboru »Slomškove zveze« gospod državni in deželni poslanec Fran Jaklič. Govornik je izvajal sledeče:

Namen vsake stanovske politike je predvsem koristiti svojemu stanu in učiteljska politika mora imeti še za svoj cilj korist in razvoj šolstva. Taka politika je uspešna, taka politika koristi vsemu stanu in šoli.

Podlaga uspešne politike je dobra stanovska organizacija po družtvih in pa sta-

novsko časopisje. V družtvih in časopisih se razširjajo ideje in se snujejo načrti, kako se najlažje in najhitreje doseže to, kar potrebuje naš stan in naša šola.

Stanovska organizacija se mora braniti vplivov političnih strankarskih bojev. Njej ne more in ne sme biti mar napredek ali moč posamezne stranke, ampak le korist in napredek stanu. Takrat, ko se stanovska organizacija postavi v službo posamezne stranke, ko postane vsa organizacija le privešek kak politične stranke, je vsa organizacija zavožena. Nemogoče je, da bi vsi člani enega stanu bili istih političnih nazorov! In tedaj, ko vidijo, da njihova stanovska organizacija politikuje v nasprotju z njihovim prepričanjem, nastane takoj v stanu samem nezaupanje do organizacije, nastane razkol. Ti isti hip, ko stanovska organizacija pokaže kakšno določno politično barvo, je razmerje organizacije do političnih strank takoj drugačno. Stranke, ki so v boju s stranko, za katero politična načela se je stanovska organizacija izrekla, so ji takoj po vsej pravici nasprotne, ker pred seboj nimajo več gole stanovske organizacije, ampak samo oddelek nasprotne stranke in zato vso organizacijo pobijajo. Naravno je, da potem vse težnje in želje, ki jih izraža tako politikujoče stanovsko društvo, presoja s svojega političnega stališča in dosledno vse take želje in težnje zavračajo, ker stranka po vsej pravici sklepa, da vse to, kar koristi dotičnemu stanu, koristi tudi stranki, za katero se je stanovska organizacija izrekla.

Lahko se zgodi, da slučajno tudi taka stanovska politika doseže kak hipen uspeh. Toda to ni zasluga stranke, a stanovska organizacija, potem tudi v stranki sami ni več svobodna! Stranka nastane takoj dobrotica stanu in se kot taka stanu tudi pokaže.

V stanovski organizaciji mora biti prostora za vse člane istega stanu. Organizacija se ne sme vtikati v dnevna politična vprašanja, v njej so združeni lahko člani najrazličnejših političnih, verskih in socialnih nazorov. Politično je vsak posamezen član organizacije popolnoma svoboden, sam se udeležuje političnih bojev kolikor hoče, izpoveda versko naziranje kakoršno hoče, zato se stanovska organizacija prav nič ne briga in tudi ni odgovorna za nastopanje posameznih članov.

Razmerje take stanovske organizacije do posameznih političnih strank je veliko prijetnejše in ugodnejše. Stranke potem blagohotno presojaajo težnje in zahteve stanovske organizacije, ker se nobena stranka ne boji, da bi se okoristila nasprotna politična stranka, ako se pomore stanu, v katerem so združeni pristaši najrazličnejših strank. Kdor zasleduje borbe posameznih stanovskih društev bode opazil, da imajo največ prijateljev in podpornikov, ter dosežejo najlepših in najtrajnejših

uspehov tista društva, ki ne delajo v smislu kake politične stranke, ki imajo pred očmi le blagor svojega stanu.

Tudi mi, slovenski učitelji imamo organizacijo, ki bi bila lahko stanovska.

Zali Bog, da ni. Prvotno je bila »Učiteljska Zaveza« res stanovska organizacija in taka so bila vsa okrajna učiteljska društva. Imela so edini namen, povzdigniti učiteljski stan in slovensko šolstvo. Učiteljska glasila se niso vtikala v dnevna politična vprašanja, niso pisala v prilog kakih stranki, ampak so semtertje samo odbijala napade dnevnega strankarskega časopisja.

Se l. 1893. je načelstvo »Zaveze« vabilo slovensko učiteljstvo, »da z združenimi močmi teži za vsem, kar ima povzdigniti slovensko šolstvo, podkrepiti bodisi v gmotnem ali duševnem oziru slovensko učiteljstvo.«

Kdo bi ne bil vesel take organizacije, kdo bi je ne podpiral, kdo bi ni bil njen prijatelj?

Sele potem, ko so se vodstva »Zaveze« polastili kratkovidni ljudje, ki se niso znali braniti vplivov političnih strankarskih bojev, je krenila vsa naša stanovska organizacija s prave poti, politikovati se je začelo v »Zavezi«, družtvih in stanovskem časopisju v smislu gotove stranke in to od leta do leta živahneje.

Od leta 1899., ko je »Zaveza« imenovala za častne oba načelnika narodno-napredne stranke, gg. Ivana Hribarja in dr. Ivana Tavčarja, ni »Zaveza« in vsa okrajna učiteljska društva nič drugega, kakor del politične organizacije narodno-napredne stranke — in glasilo »Zaveze« — »Učiteljski Tovariši«, tudi glasilo narodno-napredne stranke. »Zavez-niki« so smatrali zadeve narodno-napredne stranke za lastne stanovske zadeve in so pogladi vse učiteljstvo v politični boj v korist narodno-napredne stranke, kdor pa ni ubogal, proglasili so ga za izdajico svojega stanu.

Godilo se je vse to pod vplivom slučajne politične konstelacije v deželi. Odločujoči faktorji v »Zavezi« in pri »Učiteljskem Tovarišu« so bili osebno jako tesno zvezani z narodno-napredno stranko. Narodno-napredna stranka je tvorila z Nemci večino v deželni zboru, okrajni šolski svet so imeli narodno-napredne večine in istotako c. kr. deželni šolski svet. Osebna politika voditeljev »Zaveze« in »Učiteljskega Tovariša« je bila hkrati stanovska politika. Kogar so napadala liberalna glasila narodno-napredne stranke, napadal je tudi »Učiteljski Tovariši«, ki je z isto silo in perfidnostjo pobijal vse ustanove in vse organizacije, ki niso bile všeč narodno-napredni stranki. Kdor ni vsled politične strasti slep, vidi tudi uspehe take zavožene stanovske politike. Vzlic vsem lepim slavo-spevom o učiteljski svobodi, o ugledu našega stanu, o spoštovanju, ki ga uživamo itd. so uspehi naravnost ničevi. In to je čisto naravno. Čimbolj se je vdajalo učiteljstvo iz-

LISTER.

Iz Ječe morilca cesarice Elizabete.
(Iz Zeneve, Švica.)

Ako se iz lepe ulice Rue du Rhone pri velikem obrežu ob Ženevskem jezeru ozremo navzgor po ulici, zagledamo na majhnem holmcu krasno cerkev St. Pierre (sv. Petra), katera je bila zidana ob času cesarja Konrada, leta 1034. Nedaleč od te cerkve pa ugledamo veliko, obširno poslopje, katero obdaja visok zid, debelo železno omrežje na oknih pa nam takoj spričuje, da je tu jetnišnica. Pred nami stoji mala hiša s tremi vhodi, a trdna vrata nam zapirajo nadaljno pot. Na ukaz smo šli skozi jedna vrata in potem par stopnic navzgor in nahajali smo se pred pravimi vrati kantonske ječe. Ječa z jetniki se nahaja prav blizu najbolj živahnega dela mesta, blizu jezera in zelenih gričev; toda nijeden žarek solca ne obsije notranje prostore jetnišnice. V sredini najbolj živahnega dela mesta se nahaja poslopje, v katerem vlada večna tišina in je ločeno od vsega sveta, — tam notri pokori največji zločinec na svetu najbolj zaničevano zločinstvo; tu je namreč ječa, v kateri je za vedno spravljjen Luccheni, morilec avstrijske cesarice Elizabete. Ne poželjenje, da bi videl tega lopova, pač pa moderno vprašanje me je napotilo, da sem prošil za vstop v to ječo in istega tudi dobil.

V poslednjem času so namreč v Švici od-

pravili smrtno kazen in to vprašanje me je gnalo, ako so ječe in odredbe v deželah, kjer ni smrtni kazni, tako urejene, da se jih boje morilci, ali na nje grozno vplivajo, kakor preteče usmrčenje. Na mojo preiskavo moram takoj reči, da ječa v Ženevi nikakor tako hudo ne vpliva na navadnega, surovega cestnega morilca, kakor bojazen pred usmrčenjem. V tej ječi se nahaja le še eden smrtnec izven Lucchenija, katera je obsojen v dosmrtno ječo, in nek drugi, kateri je le vsled izvanrednih okoliščin obsojen v 12-letno ječo.

To hišo strahu imenujejo »La Nationale«. Vhod v notranje prostore zabranjujejo centimeter debele železne palice, zvite v omrežje. Ko sem pozvonil, pristopila je neka ženska z več ključi, odprla vrata, a takoj po vstopu te zopet previdno zaprla. — Vodja jetnišnice me je sprejel zelo prijazno in ljubezno; toda v notranje prostore le še nisem smel iti. Vstop je vsakomu prepovedan, dovoljenje v to je dobiti le v izvanrednih slučajih pri policijskem vodji v Ženevi. Kmalu sem bil zopet na ulici in hitel proti uradu policijske vodje. Čez 1 uro sem bil zopet v jetnišnici in imel dovoljenje za vstop.

Jetničar, rojen švicarski Francoz, kateri ni znal ni jedne besede nemški, me je vodil po poslopju, z izjemo v posamezne delavske prostore; v te je vstop strogo prepovedan. V jetnišnici v Ženevi je uprav tako, kakor v newyorški državi Auburn; zločinci so zaprti v posameznih celicah, a dekleta po dve ali tri skupaj; govoriti med seboj pa nikakor ne smejo.

V tej jetnišnici se sedaj nahaja 45 zločincev in 11 paznikov. Jetniki delajo v čevlar-

skem ali mizarskem poslu, ali pa izdelujejo višnjeve kroglice za pranje. Celice so tri koračke široke in osem dolge. Na levi strani se nahaja v vsaki celici železna postelja, na desni miza, na drugem koncu pa polica za knjige.

Kaznjeneц z imenom Schramm, Nemec, njegov stariši živi v Ameriki, ima na polici celo zbirko dragocenih raznovrstnih slovnice; nad mizo pa visi karih 20 slik od sorodnikov — jedna od sestre v ženitovanjski obleki z ženinom, stariši in druge sorodnike. Vsi ti izgledajo kot pošteni ljudje, vse imetje so dali, da je njih sin študiral in postal inženir — potem tat, navadni cestni tat in bil že mnogokrat kaznovan, sedaj pa piše svoj životopis.

V drugi celici je zaprt jetnik, kateri bode neštetila leta tam obstal radi navadnega cestnega ropa.

Sedaj pa nekoliko besedi o zaslepljenem morilcu, za katerega usodo se še vedno zanima večina Avstrijancev. Ta lopov je obsojen v dosmrtno ječo in se tam nahaja že devet let. Jetnišničar mi je rekel, da je nemogoče ga videti, a še manj pa z njim govoriti. V to je potreba še posebno dovoljenje, a to ne dobi nihče, ker je protipostavno. Tu se nahaja poseben razred zločincev, katere imenujejo »Redusion perpetuelle«. Ti ne smejo nikogar videti, razven v šoli, nihče ne sme z njimi govoriti, razven paznikov, in v to je obsojen Luccheni. Občevanje z njim bi bilo v smislu postave olajšanje kazni za njega, in ta smisel postave bi bil hud prestopok za paznike, ako bi v to dovolili.

Ker pa paznikom ni prepovedano kaj o kazniencih povedati, zato mi je lahko nekaj

omeniti, kar sem čul iz ust jetnišničarja. Pisa-renje o temni ječi, o verigah in zapiranjih v podzemске celice ni bilo resnično. Poleg »Reclusion perpetuelle« ni nikake izjeme s postopanjem kazniencem in to od prvega dne nastopa kazni do poslednjega. Ni tako kakor pri nas: početek zelo strog, a po malem olajšave; Luccheni je prišel prvi dan v svetlo celico, dobil redno jedilo kakor drugi: hlebec kruha za dva dni; dobil je, kakor vsak drug kaznienec, sleherni dan osminko rdečega vina, na vadno jedilno orožje; trikrat na dan je smel iti na sprehod; celica je bila prvi dan taka, kakor je sedanja. Luccheni dela v knjigovoz-nici; preje je govoril le italijanski, sedaj govori tudi francoski in se celo nemški uči. Vprašal sem jetnišničarja, ako mu je kdaj žal za storjeno zločinstvo? »Nikdar!« je bil odgovor; on tako malo občuti svoj zločin, kakor pred devetimi leti.

Glede Lucchenija je mnogo ljudi krivega mišljenja. Mož nikakor ni one vrste lopov, katerega bi zamogli smatrati »zločinskega junaka«; on je ponosen, domišljav lopov, on bi pričel hudo razsajati, ako bi kak tujec k njemu prišel in ga zamogel nagovoriti; ako bi mu bilo mogoče, bi povzročil še več umorov. Tako mi je zatiral spremlevalce.

»Mogoče je slaboumen?« sem vprašal.

»Nikakor ne,« je zaklical jetnišničar; »popolnoma normalen je, toda zloben bahaški zločinec, prav slab človek je in nič drugega.«

»Ali se je kdaj poskušal sam usmrtiti?«

»Ne,« mi je odvrnil. »Vsi hodniki in stop-nice so obdane z omrežjem.«

ključno eni stranki, naraščalo je nasprotno do učiteljstva pri drugi stranki. In kjerkoli nastopi sedaj učiteljstvo javno v društvi in »Zavezi«, ne nastopa učiteljstvo kot tako, ampak nastopa le kot del politične liberalne stranke. Zadnja »Zvezina« skupščina je pokazala, da se bo stanovska politika zadnjih let nadaljevala, gotovo je, da z istim uspehom kakor doslej. Večletni predsednik »Zaveze«, Luka Jelenc je na shodu v Radovljici dejal: »Meni se vidi, da ljudski učitelj še ne stori svoje dolžnosti, ako ne deluje po svojih zmognostih tudi zunaj šole v korist ljudstva. V tem pogledu lahko store mnogo naša okrajna učiteljska društva. Iz svoje srede naj določijo sposobne člane, da stopijo kot marljivi delavci v organizacijo narodno-napredne stranke, ki je začetne po vsej Sloveniji.« Predsednik učiteljske »Zaveze« ima samo eno skrb, organizacijo liberalne stranke. Za vse drugo se ne briga! Učiteljstvo mora biti vse v taboru narodno - napredne stranke, potem bo imelo vsega dovolj, časti, denarja in svobode!

Ko bi stvar ne bila tako resna, bi se človek smejal toliki naivnosti predsednika, toda pomilovati moramo vso številno četo, ki ima takega voditelja; kakaj politična zgodovina našega naroda zadnjih let izpričuje, da noben stan pri nas ni delal tako slabe, tako neuspešne politike, kakor učiteljski.

Vzemimo samo naše gmotno stališče! Za koliko se je pa vendar naše gmotno stanje izboljšalo, kar se tira strankarska politika v stanovski organizaciji. Za koliko smo bliže našim ciljem? Učiteljski politiki so si izbrali jako komodno stališče. Po svojih osebnih simpatijah in antipatijah so si razdelili vse ljudi naše dežele v dva dela. Kdor je bil liberal, so ga proglasili za nesebičnega prijatelja učiteljstva in šole, kdor pa ni bil liberal, je bil seveda sovražnik šole in učiteljstva. Ob vsakih volitvah so narodno-napredni voditelji učiteljstva kričali: narodno-napredna stranka je prijateljica šole, je naklonjena učiteljem, samo ta bo izboljšala učiteljsvu plačo.

A v resnici? Od leta 1895. je narodno-napredna stranka v večini, to kar je obetala učiteljem in kar so ti pričakovali od nje, bi bila lahko storila, ako bi bila hotela. Kar se je dalo od stranke učiteljem, je bila komaj napolnena s sestradane strankine agitacije. Ko bi mogli voditelji »Zveze« premotriti nepristransko ves položaj, bi spoznali, da je bila njihova politika, s katero so učiteljsko organizacijo postavili v službo številno najslabše stranke v deželi, katere moč je odvisna samo od milosti veleposestnikov, da je bila ta politika naravnost blazna! Je pa še nekaj drugega! Kdor je imel upogled v učiteljsko časopisje drugih narodov zlasti nemškega in češkega, je opazil, kako je to časopisje vplivalo na naše učiteljske liste. Ko je besnelo tam časopisje proti klerikalizmu, proti duhovnim vajam, za »svobodno šolo« in enake stvari, je pogrevalo tudi naše učiteljsko časopisje, kakor da bi učiteljstvo ne imelo nujnejšega opravka, kakor bojevati se proti cerkvi in veri, katero spoznava ogromna večina našega naroda.

Tako so zavozili nezmožni voditelji vso učiteljsko organizacijo v brezuspešen boj z ogromno večino naroda, med katerim morajo učitelji službovati, in od katerega so tudi gmotno odvisni. To stanje ni prijetno, in marsikateri učitelj trpi zaradi tega, ne ve pa, odkod to prihaja, ker ne sme nič misliti, ker mora le to verovati, kar mu zabijavajo učiteljski listi in njih voditelji, namreč: »Klerikalizem je vsega kriv!« ... To je dogma liberalnega učiteljskega!

Naših neuspehov ni kriv »klerikalizem«, krivo je to, ker so brezvestni voditelji stanovsko našo organizacijo postavili v službo ene politične stranke, ter izzvali proti našemu stanu veliko večino našega naroda. Kdor pa tega ne verjame, naj proučuje zgodovino učiteljskega stanu v naši deželi od leta 1890.

Naš ideal je: Stanovska organizacija, ki ima pred očmi samo blagor našega stanu in

blagor našega šolstva, v kateri je pa vsak član politično popolnoma svoboden ...

Hrvatje na razpotju.

Iz Zagreba, 24. dec.

Leta 1848. je poizkusil Lajoš Košur izbrsati Hrvatsko z zemljevida Evrope, a se je hudo prevaril. Zdaj se je lotil tega dela njegov sin Ferenc, toda kakor vse kaže, bo ostala tudi njegova nakana jalova. Ko je dobil po nesrečni reški resoluciji s pravo mongolsko zvestostjo Hrvate vasedo, je mislil, da jih ima že popolnoma v svoji pesti, pa da jim more zapovedati po svoji volji ter se je ravno z njihovo pomočjo pospel do oblasti. Dočim je izvajal Hrvate v svoj tabor, je skoval glasovito pragmatiko za železničarje in hotel po njej vtihotapiti mažarski jezik za uradni jezik na Hrvatskem. Dogovarjal se je tudi že takrat s sedanjim banom dr. Rakodczajem v Karlovih varih, ter mu obljubil bansko čast, če se bodo Hrvati uprli novi postavi glede na mažarski jezik. Kaj se je nato zgodilo, je znano. Hrvati so se postavili na odločno obrambeno stališče ter se dobro držali. Dasi smo bili odločni protivniki reške resolucije, moramo priznati, da so resolucijski poslanci na zajedniškem saboru storili svojo dolžnost. Ko bi bili Hrvati na zajedniškem saboru že poprej tako odločno nastopali proti kršenju njihovih pravic, gotovo bi ne bilo prišlo na Hrvatskem do takega stanja, kakršno je sedanje. Mažari se ne bi usojali kar očitno gaziti državne temeljne postav, kakor so to storili zdaj glede na porabo mažarskega jezika. A ravno to nasilje glede na uradni jezik je na Hrvatskem razdražilo ves narod proti samosilnikom; celo stara mažaronska stranka se je morala izjaviti proti porabi mažarskega jezika, če si ni hotela nakopati na glavo narodovega prokletstva. Zato je ban Rakodczay ostal popolnoma osamljen do zdaj brez vsake stranke na celem Hrvatskem. Mažari so zato nezadovoljni z Rakodczajem ter se dogovarjajo z baronom Pavlom Rauchom glede na banstvo. Rauchi so odločni unionisti, ali zahtevajo tudi, da se nagodba točno vrši. Iz tega sledi, da bi se morala najnovejša postava glede na porabo mažarskega jezika odstraniti, predno bi mogel Pavel Rauch prevzeti banstvo. Ker pa stara mažaronska stranka bržkone ne želi Raucha za bana radi njegove odločnosti, zato so se vodje te stranke, na čelu jim dr. Nikolaj Tomašić, vendarle vklonili, ter začeli dogovore, kako bi se mažaronska stranka zopet osnovala ter pod banom Rakodczajem pri prihodnjih volitvah stopila na volišče. Skupščina privržencev te stranke je sklicana 28. decembra. Večina te bivše stranke je bila do zdaj proti temu, da se združi z Rakodczajem, ako se ne prekliche postava glede na uradni mažarski jezik. Bode-li večina te stranke nastopila za bana Rakodczaya brezpogojno, tedaj se je sama obsodila in to bi bilo tudi koristno za druge stranke, ki bodo nastopile v volivnem boju z geslom proti mažarskemu nasilju posebno glede na uradni jezik. Vse stranke so pripravljene za volivni boj, ki se je že začel. Po najnovejši vesti se snide novi hrvaški sabor 12. marca prihodnjega leta, a volitve se bodo dovršile štirinajst dni poprej. Starčevićeva stranka je brez dvoma najbolje pripravljena za boj. Skozi celo leto so njeni privrženci po celi Hrvatski prirejali shode ter poučevali narod o položaju. Stranki Starčevićevi je na veliko korist priznanje resolucijske stranke, da se mora sedanja nagodba z Mažari odstraniti in ves sedanjí odnošaj med Ogrsko in Hrvatsko postaviti na druge temelje. Tudi resolucijska stranka je razvila na veliko svojo agitacijo, a v korist ji bo brez dvoma njena odločna borba v zajedniškem saboru. Kmečka stranka Radičeva deluje po nekih krajih s prav živahno agitacijo, a ravno tako tudi socialno-demokratska, toda te stranki v sedanji borbi proti zunanjemu sovražniku niste tolike važnosti, pač pa bi mogli imeti velik vpliv po do-

končani politični borbi za urejenje domačih odnošajev. Isto bi se moglo reči o krščansko-socialni stranki, ki je šele v razvitku, a jo čaka ogromno delo med hrvaškim narodom, katerega razjeda le odveč napredništvo in židovstvo. V sedanji borbi se morajo tedaj v poštev vzeti stranka Starčevićeva, resolucijska in mažaronska. Stranka Starčevićeva je v novjšem času z odločnim in enotnim svojim delovanjem dobila največ prebivalstva zase ter se bode število njenih poslancev brez dvoma jako pomnožilo; resolucijski zatrjujejo, da bodo dobili znatno večino v saboru; mažaronska stranka bi mogla dobiti nekaj mandatorov z nasiljem, kar ni izključeno, kajti Mažari že groze s Khuenovo volivno prakso, a ban Rakodczay tudi ne bo gladil kotarskih predstojnikov pri bodočih volitvah. Opozicijska večina pa je v bodočem saboru zagotovljena.

Tedenski pregled.

Naši govorniki v parlamentu. V božični številki »Slovenca« smo brali govor, ki ga je imel dne 20. t. m. poslanec dr. Žitnik v državni zbornici. Povedal je kratko svojo sodbo o nagodbi in o začasnem proračunu, potem pa je opozarjal vladu na obljubo, s katero je zagotavljala, da hoče pospeševati industrijo, trgovino ter skrbeti za delavski, obrtniški in kmečki stan. Najvažnejša socialnopolitiška naloga še čaka vladu, namreč reforma delavskih zavarovalnic in pa postava, po kateri bi se vpejalo splošno ljudsko zavarovanje. Izražal je upanje, da bo vlada v bližnjem času predložila načrt take postave. Med živahnim odobravanjem je gospod poslanec izpregovoril nekaj prav prirčnih besedi za blagor in korist kmečkega stanu. Opominjal je vladu na bedo posameznih krajev, ki trpe vsled uim; z ogorčenostjo je prijel malomarnost nekaterih birokratov, ki so krivi, da poteče več mesecev, preden pridejo poročila o uimih in navsesti za podpora na Dunaj. Poročila se pa vrhu tega še navadno končavajo, da tu in tam sploh ni nikake bede. Obžalovati je res, da politična uprava nima stika z ljudstvom, da ne pozna potreb prebivalstva, da ne razume praktičnega gospodarskega življenja. V imenu svojih tovarišev je zahteval dr. Žitnik ob sklepu svojega temeljitega in stvarnega govora, da naj vlada pospešuje kmetijske, obrtniške in trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom.

Pripomnja. Ministrski predsednik baron Beck je poslancu dr. Šusteršiču zagotovil, da se vprašanje o uimskih podporah hitro in ugodno reši. Z gradbo belokranjske železnice se prične čimprej.

Poslanec Jaklič je govoril o važnosti jugoslovanskih pokrajin za Avstrijo, a te pokrajine je vlada doslej zanemarjala. Brez Adrije Avstrija ne more imeti nikake svetovne trgovine, ne more obstati kot velevalst. Hvaležni smo, da se je vlada odločila za Belokranjsko dalmatinsko železnico, a to je šele prvi korak, da se zamujeno nekoliko popravi. Vlada je doslej skrbela za germanizacijo na našem jugu, pri tem pa je zaostal gospodarski razvoj. Gospod poslanec je potem navajal nekatere nasvete, kako bi se gospodarsko in kulturno povzdignili kraji, ki jih on zastopa v zbornici: kako bi se povzdignila živinoreja, kako bi se pospeševalo pridelavanje krme, da naj se podaljša kočevska proga do deželne meje itd.

Kulturni boj na Francoskem zahteva novih žrtev. Sedanja vlada se je polastila po krivici cerkvenega premoženja z njim pa tudi pobožnih ustanov. Ker se pa v ločitvenem zakonu glede na lastništvo ustanov ni bilo ničesar določilo, so nekateri dediči ustanovnikov sodnim potom iztirjali nazaj ustanovnino. Minister Briand si je pomagal na lahek način. Skoval je postavu, po kateri se določa, da je lastninska pravica ustanov prešla od cerkve na državo. Zbornica je to krivico odobrila. Tako so framasoni oropali še rajnim molitve in sv. maše, ki bi bile opravljale. — Hribar-

jeva »Slovenija« izjavlja, da so njen vzor francoske razmere!

Društvo slovenskih profesorjev je imelo drugo glavno skupščino v Ljubljani, pri kateri je bil izvoljen za predsednika prof. dr. Zmavc, ker se je prof. Orožen vsled znane afere Proft temu mestu odpovedal. O omenjeni aferi je imel tajnik dr. Iličič obširno poročilo med splošnim odobravanjem. Mnogo se je na zborovanju govorilo o slovenskih učnih knjigah za srednje šole, o srednješolstvu sploh in o maturi. — Društvo dobro napreduje ter ima že 146 članov.

Predavanje p. Röslerja. V Ljubljani se mudi vsled povabila ljubljanskega knezoškofa znani učenjak p. Rösler, ki je imel v četrtek uvodno predavanje za žensko inteligenco v veliki dvorani hotela »Union«. Velika dvorana je bila čisto polna odličnega ženstva iz vseh krogov; 900 dam pri znanstvenem predavanju — to je častno za Ljubljano! V prvem govoru je slikal in utemeljil nagon človeštva po sreči in neutešljivo stremiljenje po popolni resnici. To potrebo človeštva pa uteši edinole krščanstvo, religija posmrtnosti, Kristus, ki je večna resnica.

Nova stavka v Trstu. Pred tednom so jeli stavkati delavci v Lloydovem arzenalu, ker je bilo odpuščenih nekaj sodrugov baje radi pomanjkanja dela. Delo je ustavilo do 2000 mož. Lahko so slov. delavce, ki so hoteli iti na delo, napadli. Arzenal je zastražen, da so varni slovenski delavci, ki hodijo na delo.

Raznoterosti. Umrl je v Veliki Dolini župnik Fr. Brulec. — Povodom cesarjeve 60-letnice se bodo kovale posebne zlate in srebrne jubilejne krunce. V promet je šel prvi tak denar dne 24. decembra. — Na enak način, kot kopniški stotnik, je na Dunaju v arzenalu odnesel bivši provijantski častniški namestnik, žid Leopold Goldschmidt, okrog 30.000 kron na ta način, da se je oblekel kot poročnik in da je izvršil revizijo blagajne in jo odnesel. Po izvršeni tatvini je lišjak še kupaval razne potrebščine po Dunaju, plačeval dolgove, potem pa izginil. Prijeli so ga v Freisingu na Bavarskem in našli pri njem še 21.243 K. — Gospodska zbornica je rešila zakon o železniški zvezi z Dalmacijo in zakon, ki vladi dovoljuje šestmesečni provizorij. — Dr. Weckerle in Polónyi sta se dvobojevala na sablje. Dvakrat sta se spopadla, a ni bilo nič krvi; nato sta si pa podala roki. — Ker so se v Odesi ponavljali neprestani nemiri, je ruska vlada suspendirala 20 vseučilišnih profesorjev, ker jih dolži, da poučujejo slušatelje v prevratnem duhu. — V avstrijskem državnem zboru se je osnovala zveza krščanskih delavskih zastopnikov; posebnemu odboru se je naročilo, naj izdela priprave za splošen shod vsega avstrijskega krščanskega delavstva. — Ruska carica ima hudo živčno bolezen. Zdravniki svetujejo, da naj za dalj časa zapusti Rusijo. — Bilanco zadnjega državnozbornskega zasedanja sklepa presojevalec s temi le besedami: Popoln poraz »Jugoslovanske zveze«, popolen uspeh »Slovenskega kluba«. — Ob času misijona v ljubljanski stolnici je bilo obhajanih 11.000 oseb. — V hotel »Union« pride za ravnatelja g. Uhrmann iz Solnograda. — Podroben načrt za lursko romanje, ki bo od 11. do 23. maja, je priobčil božični »Slovenec«. — Potrjuje se, da predloži vojni minister delegacijam posebno predlogo o povišanju častniških plač. Delegacije se snidejo 15. januarja na Dunaju. — Učitelj Zirovnik je dobil včeraj nezaupnico pred sodiščem. Tožil je namreč tajnika Zveze telovadnih odsekov vsled protesta, ki ga je vložil v imenu telovadcev proti njemu. Toženi brat Fr. Puc je bil popolnoma oproščen. — V Vrbljenju pri Igu si je žena posestnika Modica sama prerezala vrat. Dolžili so moža, ki je pa po sodbi izvedencev nedolžen. — Deželnemu zboru goriskemu, kranjskemu, češkemu in galickemu je potekla doba. Nove volitve se razpišejo vsak čas.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja pred novim letom, 29. decembra: Tomaž šk., Trofin; ponedeljek, 30. decembra: David, Liberij.

Nadalje sem vprašal, ako ne bi zamogel Lucchenija videti, ne da bi kršili postavu. Rekel mi je, da je sedaj nemogoče, ker se nahaja »v šoli«. Komaj je to izpregovoril, oglasil se je zvon.

»Šola je končana,« mi je zašepetal vodja, »pojdiva v bližnji oddelek.«

Sledil sem vodji, ali dozdevalo se mi je, da ima bojazen. V tem trenutku so se odprla težka železna vrata, toda predno sva skozi nje stopila, je jetnišničar obstal, kakor bi hotel vrata zapreti, toda pustil jih je odprta in me z roko nazaj zadrževal. Dva kaznjenca sta prišla po hodniku iz šole mimo nas; prvi je bil majhne postave in širokih pleč, drugi pa vitek. Moj vodja mi je z roko pokazal, ne da bi besedico izpregovoril, proti vratom, skozi katera sta kaznjenca izginila. Ko sta izginila, sem vprašal:

»V katerem oddelku je zaprt Luccheni?«

»V tem,« mi je z roko pokazal, a ne več govoril; pokazal je na vrata, skozi katera sta izginila kaznjenca.

Ves dogodek mi je bil sedaj jasen. Jetnišničar je spolnil svojo dolžnost; le okoliščina je hotela, da smo onega srečali, katerega sem želel videti. Nisem več dvomil, matri, širokoplečasti kaznjenc je bil morilec splošno priljubljene cesarice Elizabete, ki je namreč povzročil najsmotnejši zločin, da je umoril neoboroženo, nikomur nič žalega storečo cesarico — bil je največji lopov tega stoletja — Luccheni!

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

A uni pu-znaja tista storja ud ja-gruskega psa in pa ud zajca? Mende je pa pu-znaja! Vidja, gespud žepan Hribar, ja je zdej glih tku zašuru iz soja »Jugasluvanska spudveza«. Tulk cajta sa gruntal in gruntal, pre-rešetaval in pre-rešetaval, de sa use skp zamudil.

Gespud žepan Hribar in tista državna-zborska spudveza, sa dobr mislel, sam naredil sa slab, kar gespud žepan zdej sam prznava. Kedr pa gespud žepan prznava, de se mu je kej pukazl, tekat se mu je mogl pa hedu pukazet, ke drgač — že na kašna viža ubrne, de ti-sta reč ud ta levš plati pukazej. Zdej je ta reč — tud douh ubraču in ubraču, de b saj ena plat bla ldem za pukazat; pa use zastojn, kokr je ubrnu, je biu zmeri en škorn. Zdej nej pa en člouk ta reč premisl: tulk cajta sa »Jugasluvanska spudveza« in žepan Hribar kuluv-

ratl pu Duni, prpraulat se iz soja tiktaktika, nazadne sa pa use zamudl. Ce b biu jest držav puslane, pa de b naredu tak škorn, jest b na šenku sam ta nezasluzeneh dejet, ampak b še en tulk iz soja varžeta zravnu dauu, sam de mou gmah pred ldmu in de b m na mogu nubeden nč naprej metat.

Ke je biu ud te »Jugasluvanske spudveze« tak haló, taka glorijska tekat, ke sa pršli na Duni skp, sm res mislu, de nam uja zdej za bužične praznike kar u košeh prnesl dubrote iz Dunaja; na nazadne, ke prideja nazaj, pa puveja, de sa še koše na Duni puzabil. Boh vulivci in pa tist, ke sa se ud žepana gespud Hribarja kej troštal. Pa trošt je tudi neki uredn. Iblanska pulcija zdej tud nima družga, kokr trošt, de uja tistga raubarja u roka dubl, ke je Jebaćine kasa tku razparu ket kašn flikžnidar hlače. Dubl ga tku nekol nauja. Sam tu je še dobr, de je biu ta ukraden gnar tku lepu zvagan, drgač na vem, kua b zdej naredil. Tu je še hudiman, ke je Jebaćin puzabu puvedat, al gnar iz žaklem ured vaga, kokr štajnkolnari štajnkoln, al ga brez žaklu zvaga. Kul k loži b pulcaji raubarja pugnuntal, če b tu vedl, tku pa na vem, če u kej. Tiste kleše, ke ih zdej ukul kažeja, im nauja dost zaleghe, h večm zna tistm tu prou pridet, ke špekuleraja, de b kašna kasa ofnal, pa na veja iz kašnem instrumentam b tu nar loži šlu; zdej pa ke pulcaji ukul kažeja tist inštrement, im u pa tu šlu velik loži in s j m na u treba tku gla-ve belt. Tak raubari uja mel ud tega ta nar več prefita in pa tiste banke, ke kase zavarujeja, ke zdej vsi heteja soje kase zažihravat, če maja kej not al pa ne. Jest sm že tud mislu soj pritošl zažihrat, pa m neče it nubena banka na lim. Iblansk Šerlok Holmes s že tku glavla bel, kuku b te raubarje pugnuntu, pa

mu neče nč kej prou ratat. Tekat, ke sa tiste kleše najdl na Miri, je na večeh krajh vrtiu in suku cele pušne trave, kokr sma mi učas delal, ke sma bli še utroc, če sma kej u trau zgubl, in gledu, na kera plat mu u trava kazala. Kazala mu je zmeri ke preke Grac, pa iblansk Šerlok Holmes s je mislu: dejma raj drge preh pugledat in tku zdej išeja in išeja in uja ta nar bl gvišn tulk cajta iskal, de se uja naveličal.

Nahter s na zna pumagat; iblansk športn društu s je pa znou prec pumagat. Ke je mal Rožnpoh razriu in tiste pota pufrderbu, snega pa le ud nubenga kraja ni blu, je pa hitr Ken-da iz švajcerhauza tulifinuru u južna Afrika pu šestnajst vagonu snega. Mislel sa, de u že za praznike tle in de se uja lohka u Bužič že iz Rožnpoha dol valil, pa je sneg meičkn prepozn pršou. Pa tu tku nč na de, zdej je tku špetau prepouhn in b na mogl športlarjem notr nusu flikat, pu noumo let se u pa u špetal že tud za športlarje plac naredu. Če b športlari iz špetalam na rajtal, b že drgač pukazal trgovce Šarabone iz Udnata, ke sam zaule nega se je sneg tku zakasnu na železnc, ke sa mogl Šarabone vozet moka iz celškega štinkmile za praznike za putice, tku de zdej usi leberaln Udmatačani jeja putice, ki sa narjene iz moke, k je bla u celskem nemškutar-skem štinkmile zmleta. Zagiftu se mende iz nó nubeden ne bo; sej leberalci maja že tku utrjene želodec, de jim tud ta moka na u škudvala in jim želodecu pufrderbala. Sevede, če b ta moka predaju kašn klerekaln iblansk trgovcu, tu b blu za leberalne use kej družga, tu b se usi zagiftal, leberaln Šarabon pa b jim tud žihz zmlete droštšifte za moka predaju, pa b se nubeden čez tu nč gor na držu.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Nicefor; torek, 31. decembra: Silvester, Pavlina; sredo, 1. januarja 1908: Novo leto. Obrežovanje Gospodovo; četrtek, 2. januarja: Makarij, Martinijan; petek, 3. januarja: Genovefa, Anter, Salvator; sobota, 4. januarja: Tit, Izabela.

AVSTRO-OGRSKA.

Spor med Čehi.

Kramaf je imel dne 26. t. m. volivni shod. Govoril je o deželnozborskih volitvah in pa o taktičnem postopanju češkega kluba ob državnozborskih razpravah glede na pogodbo. Češkoroški poslanec Lisy je nastopil proti Kramafovim izjavljanjem in trdil, da so izdali mladočehi državnopravni program češkega ljudstva. Razburjen mu je odgovarjal Kramaf. Ko je Lisy še enkrat nastopil, je nastal tak ropot, da je moral zapustiti dvorano. Odstranil se je tudi Kramaf, češ, da ne govori v takih razmerah.

Nemški ljudski svet.

Ob nemškem obrambenem shodu nameravajo tudi razpravljati o ustanovitvi nemškega ljudskega sveta za vso Avstrijo po vzorcu ljudskih svetov posameznih dežel. V nemškem ljudskem svetu bodo zastopane vse nemške stranke.

Ukrajinski rusinski strankarski shod.

V Lvovu so zborovali ob Božiču zaupniki Rusinov. Shod je vodil poslanec Ceglinski. O položaju rusinskega kluba v galicijskem deželnem zboru je poročal dr. Olesnicki, o položaju v državnem zboru pa poslanec Romanczuk. Shod je naročil poslanec, da morajo kolikor mogoče ostro nastopiti, ako ne ugodí vlada upravičenim ruskim zahtevam.

Načrt nemških krščanskih socialcev.

Minister dr. Gessmann objavlja članek, v katerem opisuje bodoče naloge krščanskih socialcev. Prva stvar, ki se naj reši, je narodno vprašanje. Desetletna kriza je zapustila sledove v prebivalstvu. Pospesevati se mora proizvodnja obrti, industrije in poljedelstva. Bodočnost bodi posvečena delu za ljudstvo in za domovino.

Björnson za Poljake.

Björnson objavlja v »Neues Wiener Journalu« pismo glede na zatiranje pruskih Poljakov, v katerem izvaja med drugim: Narod, nad katerim gospodari in ga tlačí drugi narod, ne umre prej, dokler mu ne vzamejo dveh čvrstih opor: vero in zemljo. Če se mu vzame jezik, v katerem je bil poučen v veri, gine vera. Če se mu vzame zemlja, naj bo narod gotov da pogine. Ne razumem, kako zamore tako postopati kak krščanski in izobraženi narod. Razumem pa, da se na tak način Prusi oddaljujejo od drugih manjših germanskih narodov, glede na katere so imeli poslaništvo, da jih združijo.

Mornariški proračun.

Dunaj, 27. dec. Mornariški redni proračun za 1908 znaša 53,523.110 K, torej 10,673.000 K več kot 1907. Izredni proračun znaša 3,476.890 kron, torej 927.000 K več kot 1907; skupna potreščina znaša torej 57 milijonov kron, torej 11,600.000 K več kot 1907. Od tega se bo 12 milijonov porabilo za nove ladje in stroje, 5 milijonov pa za topništvo, torpede, podmorske čolne in strelivo. Nadalje se zahtevajo zneski za zgradbo treh bojnih ladij pa 14.500 ton vsebine in za eno križarko od 3.500 ton ter za 12 torpedovk po 100 ton. 1.500.000 K se bo porabilo za novi jekleni dok.

Nova hrvaška stranka.

V hrvaško-srbski koaliciji nekaj poka. Sedaj so v koaliciji napravili poseben klub »izven strank stoječi člani koalicije« in so si za predsednika kluba izvolili grofa Miroslava Kulmerja. To so početki nove hrvaške »ustavne stranke«.

ŠPANSKI KRALJ V AMERIKI.

»Progreso Latino« poroča, da obišče španski kralj Alfonz Mehiko.

FRANCOSKO.

Francoska mornarica.

Francoski senat je razpravljal 27. t. mes. o mornariškem proračunu. Poročevalec Pariier izvaja, da mora francoska vojna mornarica vzdržati svoje stanje. Za Nemčijo ne sme zaostati. Hitro in dobro morajo graditi francoske ladje, ki morajo biti pripravljene vedno za vsak slučaj. Cuverville graja, ker grade počasi vojne ladje. Francoska je glede na vojno brodoge zdaj na četrtem mestu, za Združenimi državami in za Nemčijo in jo kmalu porine Japonska na peto mesto. Strinja se z Rooseveltom, da tvorijo glavno moč brodogovjavelike oklopnice. Mornariški minister Thomson izjavi, da mora Francoska ohraniti svoje vojno brodoge na visoki stopinji. Počasi so se gradile nove ladje po krivdi parlamenta in ker niso arzenali dovolj veliki. Ostale države se oborožujejo. Francoska ne sme zaostati in mora prinašati žrtve, da ne postane velesila pete ali šeste vrste.

Obsojeni Hervé.

Gustav Hervé je obsojen na eno leto, izdajatelj lista »La Guerre Sociale« Merle in njegov sotrudnik Vigo sta pa obsojena v petletni zapor. Hervéja so obsodili, ker je žalil armado, njegova sotočarja pa zaradi hujšajočih člankov ob znanem oporu viničarjev proti armadi. Hervé je hotel po sodni razpravi dokazati, da je vlada v zvezi z velikimi kapitalisti, a sodišče je odklonilo dotične po Hervéju predlagane priče.

REVOLUCIJA V PERZIJI.

V Urmiji vlada popolna anarhija. Dne 22. t. m. je došla perzijska obmejna komisija. Proglasili so v mestu vojno stanje. — Iz Teherana poročajo, da se vrača mir.

STAROSTNO ZAVAROVANJE NA NIZOZEMSKEM.

Nizozemskemu državnemu zboru so predložili vladni načrt o uvedbi državne starostne preskrbe. Vsak delavec bi moral biti zavarovan za starost, če ne zasluži letno nad 1000 goldinarjev. Država prispeva prvih 75 let vsako leto 12 do 14 milijonov K. Na Nizozemskem imajo že državno bolniško blagajno in pa zavarovanje glede na nezgode. Pogodbe glede na zavarovanje nezgod obstoje med Nizozemsko in Belgijo, kakor tudi med Nemčijo in Nizozemsko.

DELAVNI ČAS V NEMČIJI.

Nemškemu državnemu zboru so predložili zakonski načrt o ureditvi delavnega časa po tvornicah in delavnicah, o razmerju med gospodarji in delavci ter nove predpise o delavskih knjižicah. Od 1. januarja 1910 nadalje se določi maksimalni ženski delavnik na 10 ur.

RUSIJA.

Prestolni govor in Srbija.

Prestolni govor cesarja Franca Jožefa ob otvoritvi delegacij je v Peterburgu napravil najboljši vtis. Avstrija očividno smatra pogodbi Rusije z Angleško in Japonsko ter izboljšanje razmerja med Rusijo in Nemčijo za važna mirovna jamstva. Ostale velesile pa vpoštevajo avstrijsko-ruski balkanski dogovor, o čemur priča prav posebno to, da velesile podpirajo avstr.-rusko noto od 28. septembra 1907. Kar se tiče Srbije, odobravajo v Rusiji, da podpira reformno akcijo velesil in obsoja rovarjenje makedonskih četnikov.

Vsenčilnični rektorji.

V naučnem ministrstvu zborujejo rektorji vseh vsučilišč. Naučnega ministra Kaufmanna smatrajo sicer za liberalca, reakcionarci mu groze v anonimnih pismih, da ga bodo ubili.

Poljsko vprašanje.

Poljski klub, ki je sicer maloštevilen, zavzema v tretji dumi posebno mesto; poslanci so nacionalni demokrati in stremijo za tem, da se z Rusijo poravnajo; njihov program je konstitucionalen. Pripoznajo državno pripadništvo k Rusiji, zahtevajo pa avtonomne institucije zase in za druge narodnosti. Čudno je vsekakor, da se v Rusiji nad takim programom izpodtikajo.

Wyborški proces.

Proces proti bivšim poslancem prve dume, ki so podpisali wyborški razglas, bo najbrž trajal čeli mesec. Obtoženih je 169 oseb. Petrunkjevič, Kokoškin in Nabakov so izjavili, da niso postopali hudodelsko, marveč je bil okoli politično vojno sredstvo. Zaslili so tudi več članov delavske stranke, ki so izjavili, da radi umro, ako pade sedanji vladni način v Rusiji.

Reakcionarci.

Reakcionarci v Sevastopolu se pritožujejo nad generalom 13. divizije, Alexejevem, ker je vojaški godbi v nasprotju z odredbo generalnega gubernatorja Grigorjeva prepovedal spremljati obhode »Zvez ruskih ljudi«. Reakcionarci zahtevajo tudi, da se odstavi mestni glavar Moreschildt in pisarniški ravnatelj Vukolov, ki baje podpirata revolucionarce. — Tudi v Kijevu intrigira »Zveza« proti uradnikom. Ustanovila je posebni urad, ki nadzoruje njihovo poslovanje, posebno radi bi izvedeli, kako so pri zadnjih volitvah glasovali. Najbolj hudi so na Witta, ker je baje žganjarski monopol za to uvedel, »da podpira revolucijo«.

Usmrčena napadalka.

Policija sodi, da je usmrčena napadalka na generala Herschelmana najbrž mlada knežinja Elizabeta Meštarski, ki je tajno izginila iz Peterburga.

ITALIJA.

Signor Nathan.

Kakor znano je župan v Rimu, bivši veliki mojster framonov, jud Ernesto Nathan. Seveda je hud protiklerikalec, toda njegova zmaga ne pomeni ravno poraza katoličanov. Katoliških občinskih svetovalcev v Rimu ni bilo nikoli nad 24, ostalih 56 sedežev so zavzemali edinole liberalni monarhisti. Tepeni so torej v prvi vrsti monarhisti, kajti od leta 1870 so bili župani (Pianciani, Turlonia, Ruspoli, Caetani, Colonna, Cruciani itd.) voljeni vedno iz njihove srede. Volitev Nathanova pomeni zmago protidinastiških elementov. Razsodni liberalni listi njegovi zmagi v občni ne pripisujejo posebnega pomena, ker bo zlasti njegova gospodarska politika brezdvomno falirala, kajti nima v mestnem svetu niti enega sposobnega moža. Novoizvoljeni občinski svetovavci iz »ljudske stranke« so namreč vsi le hudi demagogi, upravne sposobnosti pa nimajo nobene.

Rusko brodoge v Italiji.

Iz Rima se poroča, da obišče del ruskega vojnega brodogovja 3. januarja Genovo. Poveljnik in več častnikov odpotuje v Rim, kjer jih sprejme v avdiciji kralji. Ob tej priliki pride ruskim gostom na čast velike svečanosti. Obisk smatrajo za važen, ker že pet let ni nobena ruska vojna ladja obiskala kakega italijanskega pristanišča. Ker so končana zdaj pogajanja o rusko italijanski trgovinski pogodbi, upajo, da se zblizata Italija in Rusija.

ZAROKA.

Koburg, 27. dec. Princezinja Beatrice Sachsen-Koburg Gotha se je zaročila s princem Alfonzom Burgunskim.

BOLGARIJA IN MAKEDONIJA.

Razmere med Bolgarijo in Turčijo so se poslabšale. Ob turško-bolgarski meji so se vršili zadnje tedne že boji med turškimi in bolgarskimi vojaki, ki so trajali po več ur. Sedanja bolgarska vlada tudi nima prave moči. Sodijo, da se bo morala prihodnja bolgarska vlada približati Turčiji in zato preskrbeti makedonskim revolucionarjem, ki živ zdaj od vladnih penzij, drugo delo. Če se to zgodi, pokaže bodočnost. Sarafovov in Garvanov umor je nekoliko razkril tajnosti makedonske vstaške organizacije. Obstojata namreč med vstaši dve stranki. Stranka, ki jo je vodil Sarafov, deluje na združitev Makedonije z Bolgarijo in jo zato bolgarska vlada bogato podpira. Tovarishi Panice, ki je umoril Sarafova, pa delujejo na to, da se ustanovi samostojna Makedonija. To stranko vodi Savdovski. Po Sarafovem umoru je nemo-goča sprava med obema strankama, na katero se je delalo nekaj mesecev sem. Brez vsake dvojbe Sarafovov umor zelo oslabi moč makedonskega vstaškega gibanja.

Iz kraljestva Izna'db.

Moderna kultura ima za dolžnost pravičnosti, da izumitelj in samo njemu zagotovi za določen čas industrialno izrabljanje predmeta, oziroma priprave, katere duševni oče je on. Vse, kar ima s to stvarjo kaj opraviti, spada pod patentno pravo.

Umevno je, da hoče živeti vsakdo vsaj v blagostanju, a le malokdo ostane v svojih željah tako ponižen: večina ljudi hrepeni po bogastvu. In če jim pri tem stremljenju odpovedo vsa druga sredstva, niso redki ljudje, ki se zateko k zadnjemu sredstvu, k iznajdbam. Bogastva si želeče revež je čital ali slišal, kakšne bajne zaklade je prinesla ta ali ona iznajdba temu ali onemu človeku v ubožno kočjo. »Če se je onemu posrečilo, zakaj bi se moralo meni ponesrečiti,« si misli. In se vsede in misli in tuhta in meša in kuha in pili in zbija, kar se dá. Kratkotrajno, počasi postaja izumitelj in neredko tudi postane. Nikakor se ne dá tajiti, da so mnoge iznajdbe le na ta način zagledale beli dan.

Često dela človeku preglavico, resno se drži, če pogleda v seznamek vseh različnih predmetov, ki zahtevajo kot na novo izumljeni zakonitega varstva. Naj sledi nekaj cvetov takih patentov: »Podmorski omnibus«, — »Čevlji z ventilacijo«, — »Avtomatično sazuvajoči zajec«, — »Kopalna blazina«, — »Sveteči klobuk«, — »Obuvalo za živali«, — »Priprava, ki se z njeno pomočjo ohrani pri dvokolesnih vozovih ravnotežje«, — »Avtomatični ugaševalec sveč«.

Vendarle pa moramo priznati, da ideje, za katere se tukaj gre, pravzaprav niso ravno tako napačne. Morda se kdaj še prav dobro obnesejo v praksi in nikakor jih ne smemo kar kratkotrajno zasmehovati in odklanjati. Ravno tako iznajdbe, ki so v zvezi z vsakdanjimi potrebami življenja, so bile za človeštvo čisto neprecenljive vrednosti in so prinesle iznajditelju velikeanske svote. Tako je prinesel zvonec, ki visi nad plinovim plamenčkom, svojemu duševnemu očetu blizu pet milijonov kron. Direktrino v spanju je prišel baje neki inženir Springer na to, kako bi se dala napraviti avtomatično delujoča zavirača. Zbudil se je in je poizkusil prestaviti v resnico, kar ga je bil učil spanec. In posrečilo se mu je! Nekaj dni pozneje mu je že nekdo ponudil za njegov patent 35.000 dolarjev. Srečni človek je torej v resnici v spanju prišel do denarja!

Včasih je pa bil le slučaj, ki igra že tako in tako veliko vlogo na polju izumov, oni Prometej, ki je pokazal človeku luč spoznanja, po kateri poti bo prišel do zlata. Živel je v severoamerikanski državi Main neki farmer, prileten mož, ki ga je silno dražilo to, da so porabili njegovi številni otroci toliko ubutali. Vedno nove čevlje in nove čevlje! A vsaki so bili naenkrat za nič; zlasti spredaj na prstih so bili vsaki takoj obrabljeni ali celo poškodovani. To mu je vdihnilo v modro glavo srečno misel, da je oborožil vsake nove čevlje na prstih z bakrenim oklepom. To je pomagalo izbornu; vsaki čevlji so trpeli trikrat dalje, nego prej. Neki trgovec, ki je ravno obiskal farmo, je svetoval modremu farmerju, naj vzame na to pripravo patent. Rečeno, storjeno. Nekaj tednov pozneje je bil patent že dalje prodan za 400.000 mark.

Neredko je že tudi pravočasno patentirana igrača naredila kneza iz ubogega nemaniča. Neki pleskar se ravno žuri s tem, da bi nadahnili stene visoke hiše z novimi barvami; visoko gori stoji na lestvi. Ker potrebuje ravno nekaj kljuk zaponk, vzame dve naenkrat v roko. Pri tem mu pa slučajno zaponki uideeta druga v drugo in več ur se mora truditi, predno ju razreši. To ga je pripravilo do tega, da je sestavil dvojno zaponko; če sta se obe sila oba dela zaponke drugi v drugo, ju je mogel zopet ločiti le človek, ki je poznal neko skrito njuno posebnost. Torej nekaka igrača za odrasle, potrata časa za one, ki jih morejo take stvari kratkočasiti! Ko je patent naznanil, je vsakdo, ki je o tem slišal, skomizgnil z ramami, češ, pri tem pa že ni pod črepinjo vse prav v redu. A mož je pri tem obogatel.

Iz kraljestva patentov je tudi sledeča dogodba, ki je že zato vredna, da se omeni, ker na posebno karakterističen način doka-

zuje, kako se na tem svetu vse spreminja. Leta 1899, 18. malega travna, je bilo v nemškem državnem zboru prvo branje mesnega in mesarskega zakona. Poslanec Vielhaben je trdil v svojem govoru, da je slišal, da nameravajo nazvati Amerikanci neko posebno dragoceno šunko »Bülowova šunka«. To v zahvalo za očividno protekcijo, katero so uživali amerikanski mesni izdelki v veliko škodo domačim od tedanjega državnega tajnika urada za vnanje posle. Za to opombo je vtaknil govornik v žep opomin k redu; o slučaju se je mnogo govorilo in »Bülowova šunka« je postala pravcata krilata beseda. Nekemu mesarskemu mojstru v Hamburgu se je pa zdelo posebno imenitno, da bi prehitel Amerikance, in hitro je zahteval od cesarskega patentnega urada zakonitega varstva besede »Bülowova šunka« za gotove svoje izdelke. Imenovani urad mu je pa odgovoril, »da je sicer navada, da se rabijo imena velikih mož kot fantastna imena pri varstvu vzorcev, kakor Bismack, Hohenlohe i. dr., ker so se ti možje odlikovali in so njih imena znana in slavna, v tem slučaju pa, če je z izrazom »Bülow« mišljen državni tajnik urada za vnanje posle, stvar ni taka, ker ta še ni izvršil dovolj imenitnih činov, da bi bilo njegovo ime slavno in splošno znano. Zato se mora vpis besede »Bülowa šunka« odkloniti«. Mož šunk se pa ni dal kar tako ugnati v kozji rog. Iskal je in iskal, dokler ni izvolal nekje mesarja z imenom Bülow. Tega je pregovoril, da mu je dal v njegov namen svoje ime in nato je bila varstvena znamka »Bülowova šunka« brez vseh ovir vpisana v patentni seznam.

Patenti — nič kot patenti, kakor daleč gre pogled! Kako so zasmehovali celo njegovi praktični rojaki Severoamerikanca, ki je zahteval zakonitega varstva za kovinske gumbce pri čevljih! Ta iznajdba, sama na sebi tako prirosta, ga je naredila za milijonarja. Ne mnogo drugače se je godilo onemu, ki je prvi nadomestil gumbce pri rokavicah z »mechaniko«; podobno onemu, ki je prvi začel zamaševati steklenice s kovinskim zamaškom mesto s probkovim, in nič drugače onemu, ki je izumil jaške za konzerve, pri katerih ni treba noža, če se hočejo odpreti, ker se dajo odpreti s samim pritiskom.

Včasih patentira kdo kako pozabljeno stvar ali izgubljen tehniški umetnost. Tako je bilo s takozvanimi varnostnimi iglami, ki niso bile pravzaprav nič drugega, kakor zvesta kopija iz starorimskih časov. Tisti, ki jih je zopet oživil, je po njih obogatel. Pred nekaj desetletji je brskal neki Benečan po starih knjigah in obledelih rokopisih. Pri tem je našel na stare recepte, po katerih so stari umetniki palače dožev izdelovali slavnoznane steklene mozaike in napihovali lične steklene posode in posode. Umetnost se je bila popolnoma izgubila; nikdo ni vedel več zanjo. Ljudje so neverjetno zmajevali, ko je zahteval Commendatore Salvati, tako se je imenoval oni srečni človek, na to staro umetnost patent. Imel je krasne uspehe.

Ni vsakdo tako neumen, kakor čevljar Gregor Urban iz Budjevic, ki je izumil, kakor je dokazano, črnilo za čevlje, a je moral doživeti, kako so drugi s to njegovo iznajdbo obogateli, sam si je pa moral s trdom služiti vsakdanji kruh. Kovinsko pero je izumil leta 1808 neki učitelj v Kraljevcu na Pruskem. Razbojnal je to novico v svet, vesel lepega uspeha. Zvedel jo je tudi Anglež Mr. Perry v Birminghamu; patentiral je iznajdbo hitro kot svojo in postal je milijonar, dočim je umrl njen pravi duševni oče v revščini. Anglež je bil pač Anglež.

Ali ste že ponovili naročnino na „Slovenca“? Blagovolite to takoj storiti, da se Vam list redno dopošilja.

IVAN KREGAR
pasar in izdelovatelj cerkvenega
.. orodja in posode ..

se priporoča velečast. cerkvenim
predstojništvom v obilna naročila ter si vsa naznaniti, da se nahaja njegova

delavnica
odslej na
Elizabetni cesti
blizu samostana oo. jezuitov in
nasproti Jožefinuma. 565 3

»Tacihi mož je malo«; tako je pisal »Slovenec« o gospodu, ki je pred nedavnim časom šel v pokoj. »Tacihi mož je malo«, te besede veljajo v polni meri o p. Bernardu. Kdo pa je ta mož? Sedanjí rod ga pozna le malo in vendar je svoj čas zavzemal prevažno mesto. V nedeljo, dne 29. decembra bo obhajal v Brežicah biserno sveto mašo, torej šestdesetletnico mašništva; spodobí se, da oživimo njegov spomin.

P. Bernard Vovk se je rodil dne 11. novembra leta 1824 v Brezovici, župnije Ovsice na Gorenjskem, odkoder se je pa rodovina pozneje preselila v brezníško župnijo. Šolal se je na ljubljanski gimnaziji z izvrstnim uspehom, ter po dokončani šesti šoli vstopil v frančiškanski red dne 29. avgusta 1843. Filozofijo je izvršil v Gorici, bogoslovje deloma v Gorici, deloma v Ljubljani. Dne 8. septembra 1846. je storil slovesne obljube in dne 27. decembra 1847. je bil posvečen v mašnika. Po dokončanem bogoslovju je najprej služil v Ljubljani eno leto kot subsidiarij župnije, potem pa bil poslan v Novo mesto za suplenta na gimnazijo, ki je bila v rokah oo. frančiškana. Ondi je ostal dobro leto, ker predstojniki, videvši njegovo izredno nadarjenost, so ga poslali na dunajsko univerzo, kjer si je izvolil matematiko in fiziko. Po dveh letih je napravil državni izpit z izvrstnim uspehom, predsednik komisije je bil profesor Miklošič. Leta 1854. ga že vidimo zopet na novomeški gimnaziji, kjer uči matematiko, fiziko in kot prosti predmet tudi francoščino. Leta 1857. postane gimnazijski ravnatelj in ostane na čelu gimnazije do leta 1867. Tedaj odstopi od ravnateljstva, pač pa ostane profesor. Leta 1870. je bila gimnazija podržavljena in p. Bernard je bil definitivno nastavljen kot c. kr. profesor ter ostal do leta 1884.; to leto je po 30letnem uspešnem delovanju stopil v pokoj. Ostal je še par let v Novem mestu, potem se je pa podal na Kostanjevico pri Gorici, da bi posvetil moči domači, redovni gimnaziji kot ravnatelj in profesor. Leta 1894. je za zmirom dal slovo pouku in se preselil v Nazaret na Štajersko. Leta 1897. je ondi na tihem obhajal zlato sv. mašo, in ker mu obnebeje ni posebnega ugašalo, preselil se je v Brežice 1899. kot zadnjo postojanko v življenju. In kdo bi si bil mislil? P. Bernard živi ondi že osem let čil in zdrav na duhu in telesu in ljubi Bog mu je dal dočakati 83. leto življenja in 60-letnico mašništva. Meseca septembra je romal na Brezje pozdravit kronano Mater Božjo, obiskal Ljubljano, Kamnik, Maribor in tedaj že smo se razgovarjali o biserni sveti maši. Sedaj pa, ko se bliža slavni dan, so se razvneli vsi za to slavlje, zlasti nekdanji učenci so sklenili razveseliti jubilara, svojega ravnatelja in profesorja, korporativno mu čestitati in udeležiti se biserne sv. maše. O vdeležbi poročamo post festum, danes si le še skušamo razložiti vzroke, zakaj da je vse tako navdušeno za slavnost.

P. Bernard je bil mož v pravem pomenu besede, pristni Gorenjec, ki je nevpogljiv stal na svojem mestu, kakor nepremično stoji gorenjske planine, pod katerimi je bil rojen. Mož čistega značaja, vedno dosleden, sicer resnoba, a dobrega srca; kot duhovnik nedotakljiv, kot profesor temeljito izobražen, vnet za svoj poklic, skrben za izročeno mu mladino. Njegova razlaga je bila živa in jasna. Ako je opazil, da stvar učencu ni dostopna, brž je poklical enega, tudi dva k tabli in ž njima ponovil nauk. Bil je pravi pedagog, ki ni poznal maščevnosti, ki je potrpežlivo in milodino, dobro vedo, da je mladina »horrenda inventus«, kateri se mora prizanašati, da le ni hudobna. Pod njegovim ravnateljstvom se je lepo živelo na novomeški gimnaziji. Dijaki so imeli velik ugled, pa so se tudi obnašali možgato. Vabili so jih na naodličnejše veselice in ravnatelj je rad dovolil, samo da so nastopali pošteno. In nastop so res imeli lep tedanjí novomeški dijaki. To so oni možje, ki zavzema odlična mesta ali so že pomrli: Tomšič, Gertscher, Scheuchenstuhl, Ambrožič, Schwinger, Trenz, Gorenjec, Sterger, Dular, Jelenc, Kolenc, Nemanič, Steklasa, Smola, Golija, Gandini, škof Vertin, škof Stariha, monsig. Jaklič, Jančar, dekan Schweiger, Lavrenčič in nebroj drugih.

Na novomeški gimnaziji je bilo pred oo. frančiškani več modre prostosti, nego na sedanjih gimnazijah, o tem smo vsi edini. In da dijaki niso zlorabili to prostost, skrbel je ravnatelj. Ne morem se spuščati v podrobnosti, bojim se celo, da mu te skromne vrstice ne bodo všeč; vendar resnica je, kjer se snideta dva nekdanja novomeška dijaka, takoj je ravnatelj p. Bernard na vrsti, nepozaben je njegov spomin med hvaležnimi učenci.

P. Bernard je bil vedno narodnega mišljenja, ki ga ni prikrival nikdar. Zavzemal je tudi v provinciji častna mesta, bil dolgo vrsto let gvardjan, trikrat definitor, dvakrat kustos. Storil je mnogo za lepoto samostanske cerkve, nabavil nov, marmornat tlak, gotске klopi, križev pot, v hiši postavil složne stopnice, dvignil vrt, da ga tako hitro ne preplavi Krka, ob nedeljah rad hodil opravljat službo božjo v sosedne župnije. Kot ekonom mu ga ni bilo vrste. Z vedrim očesom in duhom je motril vse, bil celi mož, kakršnih ni dosti med nami.

In danes? Zbral si je skromen kotic v Brežicah, kjer moli, bere, motri še vse dogodke z bistrim umom, s krasnim zgledom spodbuja sobrate, oživlja vso družino s svojo duhovitostjo in hvali Boga za izredne milosti, ki mu jih je naklonil. Naj sije večerno solnce življenja na častito osebo bisernega mašnika, naj ga Bog ohrani med nami do onega trenutka, ki je odločen od vekomaj, potem pa ga venčaj v nebesih z večno krono!

Idríjske novice.

i »Slovenski Narod« zadnji čas zelo bele pisari o idrijskih razmerah. Tako piše o naši rudarski direkciji, da je pod vplivom dekanovim. Mesto rudniškega paznika je bilo izpraznjeno in dva prosilca sta bila. Že se je odločil nadsvetnik za enega liberalca, kar prepriči to pisar Peternel, ki gre prej obvestiti dekana o tej odločitvi, preden spiše dekret. Dekan se odpravi v grad in doseže, da se liberalce prezre in služba podeli absolventu rudarske šole — klerikalcu. Tako »Narodov« dopisnik. Ali on morda sodi, da so take razmere pri naši direkciji, kakor so morda v občinski pisarni? Ali se tajnik ustavi gospodu županu, ali pisariji ne ubogajo tajnika in delajo po svoje? Gospod dopisnik, ne bodite vendar tako naivni! Vprašali smo na dotičnem mestu, kaj je na tem. Odgovor je bil, da je iz trte izvito. Dobil je pazniško mesto »klerikalec«, ker je imel boljše spríčevalo in sposobnejše kvalifikacije. To je odločevalo. Pisar Peternel, ali dekan Arko nista storila nobenega koraka, zadnji pač še vedel ni o kakem imenovanju, tudi se v osebne razmere ne vtika. Nadsvetnik bo gotovo najbolje poznal svoje ljudi in ne potrebuje niti dekanovega sveta, niti njegovega vmešavanja. — »Narodov« dopisnik je zavel to poročilo, da je zapisal »širi se govorica po Idriji«, ker ve, da bi ga drugače gospod Peternel tožil, kakor da bi on zlorabljal uradno tajnost. Saj bi bil paznik takoj ob službo, ako bi storil tak nepremišljen korak.

i 100 kron podarim tistemu, ki dokaže, kar poroča »Slov. Narod« o meni in o imenovanju novega paznika Zonta, oziroma Repulsa. — V Idriji, dne 25. decembra 1907. — Josip Peternel, c. kr. rudniški in pisarniški pomočnik.

i Božičnica v naši čipkarski šoli. Društvo za povzdigo čipkarstva na Dunaju je poklonilo 6000 kron za božičnico vsem čipkarskim tečajem v Avstriji; ker je tukajšnji tečaj izmed prvih, odpadla je tudi najlpejša svota 900 kron. Da se ta svota dostojno razdeli, priredila se je v telovadnici naše ljudske šole dne 23. decembra božičnica, ki je prav lepo uspela. Po prizadevanju gospodov strokovnih učiteljev se je postavilo pet metrov visoko drevo, ki je bilo lepo okinčano in je v svitu mnogobrojnih luči napravilo jako ugoden vtis. Slovesnost se je pričela ob 4. uri popoldne z lepo koračnico, kojoj so našli vrli godci pod vodstvom J. Grudna prav lepo igrali. Nato nastopi dekan M. Arko in v daljšem govoru razvija pomen današnjega slavlja, navdušuje navzoče čipkarice k vztrajnem in naprednem delu ter končno s trikratnim slava-klicem na presvitlega cesarja kot pospeševalca čipkarstva zaključi svoj govor, na kar so godci zaigrali avstrijsko himno. Zatem nastopi mala deklica, ki prav lepo prednaša prísčno pesmico, za njo pa zapojejo odrasle učenke božično pesem. Prav lepo je bilo tudi gledati majhne, šole še ne obiskujoče deklice, ki se pa že učijo čipkati, kako so s pomočjo svojih starejših učenk pele mično pesmico in tako tudi one pomagale slavnost povzdigniti. Ko so godci odigrali valček, nastopi J. Čerin, ki v lepem govoru pozdravi občinstvo in se zahvaljuje vsem onim faktorjem, ki podpirajo šolo ter obljublja, da bodo učenke svojo hvaležnost izkazale s pridnim učenjem in dostojnim vedenjem. Sledili sta še dve točki: Munih je deklamovala lepo pesem »Čipkarica«, druga učenka, ki je tudi prednašala precej dobro pesmico, pa nam je ugajala posebno s svojim pogumnim nastopom in krepkim glasom. S tem je bila slavnost končana in pričelo se je deliti božična darila, katerih je bilo čez 350. Posamezne učenke in hospitantinje so dobile zgolj praktične stvari: bluze, krila, oblačila, srajce, nogavice itd. S svojo navzočnostjo so nas počastili člani komiteja v prospeh čipk. tečaja in nekaj drugih gospodov, kakor tudi nebroj občinstva, kajti sicer velika telovadnica je bila nabito polna. Zahvaljuje vse udeležence za njihov obisk izrekamo pri tej priliki toplo zahvalo tudi vsem tistim, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slovesnost, ki je trajala blizo dve uri, tako lepo izvršila.

i Gospodu Juliju Novaku, znanemu dopisniku »Slov. Naroda«, nikakor ne da miru učiteljstvo c. kr. rudniške ljudske šole. Ne gre mu v glavo, da se vendar še dobe na svetu učitelji, ki si upajo samostojno misliti ter si drznejo biti neposlušni vsemogočnim liberalnim teroristom. V torkovi številki je gospod Julče čutil potrebo, da po vrsti kvalificira učiteljstvo glede političnega mišljenja ter obenem doda kot zabelo tudi nekaj neresnic, katere si pa podpisani dovoljujem popraviti. Prva neresnica je, da nam je c. kr. rudniški erar šele po najponižnejših in najudanejših prošnjah dovolil nositi uniformo X. činovnega razreda. Nihče izmed učiteljstva ni za to prosil, samo pri lokalni konferenci je stavil kolega gospod Pleskovič na slavno c. kr. rudniško direkcijo vprašanje, če smo kot uradniki X. činovnega razreda upravičeni nositi uniformo. To vprašanje je rešila c. kr. rudniška direkcija na podlagi odloka c. kr. poljedelskega ministrstva, s katerim se nam kot uradnikom X. činovnega razreda prizna 35letna službena doba. Če tega g. Julče ne verjame, naj prosí svojega očeta, gospoda ravnatelja A. Novaka, da mu da prebrati dotični odlok. — Druga neresnica je trditev, da ima učitelj, ki nosi uniformo X. činovnega razreda, mesečno le 66 kron. Gospod Julče ne zna ločiti definitivnih učiteljev od nedefinitivnih. On še ne ve tega, da nedefinitivni učitelji, ki res dobiva mesečno le 66 K, še ni upravičen nositi uniformo. Stalno nastavljeni učitelji IV. plačilnega razreda pa nimajo 66 kron, ampak 100, oziroma oženjeni 120 kron. Res je, da ta plača nikakor ne odgovarja našemu delu in našim študijam, a prepričani

smo, da bo kmalu prišel čas, ko si bomo brez g. Julčeta in brez klečaplazva priborili stanu primerno plačo. — Sedaj pa še nekaj o kvalifikaciji. Gospod Julče noče nobenega izmed učiteljstva priznati kot odločnega »Narodovega« pristaša. To naj si gospodje liberalni kolegi zapomnijo. Za svojo osebo pa gospodu Julčetu, ki je la pod tem pogojem dovršil IV. gimnazijski razred, da je obljubil gimnaziji dati za vedno slovo, odrekam pravico in sposobnost, soditi o političnem naziranju učitelja, ki je svoje študije v polnem obsegu in z dobrim uspehom dovršil. — R. Gostiša.

i Juliju Novaku, kot dopisniku »Slovenskega Naroda«. Z ozirom na želje, izražene v torkovem dopisu, obrnite se na pravo firmo. — Franc Oswald, katehet.

Tržne vesti.

O kupčiji na žitnem trgu v tem tednu skraj ne moremo govoriti, ker je ni bilo. Že razmere same preprečujejo vsako življenje in gibanje. Božični prazniki so prinesli popolni mir. Ni bilo ne kupcev ne ponudnikov. Tendence je mlačna, cene za nekaj vinarjev nižje, kar pa je z ozirom na visoke cene brez pomena. Tudi inozemska tržišča poročajo nižje kurze, ter vsa poročila o neugodnem vremenu v Argentini ne pomagajo spekulaciji. Združene države eksportirajo vedno več, kar tudi vpliva na tendenco. Ogrska je postala, kakor se kaže bolj mirna, kakor sicer. Je pač smola, ako ni kupca za visoko ceno. Mlini se vedno bolj rezervirajo, saj fina moka ni šla, sedaj pa so se začele vstavljati tudi srednje vrste, klajna moka in otrobi pa so v ceni padli. Visoki kurzi so potlačili konzum in v tem moramo iskati vzrok, zakaj naši borzijanci niso vsled zadnjih višjih kurzov inozemstva dvignili kurze.

Sladkor. Kakor smo že zadnjič omenili, so za januar ceno za eno krono zvišali.

Špirit je ostal neizpremenjen, konzum živahen. Na žitnem trgu vidimo, da je vsled visokih cen konzum padel, pri špiritu pa tega ni, naj si bo še tako drag. Ko je šla cena špirta znatno navzgor, smo pač opazili neznamno stagnacijo, ali to je bilo le za trenutek, potem pa se je začelo zopet v stari meri piti.

Hmelj. Cene skoraj neizpremenjene, mnenje mirno.

Kože. Cene svetovnega trga so začele jako močno padati, Promet se je vstavil. Do julija so šle cene skoraj neprenehoma navzgor, takrat pa so začele polagoma in zadnji čas rapidno padati. Kakor se kaže imamo opraviti s preveliko produkcijo na trgu s kožami in črevlji. Strojarnje so reducirale obrat in so tudi večja podjetja začela odpuščati delavce.

Emajlna posoda. Tovarne emajlne posode so se zjednile in cene dvignile za približno 5%. Ustanovitvi nameravajo skupno prodajalno in pa prodajni kartel.

Kovine. Gotovo je še v spominu veliki krah na bakrenem trgu, ki je zahteval svoje žrtve. Spekulacija je tirala cene v višino, zadrževala blago, posledica je bila, da se je nabralo preveč blaga, ki se ni dalo več prekriti; moralo je na trg in to je strmoglavilo cene s tako silo, da je ubilo najhujše spekulante. Cene so se sčasoma opomogle ali do prejšnje visočine seveda ne morejo. Danes je tendenca mlačna. Tudi v drugih kovinah je nastopila reakcija in spekulacija ni mogla držati visokih cen.

Danes nas zanima železo. Železo je predmet svetovne trgovine. Že zadnjič smo poročali, da ne mška podjetja morala znižati cene, ker je tudi Amerika znatno padla, in je začela forcirati eksport v Evropo. ter začela konkurirati tu. Pred nekaj leti je nastala kriza na nemškem železnem trgu, ki je zahtevala za žrtev tudi avstrijski kartel, ker visoka carina ni mogla zabraniti vvida nemškemu železu. Akoravno so avstrijska podjetja danes dobro zaposlena, vendar so se začeli bati za masno dividendo in spekulacija se že trese, saj ob meji že rogovili, nemško železo je prekorčilo že mejo. Direktor Kestranek so sicer mogočen gospod. brez njihove volje se ne producira niti ena kila železa, ali nizke cene svetovnega trga so še močnejše in se ne dajo pregnati. Ako bo šla cena ameriškemu in nemškemu železu še nižje, bomo v kratkem lahko razpolagali s tem železom.

Meso. (Dunajski trg.) Ker je k praznikom konzum mesa večji, je to vplivalo na trg, da se je tendenca okrepla. Plačevalo se je za: govedino, sprednje, 80 v do 1 K 60, zadnje 1 K do 1 K 80; teletina 1 K do 1 K 80; svinjina 1 K 20 do 1 K 70, teleta 1 K 4 v do 1 K 48 v; svinje 1 K 8 do 1 K 48 kg.

Rusko pismo.

Baron Ropp. — General Steselj. — Škandalí.

Varšava, 24. dec. 1907.

Kakor znano, je ruska vlada odstavila najprosvitljenejšega duhovnika na Ruskem, katoliškega škofa v Vilni, barona Roppa. Ker pa je Ropp v Vatikanu zelo priljubljen vsled svoje apostolske gorečnosti in velikih zaslug za zatiranje katoliške cerkev v Rusiji, niso pri kuriji nič kaj pri volji ta nasilni korak odobriti. Časopisje tudi obsoja samovoljno postopanje vilnskega generalgubernatorja, ki je zdaj v precejšnji zadregi zlasti, ker vilnski kapitel noče izvoliti nobenega upravnika škofiji, kajti baron Ropp je po božjem in človeškem pravu še vedno škof in metropolit katoliške cerkve v Rusiji. Med vlado in Vatikanom hoče v tej zadevi posredovati mons. Pallulon, škof v Samopitaniu.

Proces proti generaloma Steselj in Fock povzroča velikanski smrad po Rusiji. Nemci imajo svojega Moltke-Hardena, Rusi pa Ste-

selj-Focka. Jako poučno z žgočo satiro piše o njem znani Suvorin v »Novem Vremenu«. Pravi, da je bila branitev in predaja Port-Artuja velika farsa za celo Evropo. Že v bitki pri Kinčovu so ruski generali pokazali svojo nesposobnost — lahko rečemo — svojo zabitost. General Fock je imel na razpolago celo divizijo, bojeval pa se je en sam polk, zato ker nihče ni razumel brezumnih povelj Fockovih, generala brez nog in glave. . . . Podpoveljniki se za povelja višjih niso niti zmenili, general Steselj je bil trikrat pozvan, da odloži poveljništvo, pa je vsa tri povelja mirno vtaknil v žep. Šesti dan obravnave je inženir Deborogi dokazal, da ruske utrdbe in artiljerija pri Kiačavu niso bile piškavega oreha vredne. General Kuropatkin izjavi, da portarturske utrdbe niti dogotovljene niso bile in da je posadka bila preslaba. Port-Artur sploh za utrdbo ni bil sposoben. Kuropatkin je pred vojsko z Japonsko vojnemu ministrstvu in vladi nasvetoval, naj Port-Artur proda Kitajcem in s tem denarjem rajši utrdi severno Mandžurijo. Iz izpovedb generalov se splošno razvidi, da je vladala velika zmeda in nekateri še dandanes ne vedo, pri čem da so. Niti general Kuropatkin ne more jasno izjaviti, ali je general Steselj bil upravičen voditi boj v Port-Arturju ali ne.

Rusija ima sicer opraviti še z drugimi škandali. Tu je najprej obravnava o zlorabah in poneverjenjih pri vojni intendanci, potem o goljufijah pri bajkalski železnici (več milijonov), o nasilnostih moskovskega gubernatorja in še par manjših. Ali se bo v vseh teh slučajih pravica izvršila? Admiral Nebogatov je bil pomiloščen in trdnjavo, dasi se je pri njem šlo za duha cele armade, gubernator v Odesi, Neidhardt, ki je obdolžen aranžiranih umov ob priliki pogromov, sedi v državnem svetu in vleče ogromno plačo. Seveda — bil je svojčas poveljnik stotnije v Preobraženskem polku, ko je bil njega poveljnik car. . . . Pa to je le nekaj primerov. Že zdaj govorijo poučeni ljudje, da se celo generalu Steslju ne bo nič posebnega dogodilo, naj ga sodišče obsodi kolikor mu drago. Tako v Rusiji anarhija odzgoraj deluje sporazumno z anarhijo odzdočaj.

Pri tem je čisto naravno, da so ustavne stranke v ruski dumi v svoji adresi na carja namignile na ustavo in namignile, da mu hočejo pomagati, da se vživi v moderno pravno državo. Ako bo kaj pomagalo, je drugo vprašanje. Saj krona smatra tretjo dumo le za »oporo historičnega samodržtva«, kakor je dejal Stolypin. Bati se je, da bodo v Rusiji res tako daleč zavozili, kakor sluti več prosvetljenih duhov, dobrih poznavavcev Rusije — zabredli bodo v močvirje, v mrtvilo, iz katerega ni probujenja, ampak počasno hiranje. — Morda pa vstane kak nov prorok. . . .

Ne v Ameriko!

Rafaellova družba naznanja:

1. Ako imaš doma zemljo in nič dolga, ne hodi sedaj v Ameriko.
2. Ne veruj agentom, da je dosti dela, narobe, dela je sedaj malo.
3. Vzrok, da ni dela, je denarna kriza v bankah S. Z. D.
4. Plača je 1 (eden) dolar na dan in hrana.
5. Delo, in to le na sladovnih plantažah, dobe krepki poljedelci; delo je namreč težavno radi blatnih tal.
6. Rokodelci ne dobe dela, ako ne znajo malo angleško in se ne vpíšejo v »United-Workman«, t. j. v »delavske zveze«. Navadna vstopnina znaša 100 K.
7. Avstrijski denar ima tu malo veljave, ako ni zlat. Za ameriškanski dolar treba dati mesto K 494, do 7 K.
8. Ako vam agentje govore, da bode te menjali denar lahko na parniku, ne verujte. Parobrodni komisariji namreč ne morejo tega storiti.
9. Ako bi kdo vendar šel, naj ne plača sam več kot 170 K.
10. Kdor ne zmore toliko denarja, naj ne dela menic agentom.
11. Kdor nima pri sebi 50 K, tega državná amerišká komisija ne pusti na suho.
12. Dečkom, koji so tudi prekoračili 16. leto, se ne dovoli izkrcati se, ako so brez spremljevalca: bodisi starejši brat (čez 54 let star) ali oče.
13. Deklice sploh ne puščajo na suho brez spremstva ali ako niso pisмено poklicane od tu bivajočih družin. Deklet je veliko potreba in dobivajo dobre plače.
14. Najlažje dobe službo in najboljša mesta so na farmah za mlade poročene.
15. Najbolje pa je tu za one, ki bi namestavili se stalno naseliti z družino.

Ta navodila smo dobili od svojega zaupnika v Ameriki, zato prosimo, da jih vzame občinstvo na znanje. Slovensko časopisje naj to ponatisne.

Ivan Tul,

kaplan pri Novem Sv. Antonu v Trstu, zaupnik družbe sv. Rafaela za slovenski odd. v Trstu.

Opazka. Trud in stroški za izseljence se množe dan na dan, zato se uljudno priporočamo za podpore.

Somišljeniki, preskrbite, da pride „Slovenec“ z novim letom v vse gostilne, v katere zahajate!

MOLTKE - HARDEN.

Najnovejša faza tega škandala je sledeča: Harden pri drugi obravnavi ni v stanu dokazati očitanih proti grofu Moltkeju in knezu Eulenburgu, dočim je pri prvi jako samozavestno nastopil. To dejstvo dobri poznavavci razmer takole razlagajo: Harden v resnici nima pravih dokazov za homoseksualne čine obeh dostojanstvenikov, dasi stvar gotovo ni brez podlage. Harden je pa izvrsten in duhovit žurnalista, ki vsled svojih zvez, ki segajo v najvišje kroge, izredno mnogo vé o vodstvu nemške politike. Pri prvi obravnavi je kneza Eulenburga posebno s tem globoko potlačil v blato, da je odkril v namigavanjih, kako pogubno je vplival na zunanjo politiko Nemčije nasproti Francoski in v Maroku. Vsi so prepričani, da je Harden povedal golo istino. Pri drugi obravnavi pa Harden tudi o politični strani afeze molči. Zakaj? Morda zato, ker tudi tu ničesar ne more dokazati? Ne! Harden je eden izmed najboljših poznavavcev nemške »visoke« politike, Harden zdaj zato molči, da si zaglasi naklonjenost dvora, ki bi vsled njegovih odkritij na političnem polju bil zelo kompromitiran. To naklonjenost pa Harden zato rabi, ker mu je mnogo na tem ležeče, da ga ne obsodijo. Takšna je stvar.

MAROŠKI NEMIRI.

Francoski vojni minister je ukazal, da morajo imeti pripravljena ojačenja za Casablanca v Tunisu in v Algiru, ako jih bo zahteval gen. Drude. »Eclair« piše, da je marš francoskih čet v Meduino nevaren. Drude je bolan in odpušča na Francosko. Predsednik Fallières, ministrski predsednik Clemenceau in vojni minister Picquart so sprejeli generala Damadeja, poveljnika 69. pehotne brigade v Rochelleju, ki prevzame za Drudejem poveljništvo in takoj odpušča. Z Orana pošljejo v Casablanca ojačenja. General Damade namerava zasedeti Kaspo Meduino, kjer pusti šerifove čete, dokler ne nastane zopet mir.

BURNI INDIJSKI NARODNI SHOD.

V Suratu se vrši indijski narodni shod. Ob otvoritvi in med sejo dne 27. t. m. so se stepli. Ranjenih je več oseb. Posredovala je policija.

Dnevne novice.

Naročajte, šlite „Slovenca“!

S ponosom kaže nemško krščansko-socialno časopisje na preteklo leto. Številko naročnikov na krščansko-socialne dnevnike je poskočilo za 50 odstotkov! In sedaj ob novem letu se prične za te dnevnike zopet nova agitacija, pri kateri vsak naročnik, vsak somišljenik med svojimi znanci in prijatelji stori svojo dolžnost — v prid stvari, a ob enem tudi v prid sebi, ker pomaga, da je mogoče list povečati.

Pred kratkim so socialisti v Berlinu ustvarili takozvano »rdečo nedeljo«, t. j. vsi organizirani socialisti so se ponudili, da kolportirajo v družine en milijon iztisov strankinoga glasila na ogled ter obenem pobero naročnino. Vsled tega je strankino glasilo dobilo več tisoč novih naročnikov na en dan! Berolinske tovariše posnemajo češki sodrugi, Praški češki socialni demokrati so sklenili praznovati božične praznike izključno le z razširjanjem svojega glasila »Pravo Lidu«. O Božiču so socialisti kar preplavili Prago s svojim veri sovražnim glasilom. Agitatorji imajo določene posamezne hiše in družine, v katerih so agitirali. Strankino vodstvo samo vodi vso agitacijo. Podobno delajo drugod in tudi pri nas. In mi? Kako malo smisla je pri nas za važnost močnega časopisja. Sicer je zadnje čase nekoliko boljše, a mnogo je v tem oziru še dela po raznih slovenskih župnijah. Vsak naš somišljenik bi moral biti naročnik »Slovenca« in sicer sam ali v družbi somišljenikov, ne smelo bi biti zavednejše naše rod-bine, v katero bi ne dohajal »Slovenec«. Učimo se v tem oziru od nasprotnikov, pa tudi od nemških krščanskih socialcev! Najvažnejša opora listu in uredništvu so dobri, zanesljivi dopisniki in plačujoči naročniki. Zato na delo sedaj o novem letu. Naša društva in somišljenike prosimo, naj se nemudoma lotijo dela ter naj obrnejo ves svoj prosti čas v to, da bo »Slovenec« dobil čimveč novih, plačujočih naročnikov. Ali naj gledamo, kako zanaša nasprotno časopisje med naše ljudstvo slabe nauke, ki podirajo krščanski temelj? Ako se ne vzdramimo in ako bomo spali dalje, ako se nekega dne doživeli razočaranje: sadove našega lastnega dela in truda bo povodenj nasprotnega časopisja odnesla v drugi protikrščanski tabor! Torej na delo! Preverjeni smo, da naš pokriv ne bo zaman! Z združenimi močmi poskrbimo, da postane dnevnik »Slovenec« osrednje slovensko glasilo! Vsak naročnik naj sedaj ob novem letu dela v tem smislu, vsak naročnik naj nam pridobi kaj novih naročnikov — potem postane »Slovenec« še boljše, potem se bo »Slovenec« lahko izpopolnil tako, da bo stal res na vrhuncu časnikaštva. Prijatelji na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem, pomagajte, da se to zgodi!

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA KRANJSKEM.

Kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, se bodo kranjske deželnozborske volitve vršile po sledečem sporedu:

Kmetske občine volijo dne 21. februarja,

Mesta in trgi dne 28. februarja

in

Veleposestvo dne 6. marca.

+ V novem letu bomo v družbi svojih vrlih dopisnikov skrbeli, da bo »Slovenec« vedno izvrstno informiran in da bo v vsakem dogodku hitro poročal. Nove dopisnike vabimo v »Slovenec« krog! Združeni bomo bolj za resnico in pravico! Zatiranim našo krepko pomoč — v prvi vrsti najbolj zatiranemu narodu našemu! V tem smislu pridružite se nam vsi pošteno misleči!

+ Umrl je včeraj popoldne v St. Jakobu ob Savi tamošnji gospod župnik č. g. Ivan Sakser, rojen dne 12. aprila 1857 v Ljubljani. V mašnika posvečen leta 1879 je služboval pokojnik kot kapelan v Predosljah pri Kranju, v Križih pri Trzinu, v Trebnjem, bil beneficijant na Goričici pri Domžalah ter župnik v Hotedršici in zadnje tri leta v St. Jakobu ob Savi. Pred kratkim časom je obolel za vnetjem sapnika, da je moral opustiti poduk v šoli ter govore v cerkvi, vendar se mu je stanje zadnje dni toliko zboljšalo, da je bilo upati, da popolnoma okreva, kar ga je včeraj popoldne zadušilo. Pogreb bo v ponedeljek dopoldne ob 9. uri. R. I. P.!

+ Liberalnemu učitelstvu. Zadnje zborovanje »Društva slovenskih profesorjev« je v dvojnem oziru prav poučno za naše liberalno učitelstvo, ki nastopa v javnosti proti »Zvezji«. Med tem ko se smatra liberalna učiteljska »Zveza« za liberalno organizacijo (ali vsaj za del), nastopa »Društvo slovenskih profesorjev«, med katerimi je tudi mnogo liberalcev, zgolj za stanovske, pedagogično-didaktične in družabne interese. Odbor tega društva postopa tako, da ne zadene ob nobeno politično stran, da si s tem ohrani prijaznost in dobro razmerje do vseh političnih faktorjev. Jako lep vzgled za liberalne učiteljske voditelje, ki stanovske interese prodajajo strankarstvu. Ali bode v tem oziru kdaj bolje? Ne! Dokler bode učitelstvo hlapčevalo Jelencu, Česniku in takim prorokom. Ti vsi (še nekaj drugih) so vpreženi v liberalni voziček, ki ga gonijo iz »Narodne Tiskarne«. Sami se seveda iz tega vozička ne bodo izpregli, ko jih tam privezujejo vedno tesneje s frazami nanj, ako jih ne bode izpreglo učitelstvo samo. Ker se tudi na učiteljskih skupščinah večkrat dogaja, da predloge, ki se niso rodili v liberalnih možganih, kar sistematično odklanjajo, pa naj so še tako pametni, zato svetujemo liberalnim kolegom tudi v tem oziru, da se gredo učiti v »Društvo slovenskih profesorjev«. — Učitelji z dežele.

+ Iz učiteljskih krogov. Učitelj z dežele nam piše: Leto je pri koncu in časniki vabijo na naročila. Treba je dandanes premisliti kaj naj se čita, kaj zopet ne. Težko je dati denar in potem za njega čitati hujškanja, zmerjanja in razne polemike, katere čitatelju ne le nič ne koristijo, nego ga še ozlovolijo. Zadnji čas napada netaktno, celo nepotrebno, »Učiteljski Tovariš« »Slov. Ljudsko Stranko« vedno in vedno. Po eni strani hoče od nje kruha, to je izboljšanje plač učiteljem, po drugi jo pa zmerja na vse pretege. Res je »Slovenec«, zlasti pa »Domoljub« udrihal čez učitelstvo, a vprašati se je treba zakaj in iz katerega povoda. Prav to mi je potisnilo pero v roko, da nekaj izpregovorim. Politizirati sme vsak, a kako naj se politikuje, to je kaj družega. Večinoma politikuje stan, stranka, društvo sebi v korist, a »Učiteljski Tovariš« baš nasprotno, sebi v škodo. Ljubi kolegi, to ni pravo ravnanje, to ni zdrav ideal, to mišljenje naj opusti takoj, kdor hoče sam sebi dobro. Zelo sem bil vesel, ko je bil zapisal »Učiteljski Tovariš« približno pred enim letom: Učitelji ne bomo na nobeno stran, mi hočemo biti nad strankami in delati za šolo. A sedaj je drugače. Neutralnosti nekaj učiteljev v Ljubljani in par na deželi ne mara poznati. Pogledimo društvo profesorjev, da celo društvo učiteljic; njih tiho delovanje nam je lahko v zgled. Pred nekaj tedni je pa pisal »Učiteljski Tovariš«: Pri novih volitvah se bo treba učitelstvu do skrajnosti bojevati. Čemu to hujškanje, a ko je že naprej zagotovljeno, da četudi pri tem številu poslancev narodne stranke ostanemo, ne bo izboljšanja učiteljskih plač? Učitelstvo mora postopati previdneje. Ali ni bil nespreten dopis v »Tovarišu«, naj se stari učitelji umaknejo mlajšim in gredo v pokoj? Z lepo bomo vedno več opravili, nego z grdo. Saj nam je znana povest o solcu in vetru, da sta se skušala, kdo bode preje potnika prisilil, da sleče svoj plašč. Prenapeto in strankarsko učitelstvo naj bode uverjeno, da ako pride do regulacije plač, bode dvakrat avanziralo. Prvič izboljšanje samo, drugič pomaknenje v prve razrede, ker se bodo itak starejši dali upokojiti. To je zapisal eden najstarejših učiteljev, a ne Slomškar, zapomnite si, prenapetost!

+ »Kmetska zveza«, politično društvo s sedežem v Smartnem pri Litiji, je dobila oblastveno potrdjenje.

+ Cesar je zapustil 26. t. m. drugič po ozdravljenju Schönbrunn in je obiskal več nadvojvodinj.

+ Kmetska zveza za dekanijo Trebnje priredi od 12. do 15. januarja socialni in gospodarski kurz v St. Rupertu, katerega bosta imela gg. dr. Krek in mlekarški nadzornik Legvart. Gg. zaupniki se v vsej okolici prosijo, da poskrbijo za dobro udeležbo. — Delovanje zveze je bilo za časa kratkega obstoja prav živahno. Priredila je do zdaj šest shodov, eno predavanje o mlekarstvu, ustanovila je posojilnico v Mirni, kjer se je najbolj trudil g. župnik Kocjančič in v Trebnjem 15. t. m., kjer je predaval g. Lampe prav obilno zbranim poslušavcem. Poslala je poslancu Hočevanju obširno spomenico o izseljevanju v Ameriko in o delu mladoletnih v premogokopih; deželnemu odboru prošnja za trimečni zimski tečaj na šoli v Grmu, ki ima letos

tako malo učencev in na razvoj gospodarstva v deželi skoro nobenega vpliva; posredovala je po poslancu Hočevanju v prilog posestnikom, ki so bili oškodovani po železnici in izdelala načrt, kako bi se dala v našem kraju povzdigniti živinoreja.

+ Svobodomiselnina zatelebanost. V znani reviji »Tag«, pri kateri ponavadi sodelujejo precej brihtni ljudje, piše nekdo v 151. številki o Marsovih kanalih. Pri tej priliki se mu je v glavi zablistala sledeča bistroumnost: »V tem boju za Marsove kanale se ne gre za to, ali ti kanali bivajo ali ne, ampak za neko svetovno naziranje. Cerkevni dogmi nasprotuje, da bi kje drugod kot na zemlji prebivali kristjani in na vatikanski zvezdarni bodo morali v smislu zadnje enciklike katoliškim učenjakom prepovedati v prihodnje zaslediti na Marsu kak kanal.« Take duhovitosti so v Božiču napredaj v svobodomiselnih publikacijah. Če se tudi na Marsu nahajajo taki bistri liberalni zvezdogleddi, potem se bo svetovje pod težo tolike učenosti brezdvomno kmalu podrl.

+ Železniški minister dr. Derschatta se je odpravil za kratek čas v Nizzo.

— Duhovni svetnik Fr. Brulec. Ljubljanska škofija je zgubila zopet delavca, vzor-svečenika, duhovnega svetnika Fr. Brulca, župnika na Veliki Dolini. Rojen je bil v Stopičah 24. julija 1843., posvečen v mašnika 1869. Najprvo je služil pol leta v Dolenji vasi, potem sedem let kot katehet na nunski šoli v Škofji Loki, in slednjič kot župnik na Veliki Dolini 30 let. Pred njegovim prihodom je bilo na Veliki Dolini vse zanemarjeno. Župna cerkev je bila v razpadu in župnišče nedostojno za bivanje duhovnika. Škof Pogačar je dobro poznal nadarjenega in energičnega kateheta Fr. Brulca in ga je poslal na Dolino z naročilom, da zida novo cerkev. Vse razmere za zidanje cerkve so bile skrajno neugodne, tako, da je več duhovnikov zapustilo faro, ker so se jim stavile prevelike zapreke. Župnik Brulec pa se je z vso verno in enerzično zavzel zidanja nove cerkve in jo je tudi srečno izpeljal. In danes se ponaša Dolina s krasno župno cerkvijo, ki kaže umetniški okus pokojnika. Nič ni pustil postaviti v cerkev, kar bi motilo harmonijo. Cerkev, sama romanska stavba, je zidana na lahno, kot bi sama izrastla iz tal, vsak jo občuduje. Tudi notranja oprava, oltarji, spovednice, klopi, križev pot, vse romansko. Hotel je pokojnik še cerkev poslikati. Da bi dal cerkev res umetniško slikati, je tudi sam izobrazil svoj umetniški okus. V ta namen je popotoval in si ogledal umetnine in iskal je umetnika za svojo cerkev. Lahko se trdi, če bi se cerkev slikala po njegovem okusu, bi bila umetniško poslikana. Od navadnih mazačev ni mogel slišati. Veliko truda je imel pokojnik pri zidanju cerkve, kar pove skrbno pisana farna kronika. Bodi izmed mnogih ovir omenjeno samo to, da so mu cerkev doledano zaprli za cela štiri leta. Dve inštanice so ukazale podreti oboke, šele ministrstvo je stavbo odobrilo. Vse to je bilo delo njegovih močvornih nasprotnikov. Sam izvrsten gospodar, je zgledno uredil gospodarstvo pri vseh cerkvah. Prenovil vse podružnice in uredil pokopališče pri sv. Mariji Magdaleni, kjer sam počiva, po najnovejših predpisih. Župnišče je bilo pritlično, on ga je vzdignil za eno nadstropje. Gospodarska poslopja je vsa na novo postavil oziroma popravil. Bil je narodu dober dušni pastir, pa mu je bil tudi učitelj v gospodarstvu in napredku. Učil je ljudstvo pravilno obdelovati polja in vinograde. Za velike zasluge ga je imenoval ob vizitaciji l. 1906 premil. gospod knezoškof za duhovnega svetnika. Od skrbi in prevelikega truda izmučen je začel hirati zadnja leta in si je želel pokoja, katerega je zaprosil 11. novembra. Rešitve prošnje ni ukažal. Na Martinovo nedeljo se je pokojnik prehladil in od onega časa je potem vidno hiral. Zadnjikrat je maševal 2. decembra, Ležal je samo 14 dni in prestal hude muke, ki mu jih je povzročila srčna bolezen. Vedno brezmadežnega življenja je prenašal bolezni z veliko udanostjo okrepčan večkrat s sv. zakramenti in je umiral poln vere, upanja in ljubezni in stopil pred Sodnika v nedeljo jutraj, 22. decembra. Velikanski pogreb je pričal, kako priljubljen da je bil pokojnik. Duhovniki so pokazali z obilno udeležbo — 22 jih je bilo — kako visoko spoštujejo pokojnega gospoda svetnika, dasi je bil dan pogreba nepričeln, ravno predbožični dan in pa ker je župnija ravno na meji. Počivaj v miru, blaga duša!

— Morilec tržaških kočijažev je še prost?

— Nov napad. Iz Divače poročajo: Dan na dan čitamo o roparskih napadih v Trstu in njega okolici. Pa tudi pri nas postaja zelo nevarno po cestah. Človek si kar že ne upa izpod strehe, ko je nastal mrak. Dne 20. t. m. n. pr. je vozil 23letni Anton Žiberna, ki je v službi na državni železnici in stanuje pri g. Obersnelu, s konjem tega poslednjega neke ženske v Kočiče. Na potu domov ga je pa ustavil neki njemu neznan človek ter zahteval, naj ga Žiberna pelje. Leta pa ni hotel vzeti neznanca na voz ter pognal konja. Nepoznanec pa je dal za njim 6 streliv iz samokresa, ne da bi ga bil — na srečo — zadel. Seveda je dospel Žiberna domov ves preplašen in blede, konj pa je bil ves moker in penast vsled bega, v katerega ga je bil pognal voznik.

Tekom zadnjih dni je bilo aretovanih več oseb, ker je njih zunanost kolikor toliko odgovarjala zunanosti morilca pokojnega Lovrenca Vidav, kakor to zunanost opisujejo ljudje, ki so videli morilca, ali ker je bil njih način življenja sploh sumljiv. Tako je neki redar aretoval 17letnega Henrika Potočnika, ki stanuje v ulici Nuova. Pogledal ga je v obraz in zdelo se mu je, da njegov obraz odgovarja opisu morilčevega obraza. In nato ga

je aretiral, a so ga morali izpustiti, ker se je dognalo, da je nedolžen. Poročali smo, da so na Reki aretovali nekega Roguliča, pravzaprav Marka Kergoc. Njegovo sliko so pokazali ljudem na Opčinah, a ti so izjavili, da tudi ta ni pravi. Sedaj se bo vršila še osebna konfrontacija.

— Nov kanonik. Stolni vikar in duhovni pomočnik Ivan Saveri v Pulju je imenovan kanonikom tamošnjega stolnega kapitela.

— Umrla je v Trstu gospa Ana Devide, rojena Godina, stara 32 let.

— Vabilo na božično veselico, katero priredi Marijina družba na Breznici v nedeljo, dne 29. decembra 1907 v dvorani stare šole. Spored: »Na Marijinem srcu«. Predigra in pet dejanj. Pred igro in med posameznimi dejanji udarjajo tamburaši katoliškega izobraževalnega društva brezniskega. Začetek ob 6. uri zvečer.

— Boj za jubilejne krole. V Budimpešti je avstro-ogrška banka 24. t. m. pričela z izdajanjem jubilejnih kron. Imela jih je na razpolago samo za 180.000 K., a občinstvo se je s tako silo navadilo na blaginjo, da je morala posredovati policija. Banka ni mogla ugoditi vsem zahtevam in je vsaka oseba dobila samo po deset jubilejnih kronic.

— V sled opekline je umrla trinajstletna deklica Katarina Boštjančič na Veliki Bukovici pri Trnovem, Notranjsko. Na sveti večer se je bila grela pri ognjišču, kakoršna imajo na Krasu, pri tem je bržkone zaspala in se ji je vnela obleka.

— Prvi sneg smo dobili v reški okolici na božični dan, a je sproti ves zginil.

— Iz orožniške službe je izstopil postajnačelnik v Ilirski Bistrici g. Železnikar, ki se preseli v Ljubljano.

— Izobraževalno društvo v Trnovem priredi na novega leta dan igro Sv. Cita po večernici.

— Društvo Kranj priredi v torek, ob 8. uri zvečer na »Novi pošti« Silvestrov večer. Odbor se je potrudil in sestavil prav zanimiv program. Člani in prijatelji društva se vabijo. — Imenovan je adjunktom južne železnice g. Anton Demšar, asistent v Mödlingu pri Dunaju.

— Osemdesetletnico rojstva je praznovala dne 27. t. m. v širnih krogih znana gospa Elizabeta Elbert, mati novomeškega prošta dr. Elberta, v polni duševni in telesni čilosti. Neumorno pridno delo, redno skromno življenje ter veselo srce so naravni pogoji njene visoke starosti, katero naj ji dobrohotni Bog podaljša še in še, vsem v veselje, ki poznajo ljubeznjivo in plemenito gospo.

— Nova ureditev službe pri železniškem glavnem nadzorništvu. Pri glavnem nadzorništvu avstrijskih železnic se uvede 1. januarja nov služben red. Združijo namreč dozdaj obstoječe tri oddelke za nadzorovanje reda in varnosti prometa kakor tudi tri oddelke za nadzorovanje železnice v stavbenotehničnem oziru. Opuste glavna dva oddelka in združijo 6 oddelkov v tri. Več oddelkov ustanove na novo in sicer enega za posebno nadzorstvo prometa glede na redni promet, zadeve voznega reda, vojaška vprašanja, instrukcije in statistika. Posebni oddelki se bo pečal z elektrotehničnimi in varnostnimi zadevami, tudi nadzorovanje lokomotiv in vlakova služba se združi v poseben oddelki.

— Nazaj iz Amerike pripelje parnik »Laura« »Austro-Americane« v Trst 500 ogrskih, rumunskih in bulgarskih izseljencev. Avstrijevcev je med njimi komaj 20.

— Postojnski vodovod v kratkem zopet otvorijo. Higijenični zavod v Gradcu ne more dati zagotovila, da voda v vodovodu v kratkem zopet ne bo nanovo inficirana. Treba bo torej vodo periodično preiskavati, da se prepreči zopetni izbruh tifusa. Res — krasen vodovod!

— Koncert v Rojanu. V sredo, 1. januarja 1908 (nove leto) priredi pevsko društvo »Zaria« v Rojanu veliki koncert z igro in plesom v dvorani »konsumnega društva« v Rojanu. Sodeluje vojaški orkester č. kr. pešp. št. 97. Zborovodja kapelnik gosp. H. O. Vogrič. Spored: I. del. Koncert. II. del: »Dobro jutro«, veseloigra s petjem v dveh dejanjih. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: h koncertu in predstavi 60 stotink. Sedeži I. vrste 40 st., II. vrste 20 st. K plesu gospodje 60 st., dame 40 st. K obilni udeležbi ujdno vabi odbor.

— Nagla smrt. Telban Franc, 49 let stari mizar iz Dola pri Borovnici, je na praznik sv. Stefana jutraj po sv. maši zajutrkoval v gostilni pri Cotegarju v Borovnici. Nenadoma mu začne prihajati slabo, spravi ga na voz, da bi ga peljali domov na Dolje, med potoma pa jim je umrl na vozu. Zadel ga je mrtvoud. Drugi poročajo, da se je morda pri zavživanju krvave klobase zadušil. Zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

— Iz St. Ruperta na Dolenjskem. V »Kat. slov. izobraževalnem društvu« je imel gosp. Slavko Ravnikar v nedeljo, dne 15. decembra, dvojno predavanje; ob 11. uri za mladeniče in ob 3. uri popoldan za moške in žene. V prav domačem in dobro premišljenem predavanju za mladeniče je jasno in določno povedal, kako se mora mladenič sam vzgojevati, ako hoče kedaj veljati za dobrega in poštenega moža, ako hoče, da ga kot fanta vsak spoštuje in ga mora spoštovati. Govoril je vsem iz srca, dasi je povedal marsikatero bridko resnico. — Popoldan pa je enako poljudno pojasnil težave, ki so med kmečkim ljudstvom, ki pa se dajo odpraviti z odločnostjo in izobrazbo. Pokazal je na marsikatero rano, ki je ne znajo zdraviti ljudje sami, ker se nočejo učiti. Zato je potrebno, da z združenimi močmi delamo na vseh poljih za boljšo bodočnost. Vsi, posebno mladeniči in možje so hvaležni gosp.

Ravnikarju za odkrite besede. Želi vsak, da bi gospod zopet prišel kmalu, kar je radovoljno obljubil. — Božičnica šolske mladine na Sveti večer je lepo uspešna. Vidi se, da smo edini v dosegi lepega in koristnega. V slogi je moč. Več o tem prihodnjič. Ponovi se na novo leta dan popoldan.

— **Hranilnica in posojilnica v Kranju** ima izjemoma uradne dneve 2., 3. in 4. januarja. Od 4. novembra (ko je začela poslovati do 23. decembra, šteje nad 160.000 K prometa. — Vsem somišljenikom jo vnovič kar najtopleje priporočamo. Svoji k svojim!

— **Ogenj v Litiji.** Dne 22. t. m. je vsled požarovanega dimnika pričela goreti streha hiše posestnika J. Coclighija v Litiji. Požarna bramba je ogenj pogasila. Škode je 200 K.

— **Sneža** je padla na Gorenjskem 12 cm., na Notranjskem 8 in na Dolenjskem 6 cm. Na gorenjskih gorah je sneža 1 meter.

— **Medved** je pustil svoje sledove med Čabrom in Veliko Goro. Lovci so ga zasledovali do kočevske meje.

— **Stalni komercialni svetnik v Trstu** je nastavljen po upravi državnih železnic, in sicer je imenovan za to mesto dosedanji tajnik tržaške trgovske in obrtne zbornice Zdenko Vrbka.

— **H kočl pod Učko** nameravajo zgraditi železnico od Opatije. Odtod na Veprinac bo zobna železnica, z Veprinca do kočice pa tramvaj poleg ceste. S tem si bo Učka gora s svojim razsežnim razgledom privabila še več posetnikov.

— **Umrl** je v Ravnici po dolgi mučni bolezni bogoslovec Avgust Belingar.

— **Palačo Angiolino Riter v Gorici** namerava kupiti gorisko mesto.

— **Tragična smrt berača.** Na sv. Štefana so našli na polju nedaleč od Žirij (Povir) neznanega mrljca. Ko so ga dvignili in pregledali, so spoznali v njem starega moža, ki je bil še v nedeljo v Žirjah in tam beračil. Revez je bil namenjen najbrž v Podbrežje ali v Štorje. Toda bela žena ga je spremljala in mu upihnila luč borgega životarenja. Pri neki ogradi se je zgrudil in obležal z obrazom obrnjen v tla. Županstvo je bilo takoj obveščeno in nesrečnega so prenesli v mrtvašnico na pokopališču. Tu počaka še na komisijo, preden ga pokopljejo.

— **Pot vsode.** Iz Clevelanda v Ameriki poročajo: S pismom svoje žene v roki je ves razmesarjen ležal 34letni Josip Matos na progi Lake Shore železnice. Domneva se, da je ravno pismo bral, ko je pridrvel vlak in ga povozil in usmrtil. Ponesrečenec se je že pripravil, da bi spravljal svojo družino v Cleveland. Pismo žene se je glasilo: »Dragi Jože! Ne morem ti dopovedati, kako sem žalostna, ker na zahvalni dan nisem pri tebi. Moja srčna želja je, da sem čimprej pri tebi. Otrok ti pošilja poljube!«

— **Nesrečna Slovenka.** Pred šestimi meseci je prišla v Cleveland v Ameriki Slovenka Terezija Glavito, da bi se tu poročila z nekim mladim rojakom. Prišla je sem, a svojega zaročenca ni mogla najti, s šivanjem si je zaslužila svoj kruh. Nekega dne je padla po stopnicah tako nesrečno, da so ji morali v bolnici odrezati nogo. Na obvestilo iz Clevelanda jo je sedaj naselniška oblast poslala nazaj v staro domovino.

— **Razpisana** je učiteljska služba v Senožečah do 25. januarja, v Kokri tudi do 25. januarja.

— **Zahvala.** Tem potom izrekamo najsrčnejšo zahvalo celemu rateškemu pomožnemu odboru za pogorelce. Posebno se pa še zahvaljujemo za njih neumorni trud in veliko skrb gg.: župniku Lavtižarju, županu Jalenu in nadučitelju Zupanciču, kateri so se jako požrtvovalno trudili, da smo dobili toliko pomoč. — Andrej Volc, Jožef Toč v imenu 46 posestnikov-pogorelcev. — Rateče na Gorenjskem.

— **Prijet defraudant.** V Zagrebu so prijeli trgovskega potnika Frana Novaka, ki je poneveril na Dunaju 5.336 kron.

— **Končana stavka v Lloydovem arzenalu.** Včeraj so sklenili stavkajoči delavci, da prično delati. Lloydovo glavno ravnateljstvo je izjavilo nato, da sprejme nazaj odpuščenih 27 delavcev.

— **Nova maša na božični dan.** Na božični dan je bral prvo sveto mašo v frančiškanski cerkvi v Zagrebu novomašnik g. Štef. Šmidt, sin mestnega učitelja.

— **Na poseben način prišla do denarja.** — Mijo Pleše iz Delnic na Hrvaškem je naznanil policiji, da se mu je v ponedeljek pridružil neki neznanec in ga povabil na kozarec vina, ko je čakal na zagrebškem kolodvoru na vlak. Neznaneč ga je peljal v Barošovo ulico. Ondi je našel denarnico ter jo pobral. V tem trenutku se pridruži neznanec še drug neznanec, rekoč, da je zgubil denarnico, nakar je začel takoj preiskavati Pleševe žepke. Pleše je imel v žepu zavitih 120 kron, katere mu je drugi neznanec vzel in vtaknil v svoj žep. Ker je začel Pleše kričati, je dobil po vrhu še eno krepko zaščitnico. Oba tatova sta brez sledu izginila z denarjem.

— **Slovenske novice iz Amerike.** Dne 7. t. m. umrla je v Fores City, Penna., rojakinja Terezija Miklavčič vsled zastrupljenja krvi po porodu. Bila je doma iz župnije Krka na Dolenjskem. — Dne 9. t. m. jutraj umrl je Anten Vavtar, večletni zidar v premogovnem rovu v Forest City, Pa. Rojen je bil nekje na Dolenjskem pri Zatični. — Nenadoma je umrl v Buffalo N. Y., naš rojak Jakob Pintar, zadet od srčne kapi, star okoli 65 let. Pred petnajstimi leti se je izselil iz ribniškega okraja v Buffalo. — Rojakom po Ameriki svetuje »Glas Naroda«, da se ponovno čuvajo pred nekim ljubljanskim »inteligentnim« goljufom, kateri jim ponuja takozvane »Kolomanove Bukve«, s katerimi izkuša naš narod po Ameriki varati.

Štajerske novice.

Š Ploj sklicuje za 5. januar 1908 v Celje zaupen shod, kjer bi se naj zopet konstituirala stara konservativna, med novima posredujoča (!) stranka za Spodnjo Štajersko. Vemo, kaj Ploj želi. Deželnozbornske volitve so pred duri. Za izvolitve treba si je kreirati stranko. Zato, somišljeniki, pozor! Kakor s Plojem, obračunalo bo ljudstvo z vsakim Plojcem!

Š **Umrl** je v Celju g. J. Petriczek, star 88 let.

Š **Županska volitev** za občino Trbovlje bo dne 2. januarja.

Š **Dr. Benkovič in hrastniška nemška šola.** Liberalni listi spravljajo dr. Benkoviča v zvezo z omenjeno šolo. Toda opomnili bi liberalce, da je za časa državnoborskih volitev bila nemška šola že pod streho in bi bilo torej vsako vmešavanje dr. Benkoviča v zadevo te šole zvonjenje po toči. Glavno krivdo, da je zdaj v Hrastniku šulvereinska mučilnica, imajo tamošnji liberalci sami vsled svojega neaktivega nastopanja napram Nemcem, ki so na mnoga nepotrebna izzivanja odgovorili slednjim s svojo šolo. Ako hrastniški in drugi liberalci žele, jim o priložnosti osvežimo spomin, da ne bodo več tako otročje zvrčali lastnih grehov na druge.

Š **Ponemčevanje ljudskih šol na slovenskem Štajerskem.** Okraja Gornja Radgona in Čmurek sta tako srečna, da sta dobila na slovenske šole svojega okraja same učiteljice iz nemškega deželnega učiteljskega v Mariboru, ki so usposobljene samo za nemške šole. Te gospe so: Schumenjak pri Sv. Ani na Krumpergu in Koschuch (Kožuš) pa pri Mariji Snežni. V gornjradgonskem okraju je slovenskim kandidatinjam na kvar dobila učiteljsko službo pri Sv. Petru neka Annusheek. Neverjetno pa resnično. Pred kratkim smo čitali, da se je tam gori na Pohorju uprl zavedni krajni šolski svet najodločneje takemu nastavljanju in dosegel popoln uspeh. Ali se ne bi tudi tukaj potegnili merodajni faktorji za svoje pravice?

Š **Umrla** je v Celju 84letna gospa Marija Chiba. — V Mariboru je umrla 67 let stara gospodična Uršula Frass.

Š **Deželna konferenca** okrajnih zaupnikov štajerskih kršč. nemških delavcev se vrši 5. januarja v Gradcu.

Š **Meso v Gradcu** bodo morali mesarji prodajati po kakovosti od 82 h do 1 K 46 h kg. brez priklade pa do 1 K 84 h kg.

Š **Cena živine v Gradcu** je bila včeraj 25 K do 43 K za 50 kg živa vaga.

Š **Nemško šolo** hočejo ustanoviti nemškutarji na Polzeli.

Š **Zopet samoumor vojaka.** V soboto popoldan se je ustrelil pešec Sommer 27. pešpolka v Gradcu (v takozvani »Dreihacken« vojašnici) s svojo puško. Kroglja mu je šla v levo stran prsi in je bil za nekaj minut mrtev. Pravijo, da se je ustrelil iz nesrečne ljubezni. Najbrž pa tiči vzrok zopet v surovem pestovanju kakega podčastnika.

Koroške novice.

k **Celovec.** (Božično drevo v delavskem društvu.) Kakor lansko leto, tako je tudi letos naše društvo priredilo božično drevo. Večer je bil jako dobro obiskan. Gospod Sadjak nam je v temeljitih besedah razložil pomen božičnega drevesa, da nas ta praznik posebno spominja ubogih in ljubezni do bližnjega. Kakor se rodina zbira na božični večer, tako smo se tudi mi zbrali, revni delavci, po veri in narodu v sorodu, k temu drevesu. Posebno v sedanjem času, ko gre delavstvo na kriva pota, marsikateri teh je vero že čisto pozabil, mu oživi ta večer še iskro vere v srcu. Da je bilo vse tako veselo, zahvaljujemo se g. Sadjaku za poneljive besede in g. dr. Ehrlichu, ki je tudi k temu pripomogel. Enaka hvala tudi g. Knezu in soprogu Katarini za ves trud, katerega sta imela. Po zabavi in pevanju božičnih pesmi, želeč si drug drugemu vesele praznike, smo šli k polnočnici.

k **Spodnje Koroško.** Od k. kr. okrajnega glavarstva Velikovec se pošiljajo samo nemške tiskovine, kakor razne razglase vsem sl. občinam okolice Pliberka. Ker je to res že skrajni čas, da se zahteva enakopravnost Slovencev napram Nemcem, se pozivljajo vse občine, na čelu njim županstva, da blagovolijo vse samonemške tiskovine, razglase, kakor tudi zadnjo »Auforderung« glede zglastitve za vojaške takse, c. kr. okrajnemu glavarstvu Velikovec vrniti. Pripomni se samo, da se ne sprejme, ker je nemško in občina slovenska. Čas bi tudi že bil, da se vsi župani, vsaj v pliberškem okraju, združijo in začnejo enkrat slovensko uradovati. Pristopili naj bi vsi k županski zvezi, katera bi jim šla na roko v raznih slučajih. Kakor se sliši, bo izdala tudi županska zveza, ki izdaja »Občinsko upravo«, pravilne tiskovine, kar nam tudi manjka. — Slovenski župani, torej kvišku in vkup, le skupno bodele dosegli marsikaj, kar sedaj manjka!

k **Tovarno papirja** A. L. Moritsch v Gorenji Beli s 1. januarjem ustavi.

k **Umrl** je v Beljaku vpokleni namestnik ravnatelja državne železnice g. Oton Fritsch.

k **Nesreča pri sanjkanju.** Dne 20. t. mes. popoldne sta se igrala dve in pol letni Ivan Linder, sin posestnika pivovarne v Št. Rupertu in triletni Stefan Zmölling na dvorišču imenovane pivovarne s sanjkami. Ko sta se peljala z vzvišenega kraja, sta zadela s sanjkami v zadnje noge konja, ki se je napajal. Konj se je prestrašil in udaril z zadnjima nogama. Linderjev otrok je padel s sanjki in je ostal na mestu mrtev.

„Dom in Svet“.

* **„Dom in Svet“** ima v svoji prvi številki letnika 1908 naslednjo vsebino: Rodoljubje na deželi. Povest. Spisal dr. Fr. Detela. — Na težkih potih. Zložil Vekoslav Remec. — Mater Dolorosa. Zložil Silvijn Sardenko. — Jezerska roža. Fantazija. Spisala L. Fatur. — Črtice o belokranjskih hajdukih. Spisal Leopold Podlogar. Evviva l'arte! Spisal G. Koritnik. Sanjarski vitez. Balada. Zložil G. Koritnik. Kovčak Damjan. Novela. Spisal Iv. Cankar. — Mehke valčke. . . . Zložil G. Koritnik. — Ne šumijo. . . . Zložil Vekoslav Remec. — Biline. Spisal L. Lenard. — Romanca. Zložil Tonec Jelenič. — Književnost. — To in ono. — Slike: Kozarški hetman. Ilja Repin. Priloga. Uvodna vijaeta. Sveta družina. Carlo Maatta. (Rim: Galleria Corsini.) Smrt sv. Štefana. Cesare Fracassini. (San Lorenzo fuori le mura.) Pred mostom v Novem mestu. Novo Mesto—Rudolfovo. Po bitki. J. Vrbanič. Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji. Francoski vojni zrakoplov »Patrie« se dviga nad dirkališčem v Parizu. Švedski kralj Oskar II. s pesniškim vencem. Švedski kralj Gustav V. Švedska kraljica Viktorija. Čoln kitajske cesarice-matere. Dr. Fiedler. Fr. Peschka. Dr. Alfred Ebenhoch. David Abrahamowicz. Prof. dr. Drexler. Björnsterne Björnson. V gozdu. Fr. Sterle. — »Dom in Svet« izhaja prvega dne vsakega meseca. Urednik: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije. Založnik in lastnik: Katoliška Bukvarna. — Tiska Katol. Tiskarna v Ljubljani. — Naročnina: 10 K, za dijake 7 K, za Ameriko 3 dolarje, za Italijo 13 lir, za Nemčijo 11. Mark. Sprejema lastništvo in upravnštvo v Katoliški Bukvarni.

Ljubljanske novice.

Vlom pri Jebačinu v zvezi z vlomi v Črno-vicah, Gradcu in v Pragi?

»Slovenec« je že včeraj priobčil poročilo iz Prage o poizkusem vlomu na sveti večer, katerega žrtev je postal jetniški paznik Kautsky. Včeraj zvečer in danes pa smo dobili naslednja poročila:

Praško policijsko ravnateljstvo je bilo obveščeno po črnoviški policiji, da pride v Prago tista mednarodna tatanska družba, ki je v lomila v črnoviški davčni urad in odnesla 100.000 kron. Strogo je zastražila praška policija vse kolodvore in pazila na člane družbe, ki so se pa že morali nahajati v Pragi, ko je došlo poročilo črnoviške policije. Nadalje so pa došla tudi poročila o vlomih pri judovski graški cerkveni občini in pri ljubljanskem trgovcu Jebačinu. Poročilo črnoviške policije je bilo točno, kar dokazuje vlom v Pragi, ob katerem je bil, kakor smo poročali včeraj, ranjen tudi paznik Kautsky, in sicer tako, da je revež že umrl. Prijeti član družbe je Stanislav Adamsky. Našli so pri njem strokovnaško orodje za vlom blagin. Vlomilci so nameravali v Pragi prodreti skozi klet na pošto, kjer bi bili gotovo čez praznike dobili velik plen, da jih ni presenečil v kleti poleg pošte hišnik, na kar so zbežali. Enega so prijeli policisti, drugi je ušel, tretji je pa ustrelil Kautskega.

Adamski pravi, da je bil glavni njegov tovariš neki Čajkovski. Adamski je herkulističen človek, inteligenten, ima polno pristriženo brado in v obrazu brazgotine od koz. Adamski je Poljak in član družbe vlomilcev, ki je vlamljala po Galiciji, Moravskem, Dunaju in Budimpešti. Pri aretiranjem vlomilcu so našli listek: »Karol Jaskus, splošna bolnišnica v Gradcu«, kar dokazuje, da se je Adamski mudil tudi v Gradcu. Praška policija je odredila, da se Jaskusa v Gradcu aretira. Vesti, da bi bili v Gradcu aretirani vlomilci pri Jebačinu, ko so hoteli vlomiti v neko prodajalno, niso resnične, pač pa menita črnoviška in praška policija, da je v Pragi prijeta Adamskega družba tista, ki je vlomila tudi v Ljubljani pri Jebačinu, neka vest celo zatrjuje, da iz Jaskusa Adamskega na praški policiji celo izhaja, da je ta družba res izvršila vlom pri Jebačinu. O tem pa tukajšnja policija še ni dobila nobenega avtentičnega poročila.

Ij **Silvestrov večer.** V torek, 31. decembra t. l. se vrši v veliki dvorani hotela »Union« velika Silvestrova slavnost, pri kateri sodelujejo iz posebne prijaznosti g. Jastrzbeski, op. pevec tukajšnjega slovenskega gledališča, g. Hugon Steiner, karakterkomik tukajšnjega nemškega gledališča, in izborna celotna vojaška godba št. 87 iz Pulja, pod osebnim vodstvom g. kapelnika Franza. Kakor nam znano, sta oba zgoraj imenovana gospoda izborna umetnika in je g. Steiner znan kot eden najboljših komikov, vsled česar se je nadejati, da bode večer zelo zanimiv in zabaven.

Ij **Vabilo k novoletnici**, ki jo priredi »Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani« v svojem do.nu, Kómenskega ulice št. 12., novega leta dan, 1. januarja 1908. Spored: 1. I. Pogačnik: Božična pesem, zbor s spremljevanjem harmonija. — 2. F. Bazin: Krizari na moru, zbor. — 3. A. Schwab: Usehli cvet, osmerospjev. — 4. Solospjev za bariton: S spremljevanjem glasovirja. — 5. F. S. Vilhar: Oj vstani solnce moje. Tenor solo s spremljevanjem glasovirja. Poje g. L. Kovčak. — 6. Govor. — 7. Igra: Novi zvon na Krtinah. Selska igra v treh dejanjih. — Spisal A. Kržič. — 8. Prosta zabava. — Vstopnina: Sedeži od I. do III. vrste po 1 K, od III. do VII. po 80 v, od VII. do XI. 60 v. Stojlišča po 30 v. Začetek točno ob šesti uri zvečer.

Ij **Za kabaretni večer »Ljubljane«**, ki bo dne 5. januarja v veliki dvorani »Uniona«, se

prodajajo že vstopnice v trafiki hotela »Union« in v Soukalovi trafiki pred škofo. Za ono občinstvo, ki kupi vstopnice v predprodaji, bodo rezervirane mize in so mize razvidne na vstopnicah. Občinstvo naj blagovoli torej hitro poseči po vstopnicah. Spored bo veleznimiv. Po končanem sporedu bo ples.

Ij **Silvestrov večer priredi »Slovensko izobraževalno društvo«** v Vodmatu v gostilni g. Jerneja Jelenca (pri Majarončku). Pričetek ob 8. uri zvečer. Na sporedu je petje, godba in še več drugih stvari. Ker bo tudi srečolov, zato prosi društvo vse svoje prijatelje in dobrotnike, naj darujejo kak dobiček društvu in naj ga pošljejo g. Jeleniču (gostilna pri Majarončku). Čisti dobiček je namenjen za nabavo društvene knjižnice. Vstopnina prosta. Somišljeniki in somišljenice, udeležite se na Silvestrov večer te veselice!

Ij **P. Rösler** je včeraj v veliki dvorani »Uniona« nadaljeval vrsto svojih predavanj. Zenskega občinstva iz vseh slojev je bilo zopet toliko, da je bil sleherni sedež zaseden in na galeriji je stal poslušavec poleg poslušavca. P. Rösler je govoril o ljubezni, trpljenju in življenju. V moderni dobi, kjer je nestalnost idej navadno posledica slabosti značaja, je vzgoja k ljubezni najnujnejši postulat, ker se le na ta način družba da ozdraviti. Ta ljubezni, ki izobrazila značaja, pa ni enakovrstna s hipno strastjo, ampak je utrjena in izsoljena in trpljenju. Neka struja v modernem ženskem gibanju kaže ravno vsled tega pomanjkanja požrtvovalne ljubezni čudovito posirovelost, kar izpričujejo referati ženskih kongresov. Sicer uči tudi humanizem neke vrste požrtvovalnost, toda to še ni prava krščanska ljubezni, ki je stanovitna, se ne udaja slepi strasti, ni pretirano občutljiva in ni odvisna od kapric. Znani pedagog, vseučilišni docent na zürški univerzi, dr. Förster, je po dolgoletnih brezuspešnih poizkusih, vzgojiti mladino na temelju moderne etike, odkrito priznal, da je le krščanstvo prava visoka šola trpečnosti in odrešujoče ljubezni. Iz te ljubezni izvira šele resnično življenje s svojimi nadzemskimi vzorji. — Danes se predavanja nadaljujejo.

Ij **Sleparica zašla v uredništvo in bila razkrinkana.** Poročali smo že včeraj na podlagi iz Begunj nam došle brzojavke, da je bila 24. t. m. iz kaznilnice v Begunjah po prestani kazni izpuščena neka Marija Bauer, ki se pa časih imenuje tudi Biegelbauer. Ta ženska, ki je v Begunjah odsedela pred novomeškimi porotniki ji določeno pravično kazni, si je izmisliła celo pripovedko o »nedolžni morilki« ter je s to pripovedko hodila v praznikih in včeraj po celi Ljubljani. Dobrosrčni ljubljanci so se jezili nad justico in usmiljeni ljudje so napravili cele zbirke za »po nedolžnem obsojenju«. Sleparica ni nič prosila, samo pripovedovala je tako ginjaivo, da je omehčala vsa srca ter je imela takoj obe roki polni denarja. Da je ni usoda slučajno zanesla v naše uredništvo, bi sleparila Ljubljancem še dalje. Mi smo se takoj obrnili v Begunje in v Gradec in dognali, da je Marija Bauer navadna sleparica. Policija ji je bila takoj za petami, a premetena sleparica je menda kar peš zapustila Ljubljano, v kateri smo ji napravili prevroča tla. Z ozirom na njena pripovedovanja po Ljubljani smo s pomočjo uredništva »Grazar Volksblatta« konstatirali, da v graški bolnici ni umrl nihče, ki bi bil priznal kak umor in da tudi graško državno pravdnštvo nič ne vé o kakem takim razkritju. Marija Bauer pri obravnavi radi umora v Puntigamu, kjer je bila v noči od 13. na 14. julija leta 1902. umorjena delavčeva žena Marija Stabenteiner, sploh ni nastopala niti kot obdolženka, niti kot priča. Morilec, delavec Florijan Schuller, ki je bil takrat obsojen na smrt, a potem pomiloščen v dosmrtno ječo, sedi sedaj v karlavških zaporih. Vsa pripovedovanja Marije Bauer so torej izmišljotine navadne sleparice. Kakor rečeno, je dobila med radodarnimi ljubljanci sleparica mnogo žrtev. Po nekaterih gostinah so znašale zbirke za sleparico nad 10 kron, tako da je sleparica lepe denarce odnesla iz Ljubljane. Med »potegnjenimi« so moške, ki se imajo za silno modre in ki se sedaj strahovito jeze, da jih je »baba potegnila«. Tolaži naj jih zavest, da je sleparica na splošno veselost naselo tudi uredništvo »Slovenskega Naroda«, ki je včeraj ginjaivo poročalo o »17 mesecev po nedolžnem zaprti« Mariji Bauer. Tako smo imeli v praznikih ljubljansko Kopnikijado! — Zanimivo je, da je sleparica pravila, da je bila radi umora v Puntigamu aretirana 17. julija leta 1902, umor v Puntigamu se je pa izvršil 14. julija 1902. Za ta umor je torej sleparica prav dobro vedela.

Ij **Občinski svet** ima v ponedeljek, dne 30. decembra izredno sejo ob 5. popoldne v mestni dvorani. — Javna seja: Naznanila predsedstva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Finančnega odseka poročila: O proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada za leto 1908. O samostalnem predlogu občinskega svetovaleca Zirkelbacha glede na zvišanje plač mestnim delavcem. O dodatnem dopisu županovem glede na sklep občinskega sveta o zamenjavi sveta Ceste na Rudolfovo železnico za novo cesto preko posesti Deghengija. Nalusa in tov. ob kolizejskem poslopij. O dopisu mestnega magistrata glede na oddajo tiskarskih del za prihodnjo triletno dobo. O prošnji trgovskega gremija za vzdrževanje trgovske šole. O prošnji »Slov. planinskega društva« za subvencijo za leto 1908. O prošnji Josipine Kajzeljeve za subvencijo za zdravljenje ubožnih otrok v njenem ortopedičnem zavodu. O prošnji »Deželnega društva za bolne na pljučih« za subvencijo za leto 1908. O prošnji »Ljubljanske društvene godbe« za izredno podporo. Stavbnega odseka poročila: O dopisu mestnega magistrata glede na dražbo za oddajo mizarskih in ključarskih del pri novem Sentiakobskem župnišču. O dopisu mestnega magistrata glede na dovolitev

naknadnega kredita za razna izvršena dela pri novem poslovanju mestnega deklisnega liceja. O dopisa mestnega magistrata glede na premembo regulacijskega načrta za oni del Trnovskega predmestja, ki leži med Opekarsko cesto. Cesto v mestni log in Pred konjušnico. O prošnji Josipa Javornika za razdelitev posesti par. št. 153/1, 153/5 in 153/9 kat. obč. Poljansko predmestje na stavbišča. O prošnji Ivana Ogrina za izpremembo parcelacije par. št. 25/5, 25/6 in 25/7 kat. obč. Karlovskega predmestje ob Gruberjevem kanalu. Solskega odseka poročilo o prošnji »Splošnega slovenskega ženskega društva« za prispevek za pripravljalna dela za razstavo »otrok«. Obrtnega odseka poročila: O prošnji Ivana Hrena za prenos gostilničarske koncesije. O prošnji Marije Čepovne za podelitev gostilničarske koncesije. O prošnji Josipa Balona za podelitev gostilničarske koncesije. O prošnji Frana Anzina za razširjenje gostilničarske koncesije. O prošnji Antona Čaksa za podelitev gostilničarske koncesije. O prošnji Antona Deghengija za podelitev gostilničarske koncesije. O prošnji Matije Dežmana za podelitev izvoznike koncesije. Samostalna predloga obč. svetovalec Elije Predoviča: glede na ograje na mestnem sejmišču; glede na mostove na Barji. — Tajna seja: Predsedstvena naznaila. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Poročili direktorja mestnega užitinskega zakupa: o računskem zaključku užitinskega zakupa za leto 1906; o proračunu mestnega užitinskega zakupa za leto 1908. Poročilo solskega odseka o neki prošnji za draginjsko doklado.

li Viktor Parme opereto »Nečak« bode privrkat igrala vojaška godba iz Pulja na Silvestrov večer v veliki dvorani hotela »Union«.

li Društvo slov. učiteljc zboruje dne 31. t. m., ob 10. uri dop. v šentjakobski osemrazrednici v Ljubljani z vzporedom: 1. Poročilo o letošnjem vseavstrijskem shodu učit. delegatov na Dunaju z ozirom na stališče učiteljc; 2. nasveti, kaj bi društvo učiteljc oskrbelo svojim rednim članom za slučaj bolezni. — Obilne udeležbe se nadeja odbor.

li Krasne slike M. Rašice, ki so razstavljene v »Katoliški Bukvarni«, so na prodaj. Pojasnila daje knjigarna ali slikar sam: Marko M. Rašica, Rimska cesta 7, I./8. Naslov slik: St. 1. Talijanka iz Kampanje. — 2. Portrait starice. — 3. Po solnčnem zahodu (pri Božjem grobu, Ljubljana). — 4. Starica s palico. — 5. Jutranja meglica. — 6. Vas v Hercegovini. — 7. »Mrtvo morje« (na otoku Lokrumu kod Dubrovnika). — 8. Pogled na Dubrovnik z višine. — 10. Ladje v Dubrovniku. — 11. Iz Dubrovnike luke. — 12. »Hram samote« (na otoku Lokrumu kod Dubrovnika). 13. Jubilejni most. Ljubljana (skica). — 14. Motiv skal iz Italije (skica). — 15. Motiv iz Božjega groba (skica). — 16. Motiv skal po solnčnem zahodu (skica). — 17. Ulica v Dubrovniku (risba). — 18. Ulica v Dubrovniku (risba). — 19. Ulica v Dubrovniku (risba). — 20. Jutro na morju. — 21. Vihar na morju. — 22. Pogled na utrdbi St. Lovrenca, Dubrovnik (skica). — 23. Skica morja. — 24. Iz St. Jakova kod Dubrovnika. — 25. Ladje v luki. — 26. Iz Lapada kod Dubrovnika. — 27. Črnogorska brda. — Gosp. Rašica sprejema v poduk tudi učence in učenke. Toplo priporočamo tega izvrstnega slikarja tudi za slikanje portretov.

li Predavanje o potovanju na Norveško in Spitzbergen. V zadnjih letih so zelo priljubljena skupna popotovanja na Norveško in na Spitzbergen. Posebno živahno pa je bilo zanimanje na Spitzbergen v tem letu, ko se je pripravljal Amerikanec Wellman, da poskusi prodreti z zrakoplovom do severnega tečaja. Ker pa je bilo letos zelo mnogo ledu na severu, so se morali vrniti brez uspeha prvi štirje parniki. Sele avstrijskemu parniku »Thalia« se je prvemu posrečilo prodreti do danskega otoka in do severnega večnega ledu. Popotovanja s tem parobrodom, ki je trajalo 27 dni, se je udeležil tudi šolski nadzornik gospod Ljudevit Stiasny v Krškem ter ga hoče opisati v predavanju »Slovenskega planinskega društva« dne 8. januarja 1908. I. ob 8. uri zvečer v »Mestnem domu« v Ljubljani. Predavanje bode združeno z mnogimi skioptičskimi slikami. Razen velikih pokrajinskih slik z Norveškega in iz Spitzberga bo videti lov na kite, kitjo postajo, severno polnočno solnce, večni led itd.

li Jutrajšnje skupščine »Zveze slovenskih pevskih društev«, ki bo ob 10. uri dopoldne v »Glasbeni Matici«, se smejo udeležiti tudi vsi člani zveznih društev, in imajo tudi zase pravico odposlance interpelovati, predloge staviti in debate se udeleževati. Toda sklepati in glasovati smejo samo odposlanci. Gospodje pavci se torej vabijo, da pridejo v kar največjem številu.

li Pevska zveza moravskih učiteljc pride jutri s popoldanskim vlakom (12/38) iz Zagreba, kjer koncertujejo danes zvečer v gledališču. Na južnem kolodvoru jih sprejme in pozdravi »Glasbena Matica«, deželno slovensko učiteljsko društvo in »Zveza slovenskih pevskih društev«. Po koncertu se priredi v dvorani »Union« češkim pevcem prijateljski sestanek. Slavno občinstvo se uljudno prosi, da bi po koncertu za četrte ure počakalo v stranskih prostorih, da se v dvorano postavijo mize. Gospodje pavci se uljudno prosijo, da se udeležijo koncerta in sestanka v velikem številu, da pokažejo ljubim bratom s severa, da jih čislamo, občudujemo in ljubimo. Opozorjamo še enkrat, da se koncert vrši ob petih dopoldne.

li Pevsko društvo »Ljubljana« vabi svoje podporne in izvršujoče člane na jutrišnji koncert moravskih učiteljc. Odbor je prepričan, da ima društvo tako zavedne člane, da bodo vsi člani na ta znameniti koncert radi pohiteli ter da bo slavni zbor čeških učiteljc za vse ljubitelje lepe pesmi dovolj privlačna sila.

li K jutrišnjemu koncertu moravskih učiteljc naj navedemo še nekaj kritike. »Dresdener Anzeiger« piše: Tudi pri nas so moravski pevci dosegli popolen uspeh. Njih nastop se sme imenovati umetniški dogodek prve vrste. Ta zbor se sme v pravem pomenu besede imenovati fenomenalen. — »Dresdener Nachrichten« pišejo: Pevska zveza moravskih učiteljc se je pokazala kot elita v vrsti prvih moških zborov. — »Dresdener Zeitung« piše: »Vsi obiskovalci koncerta so imeli pravi umetniški užitek. Pevcem se je izkazalo priznanje in čast z gromovitim ploskanjem.«

li Skušnja »Ljubljane« danes ob 9. uri zvečer v »Unionu« na odru velike dvorane.

li Simbolično dramo »Nioba« piše Ivan Cankar in se drama uprizarjo začetkom meseca februarja. Istočasno izide tudi knjiga pri Schwentnerju. »Nioba« naj bi bila po pisateljevem mnenju simbol slovenske zemlje.

li V Panorami-Kosmorami bodo slike iz »Prage skozi češko Švico do Draždan« razstavljene na splošno željo še prihodnji teden in bo tudi prihodnji teden čisti dobiček namenjen v dobrodelni namen.

li Umrlj so: Konrad Ehrman, črevljarijev sin, 2 leti, Streliške ulice 15, pljučnica. V bolnici: Ivana Egger, čuvajeva žena, 34 let. Polonara Remc, gostija, 57 let.

li Umrlja je v hiralnici Marija Flore.

li Tatvini. Gospodu Jakobu Hrenu je bil na glavni pošti ukraden črn svilnat dežnik, katerega je tat prodal pri nekem starinarju. — Služkinji Mariji Novakovi in Angeli Okornovi je bilo pred nekaj dnevi iz spalne sobe v podstrešju hiše št. 12 na Cesarja Jožefa trgu ukradene za 80 kron obleke.

li Aretovan je bil včeraj po tukajšnji policiji 25-letni hlapec Andrej Selan iz Havptmance, ker je sumljiv, da je v Zunanjih Goricah pokradel za 71 K obleke in drugih reči. Oddalil so ga deželnemu sodišču.

li Žepna tatvina. Dne 24. t. m. je dosedaj še neznan tat iz žepa ukradel posestniki Mariji Dolčičevi, ko je na Vodnikovem trgu nekaj kupovala, denarnico, v kateri je imela nekaj čez 6 K denarja.

li Vračanje iz Amerike. V torek se je pripeljal iz Amerike na južni kolodvor 248 Hrvatov, 100 Slovencev, 60 Makedoncev in 152 Ogrov.

li Izgubljena palica. Nekdo je pomotoma vzel moderno srebrno palico, na kateri je bilo vgravirano polno ime lastnika: Srečko Magolič. Dotičnik naj blagovolj palico izročiti ali poslati lastniku v D. Hribarjevo tiskarno, da ne bo imel sitnosti.

li Izgubljene reči. Delavka Mohričeva je izgubila bankovec za 10 K. — Kontoristka gđ. Franciška Westrova je izgubila zlato zapestnico, vredno 50 K. — Neki gospod je izgubil 10 K vredno svilnato šerpo. — G. Karol Hubinger je izgubil denarnico, v kateri je imel do 12 K denarja. — Trgovčeva hčerka Meta G. je izgubila rjav muf, vreden 10 K. — Neka dama je izgubila zavitek, v katerem je imela štiri pare rokavic.

Delavec Valentin Rojc je izgubil srebrno cilindur-uro z verižico. — Neka dama je izgubila 60 K vreden črn muf. — Delavka Neža Kranjčeva je našla tobačnico in jo oddala pri policiji. — Neka dama je izgubila rdečo ročno torbico, v kateri je imela 50 K denarja in voznilistek do Dunaja. — Solska učenka Jožefa Janesova je našla 10 K vreden rjav muf in ga oddala pri magistratu.

li Tlakovanje hodnikov. Pred naslednjimi hišami se je izvršilo to jesen tlakovanje hodnikov: Pred deklislim licejem na Bleiweisovi cesti, pred Josip Dornikovo vilo v Kolizejskih ulicah, pred hišama »Kmetse posojilnice« v Cigaletovih in Janez Terdinovih ulicah, pred O. Bambergovo hišo od Miklošičevi cesti, pred poslopjem II. državne gimnazije, pred vrtom starega strelišča in poslopjem nemškega otroškega vrta ter pred hišo Pavla Turka v Streliških ulicah. Pred Kokaljevo, Harbičovo in Podbojevo hišo pri sv. Petru. Napravilo se je tudi par hodnikov na križpotih.

Razne stvari.

Vlomilec v dunajski arzenal aretiran. Včeraj smo poročali, da je bil v Freisingu na Bavarskem aretiran Leopold Goldschmidt, ki je na premeten način po kopniškem vzorcu vlomil v dunajski arzenal. Vzrok njegove aretacije je njegova bivša ljubimka, kateri je obljuboval zakon, a jo potem zapustil. Z Bavarskega ji je na božični večer poslal 4000 K, katere ji je bil dolžan, in ji pisal: »Hvala lepa! Tu imaš svoj denar. Tvoj Leopold.« — Dekle je takoj obvestilo policijo in tako spravilo policijo na pravi sled. Po aretaciji se je Goldschmidt izrazil: »Ni mi bilo za denar, pokazati sem le hotel, da nisem tako neumen, kakor nekateri mislijo.« Goldschmidt se je mudil na svojem begu tudi v Korneuburgu, kjer je obiskal znana mu zakonska Unterleitner, katerim je za praznike velikodušno podaril 1000 K.

Pijan socialno-demokratski vodja na prižnici. Na božični večer so v katedrali v Manchesteru na Angleškem verniki začeli uprav peti pobožno himno, kar se pojavi na prižnici popolnoma pijani socialno-demokratski voditelj Steward Gray ter prične psovati zbrano pobožno ljudstvo. Prihiteli so cerkovniki ter pijanega socialnega demokrata vrgli iz cerkve.

»Ponočni stražni uradnik«. Preslab naslov je imel ponočni čuvaj v Wittenbergu. Ponočni čuvaj — to je preizkušeno. Radi tega je stražkal. Sedaj je sprejel službo pod pogojem, da se ima imenovati »ponočni stražni uradnik«. Sicer zveni ta naslov res jako lepo, še lepše bi bilo v djahtskih krogih običajno imenovanje »nočni svetovalec«; ko bi služil 25

let, bi dobil lahko naslov »nočni tajni svetovalec«.

Stavkatli nameravajo dunajski črevljarski pomočniki.

Pod zemljo 23 dni. V Alfa rovu v Ellyju so trije delavci pokopani že 23 dni. Celi čas so v zvezi po telefonu in po ceveh z zunanjim svetom. Pokopani rudarji so preskrbljeni z vsem, samo kaditi ne smejo, ker se boje, da bi se vneli plini.

Bisere pogotnila. V Crnovicah so prijeli neko žensko, ki je prodajala tri bisere, a so izpoznali, da so bili ukradeni v Berlinu dne 18. decembra. Ženska, pevka Michaelescu, je tajila vsako krivdo. Dali so ji na to odvaljalno sredstvo in prišlo je na svitlo 56 biserov. Nato se je udala. Prijeli so tudi ostale tate.

Ameriški dvoboji. V Budimpešti se je ustrelil na cesti 20letni zobotehnik Pavel Buchwald. Pri samoumorilu so našli pismo, po katerem se je ustrelil vsled ameriškega dvoboja zaradi neke deklice. Črna krogla je zadel Buchwalda.

Nesreča na gorah. Na Snežniku je smrtno ponesrečil gorski vodnik Brskowsky.

Morilec prijet. V Jassyju so zaprli nekega mladega Rusa, ki je izpovedal, da je sin ruskega admirala Bartaškieviča. Rusijo je zapustil zaradi političnega zločina. Ruska vlada pa zahteva, da naj se ji Bartaškievič izroči zaradi navadnega umora. Bartaškievič je konečno priznal, da je skupno s svojim prijateljem Romanovom ubil Romanovega očeta, posestnika v Besarabiji, s kladivom. Nato sta oropala Romanovega očeta. Oba morilca sta bivašča častnika.

Strelna vaje v gimnaziji. Na višji gimnaziji v Budimpešti se vadijo dijaki od leta 1904. dalje razven telovadbe v streljanju, ki je neoblatno. Dozaj so streljali iz večbalnih orožjem, letos pa so uvedli prave vojaške puške.

Svinčnik, eden najvernejših prijateljev kulturnega človeka, obhaja letos 250-letnico svojega obstanka.

Velikanski kanal. V kratkem času bo dovršen v Južni Kanadi kanal, ki je dolg 650 km in je potemtakem največji kanal na svetu. Panamski kanal bo dolg 75 kilometrov. Ta kanal gre od Čurčijanskega zaliva na severu Hudsonovega jezera preko reke Frenč in Nisonovega jezera do Monreala. Radi tega kanala postane kanadska trgovina neodvisna od trgovine Združenih držav. Kanal bo globok šest in pol metrov.

Novo železniško zvezo z Dalmacijo, kakor je označena v nagodbi, donša nedavno izšla prometna karta G. Freitag. Karta je izdelana v merilu 1:1.500.000 v veličini 71:98 centimetrov; a stane dve kroni. Dobiva se pri G. Freitagu, Berndt, Dunaj VII. Schottenfeldgasse 62. Karta je izdelana lepo in obsega vse proge, ki so že v prometu, ali jih sedaj gradijo. Vsaka proga označena je v kilometrih. Zlasti lepo je označeno razmerje poedinih železnic, kakor avstrijskih, ogrskih državnih in privatnih.

Boj z odgonci. Te dni so v Brežicah napadli odgonci voditelja odgona, ki je moral bežati. Le z veliko težavo je orožništvo končno ukrotilo odgonca Jožefa Bizjaka in Franceta Agriča ter neko žensko.

Podjetni mladi goljuf. V ponedeljek pred božičnimi prazniki je naročil 19-letni Ludovik Decker na Dunaju pri izvoščiku Seidlu eleganten voz, v katerem se je vozil od trgovine do trgovine in ukazal, naj se mu prinese naročeno blago na ogled v njegovo stanovanje, kjer je sprejel blago, ne da bi ga bil plačal. Tako je na goljufiv način izvalil mnogo blaga, zvečer se je pa odpravil z brzovlakom v II. razredu ob 9. uri 30 minut v Trst. Mladi goljuf je izvršil svoja junaštva v stanovanju svojih starišev, ki niso bili doma. Podjetnega mladeniča zasleduje policija.

Po nesreči se je ustrelil na lovu pri Rennu grof Geoffry de Metunieres.

Pri požaru v Wardouru na Angleškem so zgoreli trije otroci. Mater so rešili z veliko težavo.

Millonarjev samoumor. Ker je ob zadnji krizi izgubil 2.500.000 dolarjev, je skočil pod vlak newyorški bivši bogataš Steadmann.

Ameriška reklamna raca. Italijanski operni pevec Florencio Constantine je pozval iz ljubosumnosti na pevsko tekmovanje pevca Caruso. Vsak naj bi položil varščine 10.000 dolarjev. Caruso se ni odgovoril. Ker objavljajo to vest ameriški listi, je novica najbrže ameriška časnikarska reklamna raca.

Oženil se je z vdovo svojega sina. Iz Bentonville, Ark., v Ameriki poročajo: Polkovnik Sam W. Peel se je oženil s svojo lastno sinah, oziroma vdovo svojega sina, dasiravno mu je to vsa rodbina branila. Ženin je star 76 let in njegova nevesta 40 let. Njegova sedanja žena in prejšnja sinaha je najlepša ženska v državi Arkansas. Ona je mati peterih otrok in naravno tudi stara mati. Polkovnik Peel je eden najbogatejših ljudi v Arkansasu. Svoječasno je bil tudi član kongresa.

Nepremagan Slovan. V Parizu so se vršile velike borbe med borilci svetovnega glasu. Nepremagan je ostal Ivan Rajčević, ki je Dalmatinec, doma iz otoka Brača. Lahi so tako predrzni da Rajčevića proglašajo za svojega.

Šest dni živa zakopana. »British Medical Journal« poroča o izvanrednem dogodljaju v betulskem okraju v Indiji. Neki Indijanec po imenu Dama je bil obsojen v večno proganstvo, ker je svojo ženo živo zakopal. Zakopano je slučajno odkril pastir, kateremu se je splašila čreda. Odkril je namreč grob, iz katerega je molela človeška noga. Odkopal je grob ter potegnil iz njega — živo ženo. Izkopano ženo so prenesli v bolnišnico, kjer je še živela dvanaest dni.

Podmorska železnica. Čez leto dni se obogate Amerikanci z novo svetovno senzacijo. Sredi morskega potoa med južno stranjo polotoka Florida, ki spaja Meksikanski zaliv z Atlantskim oceanom leži mali otok, glasovit radi svojih prirodnih lepot. Do tu je železnica, s katere se prehaja na parniku, da se pride do tega čarobnega otoka. To je za hitre Amerikance nekoliko počasna pot. In sedaj so sklenili zgraditi do tega otoka podmorsko železnico. Inženirji mislijo morske plitvine nasuti ter trasirati železnico preko otoka kakih 130 km., dočim bi za podmorsko železnico preostalo 45 km.

Konjeniki-vojaki na volih. — V Saint de Moorwayu, v neki pokrajini na vztočni afriški obali se nahaja eskadron čudnih konjenikov. Ta četa je pod povelstvom generalnega guvernerja v Madagaskarju. Ti vojaki opravljajo svoje konjeniške posle, jahajoč na volih, ki so precej suhi, ali znajo zelo hitro teči.

Grob v rudniku. Iz Washingtona se poroča z dne 19. decembra: Tajnik notranjih razmer Garfield je sestavil komisijo, ki je imela nalogo, da sestavi število ponesrečenecv v premogovnih rudnikih tekom zadnjih 17 let. Število mrtvih žrtev znaša 22.840 oseb, katerih polovica se je ponesrečila v zadnjih šestih letih. V letu 1906 se je ponesrečilo 6881 ljudi, med temi je bilo 2061 smrtnih slučajev.

50.000 kron za eno služkinjo. Pomanjkanje služkinj v Ameriki je zlasti spravilo v obup čikaško gospodo. Gospod D. van Ness Parsons je napravil velik poizkus, da dožene, ako je sploh mogoče, dobiti deloma porahljivo služkinjo. Da bi se o tem prepričal, je dal v časopise sledeči sarkastičen inserat: »Išče se deklica za vsa domača opravila. Hrana je izvrstna, vsakovrstno sadje, slaščice in izvrstne konserve so na razpolago. Jamči se za največjo prostost v vseh stvareh. V zabavo je na razpolago: klavir (na željo tudi učitelj), knjižnica z najnovejšo literaturo, sprejemna soba, eventuelno tudi muzikalčne zabave za prijatelje. Obisk plesa je vsako noč dovoljen, samo gospod mora imeti vsak dan zjutraj ob sedmih kavo. Prati ni treba. Letna plača znaša 10.000 dolarjev.« — Tako ameriški časopisi. Vprašanje je samo, ako je vse to res!

Knežje hčerke. Črnogorski knez Nikolaj ima devet otrok, od katerih je ena hčerka italijanska kraljica, druga velika kneginja in tretja je vojvodinja leuchtenberška. On vlada majhno, a naravno krasno državico. Nekdaj je slavil tudi neki gost lepo dežele, a pristavil, da nimo mnogo izvoza. Toda knez Nikolaj je pristavil: »Gospod, vi ste pozabili na moje hčere!«

Brez moških hočejo živeti. Na otoku Long Island bode v kratkem ustanovljena kolonija, katere članice bodo posvetile svoje življenje le umetnosti. Članice se bodo vse brez izjeme odrekle moški ljubezni. Gospodična Elizabeta Curtis, ki bode vodila kolonijo, se je izjavila napram newyorškim poročevalcem sledeče: »Me bodedo zapustile mesto, ker potrebujemo za naše delovanje naravo. Me vse smo že utrujene, ker vedno rišemo le centralni park. S seboj bomo vzele le deklice, ki nameravajo resno se poprijeti tega posla. Ako katera ne bode nič napredovala, jo bomo odslovile. Me hočemo imeti le deklice, ki se hočejo preživeti z umetnostjo. Vsaka deklica, ki je obiskovala več let kako šolo, postane lahko članica. Kot pogoj za vsprejem se določa, da ne sme vsaj tri leta misliti na možitev. Ako se hoče kaka članica omožiti, mora to sporočiti, da potem lahko izstopi iz društva. Moški obiski so dovoljeni le v gotovih urah, da nas pri delu ne motijo.« Kakor pravi gospodična Curtis, bodo skupaj gospodinjile po tri deklice in delale po enakem načrtu.

10letne žrtve. V delavskem predmestju v Parizu je odkrila policija trgovce, ki so se pečali s prodajanjem mladih deklic. Visoke osebe so kupovale od siromašnih delavcev 8—10 let stare deklice, katere so na živinski način posilili. Policija je zaprla več uglednih oseb iz visoke aristokracije. Pri aretaciji si je hotel neki visok aristokrat prerezati žile. V Parizu je vzbudilo to novo odkritje velikansko senzacijo.

Zdravniki na Japonskem. Število praktičnih zdravnikov je znašalo koncem leta 1906 34.611. Od teh je bilo 706 zobozdravnikov. Čez leto dni je to število naraslo na 740. Na Japonskem pride na 1348 prebivalcev po en zdravnik. Število postranskih zdravnikov je zelo majhno. Vseh skupaj jih je okrog 33.

Konje kot telegrafni aparat. Poročnik Alden C. Cowless od 13. polka zvezine konjice naznanja vojnomu oddelku vlade, da je pričel s poskusi, kateri bodo omogočili ustanoviti brzovojno in telefonično zvezo med jezdec. Pri tem bode konj imel glavno vlogo, kajti po njem bo transmittiran potrebni električni tok. S pomočjo nove iznajdbe zamogel bode vsak jezdec ob vsakem času sporočiti glavni postaji brzovojna sporočila, ne da bi se mu bilo potreba pri jahanju ustaviti ali celo razsedlati. Brzovojna poročila bode lahko pošiljal, kamor se mu bode poljubilo. Vse to se doseže z malim komadičem bakra, kateri je v zvezi z brzovojnim ali telefoničnim aparatom, ki je pritrjen na konja. Na ta način pride tok po konjevih nogah v zvezo z zemljo, po kateri gre potem poročilo na postajo. Poskusi so se že vršili na različnih tleh, vendar sta se pa dva jezdecv v poljubni razdalji med najhušo ježo lahko pogovarjala, dasiravno sta bila eden od drugega oddaljena pet milj.

Čuden nagrobni napis. Na nagrobnem kamenu nekega poštarja v Salzwedelu se nahaja sledeči čuden napis: Potnik ne hiti! Ta in pošta, ki bi imela biti najhitrejša, se zakasnita na — pošti. — Tu počivajo kosti g. Matije Schulzena, kr. pruskega poštarja, ki je 25

Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo p. n. konsumentje, da se jim Giessehub erjeve steklenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opaziti vžig na zamašku.

**Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
: : žani ceni. : :**

Razpis.

Za **zgradbo vodovoda »Kranj in okolica«** potrebna, na 620.000 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela ali delne dobave (cevi, armature, betonska dela itd.) zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo **do 1. marca 1908** ob 12. uri opoldne podpisane mu dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlata je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda »Kranj in okolica«.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pu-pilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so v deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah na ogled.

Deželni odbor Kranjski

v Ljubljani, dne 27. decembra 1907.

Emodolski sir

vsake vrste, najfinejši, po švicarskem načinu, kakor tudi **delavski sir, mehke limburške sire** i. dr., fino čajno in kuhano maslo iz zadružnih mlekar, garantirano naravno, ima po dnevnih cenah vedno **naprodaj** 2946 3-2

Mlekarska zveza v Ljubljani.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani
kupuje proti gotovini

hrastove dila

I laško colo debele in od 5 col naprej široke, ter plačuje iste **po 14 vinarjev I laško colo**, postavljene franko Ljubljana državni kolodvor Šiška. 2157

Kupuje tudi hrastove hlode in frize.

Isče se

2938 3-3

poslovodja

neoženjen event. oženjen brez otrok, za trgovino s specarijskim blagom in z dežel-nimt pridelki. Nastop lahko takoj. **Naslov pove uprava lista.**

Radi inventure

se prodaja vse vrste blaga globoko pod nabavno ceno.

Posebno še: 2943 6-3

Kožuhov, jopice za dame in koljerji, kakor tudi kožuhov, sako za gos-pode, kožuhi za mesto in potovanje.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Postavno zavarovano.

Vasko ponarejanje kaznivo

Edine pristen je

Thierryjev balzam

z zeleno oznako »redovnica«.

Cena 18 majhnih ali 6 dvojnastih stek-
lenic ali 1 velika specialna steklenica
s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijeko mazilo

proti vsem se tako starih ranam, vnet-
jem, ranitvam, abscesom in oteklinam
vseh vrst. Cena: 3 lončka K 3.—

se pošlje le proti povzetju ali denar-
naprej. — Obe domači sredstvi su-
pervod znani in slavniti kot najboljši.

Narodilo se naslavlja na:

Lekarnar A. Thierry v Pregrad

pri Rogoški Slatini.

Brodura s tisoči originalnih pisem gra-
tis in franko. V zalogi v skoro vseh
večjih lekarnah in medicinskih
drogerijah. 86 53—

Razpis cerkvene zgradbe.

Razpisuje se

zmanjševalna dražba za zgradbo nove župnijske cerkve v Dolu pri Hrastniku

na dan **8. prosinca 1908**, in sicer ob 9. uri dopoldne v **župnišču v Dolu.**

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na ogled v župnijski pisarni v Dolu od dne 23. decembra 1907 nadalje.

Oddala se bodo le posamezna dela, ako bodo okoliščine le količjak ugodne, in sicer so proračunjena:

1. Dninarska in zidarska dela na	70847.51 K
2. Tesarska dela na	6524.74 "
3. Krovna dela na	1000.— "
4. Kamnoseška dela na	5864.— "
5. Kleparska dela na	2145.64 "
6. Podobarska dela na	2460.— "
7. Strelovski na	450.— "
8. Mizarska, ključavničarska, steklarska in barvarska dela na	8363.— "
9. Tlakarska dela na	3836.— "

Skupaj . . . 101490.89 K

Cerkveno-stavbeni odbor v Dolu,

dne 23. decembra 1907.

Anton Veternik

župnik in načelnik stavbenega odbora.

2944 3-2

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti,
da sem si nabavil **najnovejši** 1643 24-5

voz za prevažanje pohoštva

ter se pri-poročam za selitve in razne druge vožnje po najnižjih cenah.

Konečno priporočam svojo zalogo **premoga in drv** ter beležim velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

ZA BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA

najprimernejše knjige leposlovne, umetniške in druge vsebine ima v zalogi „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Zaloga je tako izbrana in mnogovrstna, da bo ustrezno vsem potrebam; tudi za mladino je preskrbljeno v vsakem oziru.

Poleg knjig imamo veliko izbiro

umetniških slik z okvirjem in brez okvirja;

slike so deloma razstavljene v velikem prodajniškem in pisarniškem lokalu poleg stolne cerkve.

Ogleda si jih lahko vsakdo brez vsake obveznosti;

na zahtevo se razkažejo tudi slike, hranjene v skladišču.

Istodobno priporočamo novosti domače zaloge:

Malo življenje. Povest. Spisal dr. Franc Detela. (Ljudska knjižnica IV. zvezek.) K 1.—, vez. K 1.90. — Reči smemo, da ni kmalu kaka slovenska povest vzbudila toliko zanimanja kakor ravno ta; izobraženec jo bo čital z istim zanimanjem kakor priprosto ljudstvo. — Opozarjamo samo na ocene slovenskega časopisja.

Knjigovodstvo. I. del. Spisal Ivan Podlesnik. Cena lično vezani knjigi K 3.20. Knjiga obsega vse potrebne vzorce in tabele, ter odgovarja popolnoma današnjim zahtevam. I. del je tudi sam zase celota in se deli v štiri pododdelke: „Knjigovodstvo za društva“, knjigovodstvo za „Čebelice“, „knjigovodstvo za mladeniče“ in „knjigovodstvo za gospodarje“. Za društva, trgovce, obrtnike, sploh za vse tiste, ki imajo samostojno gospodarstvo, dalje za one, ki se hočejo hitro in temeljito priučiti knjigovodstva, je knjiga neobhodno potrebna.

Kobzar. „Leposlovne knjižnice“. V. zvezek. Izbrane pesmi Tarasa Sevcenka z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. Prevel Jos. Abram. Cena vezane knjige K 3.60. Taras Sevcenko je največji maloruski pesnik. Ker je živel s svojim narodom, je tako spoznaval in spoznal njegovo dušo popolnoma. Zato pa veje skozi vse Sevcenkove pesmi pristni narodov duh, katerega je znal pisatelj spojit mojsrski z umetnim pesnjenjem. Ta knjiga — nekaka antologija Tarasa Sevcenka — je ena najboljših slov. knjig kar jih je izšlo v zadnjem času v tem okviru in je želeli, da si jo omislijo najširši krogi slov. občinstva, kajti po njej bodo se približali našemu bratskemu maloruskemu, do sedaj večini še zelo maloznanemu narodu.

Društvenim in drugim zborom

za uporabo pri zabavnih večerih in drugih prilikah priporočamo dva nova venčka narodnih pesmi; kot prvega navajamo:

Mešani in moški zbori I zvezek. Uglasbil Jakob Aljaž. Cena 60 v. Gotovo bo ta zbirka našega najbolj priljubljenega ljudskega skladatelja vsem krogom in za vse prilike dobrodošla. Obsegala bo v celoti 9 moških in 9 mešanih zborov; škoda le, da moremo to leto izdati vsled preoblegla dela v tiskarni samo šest zborov in sicer tri mešane in tri moške. Drugi zvezek te zbirke bomo izdali kakor hitro nam bo mogoče.

Zbori so deloma na novo uglasbeni, deloma so pa drugi natis že več let razprodanih „14 zborov“, ki so našli vsestransko pripoznanje.

Venček narodnih pesmi za mešan zbor. Uglasbil Alojzij Mihelčič. II. zvezek. Cena 50 v. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. — Tudi to zbirko bodo naši zbori s prav dobrim uspehom porabili. Skladatelj pozna pravi ljudski posluh in ima v tem pogledu veliko zaslugo; upamo, da nam poda v svoji marljivosti še marsikaj porabnega. — Dobi se tudi še „Prvi venček“ te zbirke za isto ceno 50 v.

Spillmanove povesti. XIII. zvezek. „Boj in zmaga“. Kdor ima kake prejšnje zvezke te priljubljene pripovedne zbirke, bo rad sprejel tudi to novo povest. Poleg Krištof Šmidovih spisov je to najboljša mladinska pripovedna zbirka v slovenskem jeziku. Cena XIII. zvezku je 60 v, vez. 80 v.

Cerkvenim zborom priporočamo:

»Litanijs presvetega srca Jezusovega«. Za ljudsko petje zložil Anton Foester. Op. 73. Tretji po cerkvenem molitveniku popravljeni natis. 40 v in pa: Lavretanske litanijs Ma-tere Božje. Za ljudsko petje zložil Anton Foester. Op. 17. Tretji po cerkvenem molitveniku popravljeni natis 40 v. Oba zvezka sta porabna za mešane, kakor tudi samo za ženske in samo za moške zборе. Rodila jih je živa potreba, ker nimamo Slovenci še nobenih litanij zloženih po novem cerkvenem besedilu. Poje jih lahko vsak tudi manj izvežban zbor; da so pa kljub svoji lahkotni in priprostosti pravi umotvor, nam jamči ime velezaslužnega gospoda skladatelja.

Znani slovenski skladatelj č. g. Kimovec piše: Ni mi treba zgubljeni besedi o vrednosti teh — sicer preprostih, pa umetniško zamišljenih skladb. — Le na lepo gradacijo v harmoniji in napevu pa tudi v besedilu naj opozorim.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Razmerje med Srbi in Bolgari.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 22 decembra.

Slabo razmerje med Bolgari in Srbi v Makedoniji, kjer se vrši med obema bratskima narodoma ljut boj, ki se javlja v zavrtnih političnih umorih, ki jih vzpizarjajo zlasti razni bolgarski emisariji, je dala srbski mladini iz Stare Srbije in Makedonije na belgradskem vseučilišču povod, da se je danes sezvala velika skupščina, na kateri se je protestiralo proti nebratskemu postopanju Bolgarov nasproti makedonskim Srbom.

Na shodu, ki se je vršil v Kolarčevi dvorani in ki je bil mnogobrojno obiskan, je govorilo tudi mnogo mož, ki so toplo zagovarjali jugoslovansko solidarnost, pa zdaj odkrito izjavljajo, da se z Bolgari ne da solidarno postopati. Le eden je še povdarjal, da še ni izgubljena poslednja nada, da se omogoči zajedniško delovanje Srbov z Bolgari. Delegati nacionalistične in napredne mladine pa so izjavili, da treba Bolgarom v Makedoniji vrati zob za zob, tudi ako bi vsled tega prišlo med Srbijo in Bolgarijo do vojske. Mnogo tega gre seveda na račun mladeniškega ogorčenja, toda vodilna misel je resnična, kajti antipatija med Srbi in Bolgari se je ravno vsled zadnjih dogodkov zelo povečala.

V protestu, ki se je nato sklenil, apelira mladina srbsko vladu, evropske velesile in vso civilizirano javnost, da s primerno akcijo napravi konec nasilstvom bolgarskih šovinističnih agitatorjev in arnastvskih hord v Makedoniji.

Kdor pozna makedonske razmere, se temu protestu ne bo čudil. Srbska vlada je dozdal, kolikor je le mogla, delala na to, da zaduši srbsko protiakcijo v Makedoniji, ker se je hotela izogniti mednarodno političnim zapletitajem, ki bi se utegnili pojaviti, ako makedonski Srbi nastopijo proti bolgarski nasilni propagandi tudi s silo. Vlada je srbske makedonske vojvode, kakor hitro je kdo izmed njih prišel v Srbijo, internirala. V Srbiji so zdaj internirani sledeči srbski makedonski voditelji: Gligor Sokolović, Gjorgje Skopljanec, Jovan Dovezenski, Kosta Pečanac, Krsta Preševski, Gjorgje Sokolović, Mirko Krstević in drugi. Od znamenitejših srbskih vojvod sta ostala v Makedoniji edino Vasilije Trbić in Ivan Babunski.

To priliko so Bolgari izrabili. Njihove čete so začele mrzlično »delati« in srbske glave so jele padati kakor dež v poletju. Začeli so paliti sela in so prisilili marsikatero vas, da se je odrekla Srbom in prestopila k Bolgarom. Zadnje njihovo delo je to, da so zažgali srbsko gimnazijo v Skoplju. Bogve kaj s tem niso dosegli, kajti gimnazijski razredi so zdaj namešteni po drugih hišah, sebi so pa s tem moralno delo škodovali. Inozemski konzuli v Skoplju so uvedli preiskavo, dognali, da so gimnazijo zažgali Bolgari in v tem smislu poročali svojim poslanikom v Carigrad, ti pa svojim vladam.

Ta dogodek utegne roditi zle posledice. Srbske čete, udarjene po levem licu, gotovo Bolgarom ne bodo ponudile desnega, temveč postopale po geslu: Oku za oko, zob za zob. Pri tem bodo Bolgari ostali na slabšem, ker so njihove čete desorganizirane in se same med seboj koljejo. Makedonsko gibanje zadobiva drugo lice: Klali se bodo bratje med seboj, hujše, kot so se že dozdal. Da s tem škodujejo v prvi vrsti dobri stvari, v zaslepljenosti ne vidijo. Kako naj vevlasti napravijo red, ako se prelija kri od strani tistih, ki hočejo Makedonijo osvoboditi turškega jarma?

Gospodarstvo.

Za povzdigo gospodarstva.

Shod »Kmetijske zveze« za dekanijo Trebnje je bil v nedeljo, dne 22. t. m., v St. Lovrencu. Župnik Oblak je predaval pri shodu, ki je bil prav dobro obiskan, o gospodarstvu in mlekarstvu na Gorenje Avstrijskem in povzdigi poljedelstva doma. Gori so dosegli lepe uspehe pri živinoreji po simendolski pasmi. Pri nas ne bo kazalo za enkrat vpeljati tuje pasme, ki zahteva jako natančno postrežbo in zgubi v tujem kraju navadno svoje dobre lastnosti. Tukajšnji gospodarji imajo mnogo prav izvrstnih krav, ki dajejo na dan pri slabi krmi od 15 litrov mleka. Od teh krav bo kazalo dobiti plemensko živino. Da bo pa šlo delo hitreje naprej, smo prosili gospoda poslanca Hočevarja, da poizve na Dunaju, v katerem obsegu bi bilo ministrstvo pripravljeno pospeševati razvoj naše živinoreje. Prvotno smo mislili osnovati živinorejske krožke, ki so se na Gorenje Avstrijskem prav dobro obnesli. Gospod poslanec nam je sporočil, da bi kazalo ustanoviti živinorejsko združenje, ki bi prevzela skrb za povzdigo živinoreje v cellem okraju. Kmetijska družba bi se za tako važen poizkus, izboljšati gospodarstvo na Dolenjskem, gotovo zavzela.

Predavatelj razloži zborovalcem, da take zadruge res potrebujemo. Ker pa glavni pridelek našega kmeta obstoji še vedno v žitu in bo pri dolenjskih razmerah tudi ostal, nam ne kaže ostati le pri živinorejski zadruzi. Dekloriramo moramo razširiti, da si osnujejo udje

med seboj potrebne kmetijske stroje in dobivajo skupno kmetijske potreščine, kar pa pridelajo, bi tudi združnino potom prodali. Nevarnosti ni čisto nobene, ker ne bi imeli kako velike zaloge in bi prodajali le svoje izdelke po najboljših cenah odjemalcem. En sam ne more ničesar. Kar so dosegli akcijske družbe z velikim kapitalom pri snovanju tovarn, rudo- in premogokopov, to moramo mi doseči s skupnimi močmi združnino potom. Mož pristopi k možu, vinar se pridene k vinarju, da ustvarimo veliko moč za kmeta. Že naša mlekarica kaže, kaj premore skupno delo. Koliko smo imeli vlni nasprotovanja, laži in obrekovanja, ko smo jo ustanovili? Kje so zdaj nasprotniki? Se lažejo in hujskajo, da so pomije mleka škodljive in se bo po njih voda zastupila, ker kaj drugega ne morejo mlekarji očitati. Nobeden več si ne upa trditi, da mlekarica ni bila potrebna, ki je v tem kratkem času dobila do 14.000 K za maslo in mleko. Njeno delovanje ni omejeno le na St. Lovrenc. En voz prihaja vsaki dan iz Ponikev skozi celo trebanjsko farno, 15 klm. daleč, drugi iz Kamenpotoka, tretji iz Račjega sela, četrti iz Čateža, peti iz Knežje vasi v dobriški fari. Dobrišče bomo poskusili počasi pridružiti naši mlekarici. Samotež se pa vozi mleko iz Stehanje vasi. Dosegli smo lepe uspehe. Vlni smo imeli v tem času 150 litrov mleka na dan, zdaj ga je kljub najslabšemu času do 700 litrov. Pri tem še nismo na koncu naše organizacije. Razpeli bomo mreže še dalje, o čemur vam pa takrat več poročam, ko se zgodi. Če smo pri mlekarici dosegli tako lepe uspehe, jih bomo tudi pri našem kmetijskem društvu.

Pri razpravi, ki se je po teh besedah vnela, se je pokazalo, da so zborovalci v veliki večini zadovoljni s to mislijo. Sklenilo se je, da naj predavatelj preskrbi pravila, kmetije bodo pa doma poprašali še druge, če bi bili zraven.

Predavatelj še nadalje poroča o izboljšanju gospodarstva z dobrim gnojenjem, pri čemur bi bilo najprej treba boljše porabiti gnojnice; o izboljšanju hlevov in skupni prodaji poljskih pridelkov. Omeni tudi, da začne mlekarica kmalu po novem letu sprejemati jajca od udov, o čemur se vname prav živahen razgovor. Vpeljali bi sprejemanje in prodajo, kakor jo imajo v Šardingju. Zborovalci so bili vsi mnenja, da bi bila ta kupčija prav dobra za vse posestnike in naj se precej začne, če tudi se bodo branjeve jezele.

Znanost in umetnost.

* **Društveni koledarček** za leto 1908. IV. letnik. Izdala in založila »Slov. kršč. socialna zveza«. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Cena 1 K. Preteklo leto je bilo za naše izobraževalno organizatorično delo velikega pomena. V vrste socialnih delavcev je nastopila mlada, samozvestna, ponosna četa mladeničev-telovadcev. Že njih prvi nastop, njihovi jasno in odločno začrtani cilji, odkrita močnatost v vsakem trenutku, nam je imponirala in nas vzradostila. Četi se je pridruževala četa, iz katerih je narasla že v prvem letu armada do 400 krepko organizovanih mladeničev, katerim je posvečen četrti letnik »Društvenega koledarčka«, ki leži v lični obliki pred nami. Njegova vsebina ni važna samo za mladeniče, katerih v prvi vrsti je ta letnik, temveč zanimati in vzradostiti mora vsakogar, ki stoji z nami v vrsti delavcev na izobraževalnem polju našega naroda. V lepem redu so navedena najprvo vsa društva, ki so v krajski, štajerski, goriški, koroški in tržaški zvezi. Lepo, veliko število jih je. Ta imenik je zemljevid izobraževalnega dela med slovenskim narodom. Je pa tudi zgodovina trudapolnega, lepega dela. Zatem čitamo pod odstavkom »Mladeniška organizacija« naprvo poljudno, jasno pisan načrt o telovadnih odsekih, kakšen namen imajo, kako se vodijo in kaj so že ti odseki v prvem letu svojega obstanka priredili. Reči moramo, da veliko. Delali so, in zato že tako lepi, vzpodbujajoči uspehi. Ta odstavek priporočamo posebno vsem voditeljem naših društev, da ga skrbno prečitajo. Pod odstavkom »Zvezino zborovanje na Jesenicah« pa najdemo natančen popis te lepe manifestacije na Jesenicah. V njem pa je tudi načrt dela za prihodnost. Koledarček so pridelane še tabele a gospodarski zapisnik. »Društveni koledarček« je skupno delo vseh slov. izobraževalnih zvez. Priprani smo, da bodo vsi člani izobraževalnih in strokovnih naših društev segali pridno po njem. Zlasti vsak naš mladenič-telovadeč ali netelovadeč naj bi si ga omisli. Pa kmalu, dokler jih je še kaj v zalogi. »Koledarček« prinaša tudi sliko podpredsednika zveze telovadnih odsekov in načelnika iste. Med vsebino pa slika javne telovadbe na Jesenicah, ki je bila prirejena povodom zvezinega zborovanja tamkaj.

* **Gasilski koledar za prestopno leto 1908.** Sestavljen Franc Ks. Trošt, zvezni tajnik. Cena 50 vinarjev. Čisti dohodek je namenjen »Cesarja Franc Jožefa I. jubilejni ustanovi« za v službi ponesrečene gasilce, oziroma njihove vdove in sirote. Založil odbor zveze prostovoljnih gasilnih društev. Koledarček ima sliko očeta krajskega gasilstva Fran Doberleta. Nadalje obsega koledarček imenik gasilnih društev na Kranjskem, določila o častni sve-

tinji za 25-letno službovanje, dolžnosti zveznih gasilnih društev in razne drobtine. Najbolje je, ako se naroči več koledarčkov skupaj.

* **Vorträge für christliche Müttervereine**, von Friedrich Kösterus. Regensburg 1907. Za krščansko mater je ta knjiga velike praktične vrednosti, predvsem pa za predavateljice, dušne pastirje in pedagoge v izobraževalnih društvih in roditelskih večerih. Knjiga stane 4 K 80 v.

* **Artarias Eisenbahnkarte von Oesterreich Ungarn 1908.** Izšla je strokovnjaška karta o vseh avstrijsko ogrskih železniških progah. Posebne važnosti je zaradi tega, ker je v njej zaznamovana projektovana belokranjska železnica in železniška zveza z Dalmacijo. Zaznamovane so železniške proge v severnih balkanskih državah doli do Soluna in Carigrada. Vrisani so pa tudi vsi železniški projekti v Avstriji in inozemstvu. Po oficelnem materialu skrbno in lepo izdelano karto zelo priporočamo.

* **Rundschreiben unseres Heiligsten Vaters Pius X.** — über die Lehren der Modernisten. (8. September 1907. »Pascendi dominici gregis«) Freiburg, Herder. Ni dvoma — tudi nasprotniki to priznavajo — da je zadnja okrožnica Pija X. eden izmed najvažnejših kulturnih dokumentov v našem stoletju. Takozvani katoliški modernizem, proti kateremu je enciklika naperjena, korenini globoko v modernih naukih o razvojnosti, nespoznavnosti in absolutni veljavi izkustva. Kant, Darwin, Herbert Spencer, Mach itd.) Okrožnica papeževa se predvsem odlikuje vsled temeljitosti, s katero na podlagi zdravega modroslovja zavrača osnovne modernistiške nauke. (Čustvenost verstva, nespoznavnost nadtvornih počel (Bog, milost, posmrtnost itd.) Vrh tega je okrožnica pisana v krasni klasični latinščini. (Masaryk je klasičeto sloga okrožnice z občudovanjem omenil v zadnji kulturni debati v avstrijskem parlamentu). Ker nasprotniki vsebino okrožnice po svojih listih izkrivljajo, je za katoliškega duhovnika in laika, ki bo imel zlasti po izobraževalnih društvih in pri predavanjih ali pa v pogovorih večkrat priliko z nasprotniki govoriti o najnovejši papeževi encikliki, prepotrebno, da si nabavi avtentično besedilo okrožnice. Podaja nam ga omenjena knjiga, ki je izšla v Freiburgu v Herderjevi zalogi. Na eni strani je latinsko, na drugi nemško, avtorizovano besedilo. Knjiga bo v kras vsaki knjižnici, kjer bo našla mesta poleg epohalnih socialnih in znanstvenih okrožnic nepozabnega Leona XIII.

* **Der neue Syllabus (Lateinisch-deutsch)** dr. Anton Michelitsch. (Graz in Wien. Sty-

* **Der Syllabus Papst Pius IX. vom 8. Dezember 1864.** Dr. A. Michelitsch, Professor an der Universität Graz. München 1907. Syllabus papeža Pija IX. od leta 1864. je postal zadnji čas zopet prav aktualen. Dr. L. K. Gietz, vseučiliški profesor v Bonnu in grof Hoensbruch sta, prvi leta 1905, drugi 1904, izdala knjigi, kjer izkušata dokazati iz silaba Pija IX., da je katoliška vera neznanstvena in protikulturna. Pri zadnji kulturni debati ob priliki dr. Masarykovega predloga v avstrijskem parlamentu so svobodomiselci citirali tudi silabus iz leta 1864. in pogrevali stara očitavanja proti katoliški cerkvi. Zato je za katoličana važno, da pozna določbe silaba, da ve ovreči nasprotnike, ki kujejo kapital iz stvari, katerih sami dobro ne poznajo, a jih temlaže izkrivljajo, ker se katoličani sami večkrat zadostno ne zanimajo za vprašanja, ki se v prvi vrsti njih tičejo. Dr. A. Michelitsch je zdaj izdal prevod silaba iz leta 1864, obenem pa vsakemu obsojenemu stavku dodal kratek, a jednat komentar, na katerega se spričo učenosti graškega vseučilišnega profesorja lahko zanesemo. V silabu od leta 1864. se obsojajo panteizem, naturalizem, racionalizem, verska brezbržnost, skrajni komunizem, liberalizem, ki hoče cerkev podvreči državi, napačni pojmi o vsemoči države, o nrvnosti, o krščanskem zakonu in posvetni vladi papeževi. Tudi nasprotnikom ne bo škodovalo informirati se v tej knjigi o tem, kar je Pij IX. obsodil, da ne bodo sprejemali za avtentične bajke po protiverskem časopisu.

* **Der neue Syllabus Pius X.** (Dargestellt und kommentiert von Dr. Franz Heiner. Universitätsprofessor. Mainz 1907.) Obširna, 291 strani obsegajoča knjiga! V prvi vrsti bo zanimala bogoslovce. Pisatelj je zelo obširno komentiral stavke novega silaba Pija X. Ti komentariji so pisani strokovnjaško z velikim znanstvenim aparatom. V njih je obsežena skoro vsa apologetika, cerkvena zgodovina, biblika, eksegeza itd. Posebno velike vrednosti so izjavjanja glede na božanstvo in poslanstvo Kristova ter cerkve. Teolog-strokovnjak bo težko pogrešal to knjigo, pa tudi laiku-znanstveniku nujna ogromni apologetičski material.

Vse tu ocenjene knjige se dobe v »Katoliški bukvarni«. Prva (Rundschreiben Pius X.) stane 1 20 M, druga (Der neue Syllabus, dr. Michelitsch) 30 v, tretja (Der Syllabus Papst Pius IX.) 50 v, četrti (Der neue Syllabus Pius X., dr. Heiner) 5 M, Artarias železniška karta avstro-ogrška pa 2 K 20 v.

POZOR!

Krasne
BLUZE

največja izbira v avli in v drugem modernem
: : : : blagu tudi po meri. : : : :

Vsakovrstna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižjih cenah.
M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg šte. 28.

POZOR!

2727 10-7
Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odtrpplj (luskin) na glavi, to je **Kapilor št. 1**. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončica 3 K 60 v. 2 lončica 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je: **P. Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 65 (Slavonija)**. Denar se pošlje naprej ali s poštanim povzetjem.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke

Popravila

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Ugoden nakup ostankov 40 metrov

cefira, barhenta flanele, volnenih in drugih, perilnega blaga, lepih vzorcev v dolžini od 1 do 8 metrov pošilja po povzetju franko za 8 glđ. 50 kr. slovita uvozna trvdka 2731 10-4

V. J. Havliček
v Podčbradih, Češko.

Učenca

išče večja trgovina na Dolenjskem. — Ponudbe pod »Dolenjsko 100« na upravništvo »Slovenca«. 2822 10-6

Sprejem takoj bolj priletno

Kuharico

katera je zmožna samostojnega gospodinjstva. 2953 3-2

J. Krašovic, trgovec, Jesenice, Gorenjsko.

Oglarji,

ki znajo kôpe delati, dobe takoj trajno službo. 2936 3-3

Vprašanja naj se naslove na gozdno oskrbnništvo barona Lanna, Grünau, Almtal, Gorenje Avstrijsko.

Podružnica v Spljetu. :

Delniška glavnica:

K 2.000.000. :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča promese na kreditne srečke . . . a K 18 —, žreb. 2. jan., glavni dobitok K 300.000

» » srečke reg. Donave a K 10 —, 2. jan., » K 140.000

» » zem kred t. srečke a K 5 50 7. jan., » K 100.000

Vse tri prom. se skupaj samo 32 kron.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 0/0, vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5 0/0.

Podružnica v Celovcu. :

Rezervni fond: :

K 200.000. :

Herbabny-jev podfosfornokisli apneno-železni sirup.

Ta je že 38 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izborna sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje sluz, pomirja kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“**, DUNAJ, VII. 1, Kaiserstr. 73-75.

V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Brežah, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu in Volšperku.

Zaloga skoro vseh lekarnah.

Herbabny-jev okrepljeni Sarsaparilla - sirup.

Je že 33 let uveden in najboljše preizkušen. — Izvorno odvajalno sredstvo. — Odstranjuje zaprtje in njega zle posledice. — Pospešuje odvajanje in čisti kri.
Cena steklenici K 1 70, po pošti 40 vin. več za zavitek.

2649 a

Ravnokar je izšel

priljubljeni in koristni

KOLENDAR

za 2799 10-8

kmetovalca

1908

Uredil dež nadzornik J. Legvart III. zelo popolnejši letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje; zlata pravila o živinoreji, krmiljenje goveje živine in prašičev.

Razno perotinarstvo, mlekarstvo, preiskovanje mleka, boleznimi mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka.

Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmetiški zakoni Hmeljarstvo. Merjenje lesa, prerač. v kile, orale in hektarje. Kalendar, sejmi in še mnogo drugega.

Vezan je letos v posebno močno platno.

Cena s pošto K 1-80

Naroča se pri

Ivanu Bonaču v Ljubljani.

Vsled prihranitve dragere povzeta se naj znesek naprej doloži.

Noben vreden gospodar naj ne bo brez tega potrebnega koledarja.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.
Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priloga se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spadajočih predmetov: fišne emreže na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvorn območje emreže, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike, strele-vode, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjčni nastori in solnčne plošče po najnovejšem sistemu s samodejavnimi operami bres vijakov.

1809 52-59

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbeno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

1731 52-11

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricavala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. edjemalcem v ogled.

KAŠLJUJOČIM otrokom in odraslim osebam

pripišujejo zdravniki zelo uspešno

THYMOMEL SCILLAE

kot sredstvo, ki odrgava sluz, jo odvaža, ki blaži in potolazuje krčeviti kašelj in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco proti pošiljavi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljavi 7 K. 10 steklenic pri pošiljavi 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja

2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1

Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.

Pozor na ime sredstva,

izdelovalca in na var-

stveno znamko.

Zahtevajte brezplačno dopisil'atev mojega ilustr.

Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame

nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2 nav. velikosti.

611 36

St. 365

srebrna dam-

skarmont gl 3-50

St. 322

srebrna meška

remont. 3-50

St. 337

srebrna s sidro

15 kamnov 5-

dvojni plašč 6-50

St. 341

srebrna s sidro

dvojni plašč 15 kam-

nov, posebno

močna 7-9-50

Anten Kilmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Izvor v vse dežele. Maribor L5., stajersko.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici com.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznane kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v. K 1-40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah s našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 5 nova.

Dnevno razpošiljanje. 2265 (40-1)

2729 10-3

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno, vspeh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajstoriga) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja

v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Pozor! Pozor!

Ivan Savnik

„pri Besenčanu“ v Kranju

na Glavnem trgu.

Priporoča svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnenega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgornjih jop (Überjack) ter nepremočljivih pelerin za ženske in moške.

Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženske, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštino prosto.

2506 8-8

Za gg. šivilje in krojače posebni popust.

Na drobno in debelo!

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rudeče in belo vino od 56 L. naprej.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Porokito o let. — Izvor v vse dežele. — Popravila in vrljanje se izvrše najučnoje in računsko natančno.

Prva kranjska tovarna za glasovirje
Hilserjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradišča
Rudolfa A. Warbinek

Odlikovana

priporoča svoje izborne za vsa podnebnja solidno zgrajene pianine, glasovirje in harmonije tudi samojgrajne protigotovljeni plačila na obroke ali v njej.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure

po 4 ³/₄ 0

to je. daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. ————— Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1 Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraben 35, Male siron, Most ulica 17, Baden, Brno, Goška Lipa, Čelka Kamnien, Moravski Kumborg, Wölling, Kori Jidin, Pisen, Vrtava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wellsele 16, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vagai Rennweg), III. L6-wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariborstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 60, XVII. Währingerstrasse 92, XIX. Döblinger Hauptstr. 18, XIX. Hauptstrasse 12.

Menjalnična delniška družba 45 150 160

„MERCUR“

Dunaj, L. Wellsele 10.

Ako kapital K 20.000.000. Reser saklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

državnih zastavnic in obliščil srečk in kuponov

OSREDNJA BANKA
 Vloga na knjižico in račun 4 % in 4 1/2 %.
 Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
 Uprava in štalna zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ,
 I., Wipplingerstr. 22.
 (Ustredni banka českých spořitelén)

Del. kap. 7.000.000.—
 Telegram: „Sporobanka“.
 Depozitiranje kavci in
 vadij raznih vrst.
 Bankovne informacije
 in svete brezplačno.

Pariška svetovna razstava 1900: „GRAND PRIX“.
 Najvišja odlika! 2567 6—b
 Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno, če
 na pod-
 platu

Šent Peterburške
GALOSHE
 čevlji za sneg „Storm Slippers“.

Vsak dan jih izdela
 tovarna
 40.000 parov!

Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**
 Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Ivan Demšar
 podkovski kovač in izdelovatelj vozov v Ljubljani
 :: Marije Terezije cesta št. 6 ::
 priporoča svojo veliko zalogo
 kritih in nekritih
VOZOV lično in trpežno
 izdelanih, po jako nizki ceni.
 Sprejme se v pouk tudi več učencev.

Prodaja hiše v Ljubljani.

V ponedeljek, dne 30. decembra, se vrši ob 10. uri dopoldne pri o. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, soba šte. 6, prodaja v konkurno maso Božidarja Fröhliha spadajočega posestva vložna šte. 353 katastralne občine Šentpetersko predmestje I. del, obstoječega iz hiše šte. 27 v Slomškovih ulicah v Ljubljani, z ledenico, hlevom za konje, kegljiščem in gospodarskim poslopjem ter vrtom, kakor tudi 2 njivama v meri 579 m² v Slomškovih ulicah v Ljubljani, ki sta primerni za stavbišče. Cenilna vrednost obeh parcel (njiv) znaša **K 3774.—**. Hišno posetje z vrtom meri 1128 m² in je cenjeno na **K 46.230.—**. Pojasnila daje oskrbnik konkurzne mase odvetnik **dr. Edwin Ambrositsch** v Ljubljani.

Ljubljana, dne 16. decembra 1907.

2831 3—2

**Lepa božična in
 novoletna darila**
Velika bogata zaloga!

Vsled velike konkurence prodajam po najnižjih cenah, tako, da morem vsakega zadovoljiti. Vljudno vabim na ogled, se priporočam za obilen obisk, ter beležim z velespoštovanjem 2715 9

FR. CUDEN, urar in trgovec Ljubljana
 nasproti frančišk. samostana.
 Cenike s koledarjem zastoj in pošt. proste.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
 Ljubljane čez Antwerpen v New York
 je proga
 rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
 v Ljubljani,

Koledvorske ulice odslej šte. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 16—45

Naznanilo.

Poleg že ostoječih naprav, ki naj podkrepijo varčnost, smo vpeljali sedaj še

domače hranilnice,

napravo, ki je v Severni Ameriki udomačena že leta in leta, in ki so jo nedavno tudi v Avstriji sprejele posamezne hranilnice.

Domača hranilnica omogočuje hranilcu, da vsak čas shrani majhne zneske, in nahranjeni denar, kobrži iznaša eno krono, obreston. naloži.

Ta namen se doseže s tem, da izročimo vsakemu,

Ključek od hranilnika hranimo mi.

Vložna knjižica, h kateri se izda hranilnik, se mora vselej glasiti na ime vložnika. Ena in ista oseba prejme le eno vložno knjižico.

Hranilnik se odpre in denar v njem se prešteje vpricho stranke. Ako znaša prešteti denar vsaj eno krono, se vpiše znesek v dotično vložno knjižico.

Stranki izplačati v gotovini ves denar ali le del zneska, ki se je nahajal v hranilniku, ko se je odprl, je nedopustno; tudi se ne izvrši izplačilo na vložno knjižico takega dne, katerega se je opravila kaka vloga, vse druge dni se pa lahko vzdignejo vloge do pridržanega zneska štirih kron.

Ta znesek se izplača, kadar se hranilnik vrne še poraben. Podrobna določila o izdaji domačih hranilnic so pridejana vsaki vložni knjižici tega hranilnega oddelka. Ustna pojasnila dajemo ob navadnih uradnih urah.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1907.

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

kdor zahteva zaprt hranilnik ter dotično vložno knjižico, ako vloži pri nas štiri krone. Ta znesek, ki je v varščino za vrnitev nepoškodov. hranilnika, ki ostane naša last, se obrestuje kakor vsaka druga vloga.

Ustanovljeno 1. 1842.

Slikarja napisov
 Stavb. in pohištvena pleskarja.
 Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.
 Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir
 Miklošičeva cesta št. 6

Telefon 154. Delavnica:
 Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno 1. 1842.

Zaloga čopčev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbofineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vna v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznane ročno in fino po najnižjih cenah.

765 53—30

Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško
 priporoča svoje **izborna pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko).
 Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).
 Pošiljatelj na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.)

Steckenpferd- lilijskomlečno milo

Bergmann & Co. Draždani in Tešin n. L.
 je in ostane glasom vsak dan došlih pri-
 znanic naj uspešnejše vseh medicinal-
 nih mil proti mazuljem kakor tudi v dosego
 in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate
 polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh
 lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah
 mila in brivnicah. 434 50—39

ANTON PRESKER

744 52—19
 krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 1
 Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1905

Odlikovan z zlato kolajno in križcem
 Londonu 1905.

je priporoča preč. duhovščini duhovniške obleke
 v izdelovanju vsakovrstne
 iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah
 Opozarja na veliko izgotovljene obleke
 svojo zalogo posebnost na navedke v največji izbiri po najnižji
 cenah.
 Obsevitelj uniform avstrijskega armijskega častniškega opremljenosti

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. ob-
 činstvu v izvršitev vseh v ple-
 skarsko obrt spadajočih
 del, kakor tudi slikarskih,
 napisnih in dekoracijskih del.

Posebno se še priporoča za
 cenjena naročila za stavbeno
 in pohištveno pleskar-
 stvo. 2467 52—6

Najcenejše dežnike in solinčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najbolji
 kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
 preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.
 Prešernove ulice št. 4. 145 52—20

Popravila točno in ceno.

Leta 1777
 Ustanovitev toroke
Ant. Bischof
 Trst

 Vina
 Žganja
 Likerji
 Brezalkoholne pijače
 Čaji
 Cenik zastoj

I. južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba Celje

Nove ulice št. 11.

1044 26—1

Lastniki: Robert Diehl, Ant. Kolenc, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski
 atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnjic, podbojev, fasad, nastavkov
 itd. iz različnih kamnov in cementa.

Špecijska delavnica in podobarski atelije za umetna oer-
 kvena dela kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih in kropilnih
 kamnov itd.

Tlakovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje

pohištvenih plošč iz
 različnih ter najbolj
 izločenih marmornih
 vrst v vseh oblikah

Mnogobrojna za-

loga grobnih

Spomenikov

iz različnih
 marmornih vrst
 granitov in sljenitov
 po raznovrstnih
 nariših in po
 najnižjih cenah.

Prilaga

sidanih ali betoni-
 ranih rodbinskih
 raket (grobišč)

Popravljanja

spomenikov ter
 udelavanja napisov
 v iste

Brušenje, poliranje
 in struganje kamna
 s stroji

Strokovno
 dovršene risbe in
 načrte kakor tudi
 proračune na zahte-
 vanje brezplačno

Pri nakupovanju

suknenega
 in manufakturnega
 blaga

se opozarja na trdho

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 4.

111 52—25

Velika zaloga
 suknenih ostankov.

Najbogatejšo zalogo in najrazno-
 2005 52—2 vrstnejšo izbiro

klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kracmer

izdelovalec klavirjev in sodno za-
 priseženi zvedenec

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
 logi preigrani pa
 brezhibni klavirji.
 Prevzamem ubira-
 nje in popraviljanje
 vseh sistemov.
 Glavno zastop-
 stvo dvornih firm
 L. Bösendorfer na
 Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster
 v Ljubavi, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
 meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
 izposojevalnina. — Delna plačila.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim
 predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
 vzela znano 2795 52—4

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovška,

Kolodvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
 vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
 zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela
 pri rajnem g. Rovšku pridobil sem si
 toliko spretnosti, da se boče v prihodnje
 ravno tako solidno in kolikor mogoče po
 nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,

cilindre in čepice

v najnovejših faconah in v velikih izberah

priporoča 112 52—28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

Največja
 zaloga

Zimskih črevljev

Dokolenic (kamašen)

Črevljev za dom

za gospode, gospe
 in otroke.

za lovce in
 gozdarje

v izvršitih oblikah po
 zmernih cenah.

Moški čevlji od K 8.— naprej. Ženski čevlji, nizki, od
 K 4.80 naprej. Ženski čevlji, visoki, od K 8.50 naprej.

Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem

= F. SZANTNER =

Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana

Ceniki zastoj in poštnine prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

